

Dvisavaitinis iliustruotas Jaunimo Laikraštis. Lietuvos Vyčių Organizacijos Organas

Tomas VI

Gruodžio-December 25 d., 1924

442

No. 21 (167)

V. Stonis.

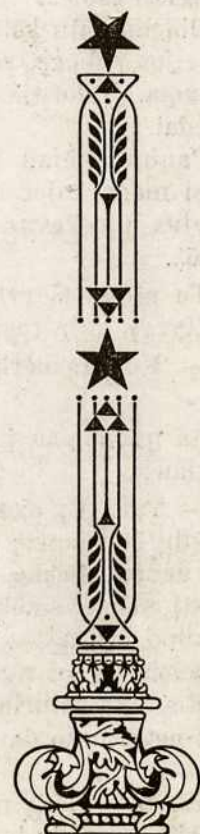
Kalėdos.

Besklaidydams vidurnakčio tylą,
Netikėtai tik varpas prabyla
Ir, kaip muzika, skamba meiliai;
Įsiklausė jo erdvės aptemę,
Prisikėlė iš įmigio žemė,
Nuo žmonių bedūluoja keliai.

Lyg šešėliai, nakties glūdumoje
Jie keliauja, baltai apšarmoje,
Ir nudžiugę jiems šviečia skruostai.
Nesuskaitomos minios jų slenka.
Bažnytėlę senutę ir menką,
Kaip bitelės, apspito šimtai.

Be vilties tiek dienų jie kentėję,
Į užgimusį Kristų atėję,
Atsiklaupia su meile gilia,
Ir grynesnė už krištolą tyrą
Jiems gaili ašarėlė nubyra,
Kada guodžiasi savo dalia.

Kūdikėli, skurdžiai paguldytas,
Tu paguoski širdis pravirkdytas,
Pažiūrėk, jų apstoję pulkai;
Į laimužę jie pametė kelią,
O suvargusios širdys taip gelia, —
Tik Tu vienas jiems, Jezau, likai...

L I N K Ē J I M A I !

SVEIKI, SULAUKĒ KALĒDU IR NAUJU METU ŠVENČIŪ!

Visos organizācijas nariams, darbuotojams, bendradarbiams, rēmējams ir prieteliams tiesiam dešņē ir iš visos širdies velijam sveikatos, energijos darbuotis mūsu brangios organizācijas, mūsu tēvynēs, tautos ir šios šalies gerovei! Žengdami per senųjų metų slenkstį į Naujų Metų rūmą padarykim tvirtą pažadą būt kilniais tēvynainiais, darbingais organizācijas nariais, drąsiai nešti savo idėjų ir obalsių vėliavą!

“Dievas ir Tēvynē!” – štai mūsų obalsis.

LINKSMŪ ŠVENČIŪ!

*L. Vyčių Centro Valdyba,
Redakcija ir Administ.*

Stasys Žvirgždas.

Ką Aš Nunešiu Viešpačiui Dovanų?..

Aušo...

Rytų padangėse ugnys liepsnojo, o jų balzganai spinduliai budino įmigusį pasaulį. Lengvas vėjelis kedeno medelius ir virkdė ošiančias girias.

Kėlėsi saulė...

Dideliu ratu kėlėsi saulė ir lipo į miškų viršūnes; jos pabūgę, retėjo miglos ir traukėsi į šilų gilumą. Liko tik gaili rasa ir krištoliniai pievų žiedai.

Paniuręs ėjau neaukštais laukų kalneliais. Pynėsi mano kojos ir raibo akys, visą naktį nemiegojus ir keliavus. O kelionės galo vis dar nesimatė...

Tu atėjai iš rytų šalies skaistus, kaip saulė, ir tyras, kaip rasos lašelis, manęs paklausei:

— Ko užsimerkęs skaistųjį rytą gyvenimo kely?

Aš pažvelgiau į tavo gyvybės pilnas akis ir pasakiau:

— Tarp tų akmenuotų laukų ir kalnų, gūdzių šilų ir ošiančių girių einu aš vienas. Nesutinku daugiau nieko, kaip dieną saulutės šešėlius, o naktį ūkanų šmėklas. Tuščia ir gūdu mano gyvenimo laukuose... Toli užpakalyje liko mano džiaugsmas ir už aukštų kalnelių nusidangė mano viltis. Aš neturiu kur skubėti — ir einu iš lėto; aš neturiu ko daryti — ir užmerkto mano akys.

Per tavo veidą perbėgo tamsus debesėlis. Bet tu nusišypsojai ir tarei:

— Brangusis, argi jau taip nyki tavo kelio-

nė, argi jau taip nelinksma tavo dalis?... Tik tu plaplėšk savo akeles ir išvysi kalnų panoramoj liepsnojančią ugnį. Ji amžinai liepsnoja ir dega, o daug į ją yra atkreiptų akių. Ir kas arčiau jos, to pilnesnė širdis ir linksmesnės gyvenimo dienos. Pasigauk jos spindulėlių, ir malonūs širdies balsai nuaidės kalnų viršūnėmis, nusišypsos tavo užmerkto akys!...

Ir aš ištiesiau maldaujančias rankas į Liepsnojančią Ugnį.

Tavo veidas pasipuošė saulės spindulėliais, ir tu palikai mane vieną, pats nusileidęs už skaisčiųjų kalnų.

* * *

Dienoja... Blyso pazarai ir švietė kalnų panorama. Aš, sudėjęs rankas, sėdėjau kalnų viršūnėse ir klausiausi tylos melodijų.

Staiga nežemiškų garsų ir saldžios dainos apėmė mano jaunutę širdį. Tikėjau neišlaikysias grožio akordų ir mano siela ištirps jų bangavime. Bet akimirksnis — ir viskas nutrūko... Tai tu, atplasnėjusi pas mane, mane apgaubei savo sparnais ir aš mačiau tik tavo žibantį veidą.

Tavo akyse aš išskaičiau:

— Pasakyk, ką tu nuneši mūsų Viešpačiui dovanų?

— Aš kartu su visais rinksiu po rasotas pievas pačias jaunasias ir gražiausias pavasario gėles, skinsiu nepražyždėjusius pumpurėlius ir lauksiu savo eilės.

— Aš nusileisiu į marių dugną, surankiosiu

visus žemčiūgus, paieškosiu brangių akmenėlių ir juos sudėsiu po Viešpaties kojų.

— Aš griausiu kalnus, kasiu žemes ir mano Viešpatį apipilsiu auksu ir sidabru, jo sostas sužibės skaisčiau už saulę.

Tu susijuokei ir manęs paklausei:

— Mylimasai, argi siūlysi Viešpačiui Jo paties dovanas?

Aš susigėdau. “Tikrai, — pamaniau, — ar gi aš dovanosiu Viešpačiui Jo dovanotas dovanas?”

— Viešpatie, — kreipiausi į žydrųjų dangų: — aš iš karštos ir ugningos meilės, degančios širdies maldų nupinsiu Tau mažytį vainikėlį ir jį papuošiu skausmo perlais.

— Aš nusileisiu nuo kalnų ir į vargo taurę surinksiu viso pasaulio nekaltas ašaras ir Tau padėsiu po kojų.

— Aš eisiu į žmonės ir visiems kalbėsiu, kad jie ruoštūsi Tave sutikti, nes esi pažadėjęs visus priimti.

— Kai ateis mano eilė, aš sakysiu Tau: “Viešpatie, neatnešiau jokių dovanų, nes jų nerinkau. Visas dovanas išdalinau žmonėms ir pasilikau tik vieną vieną širdį. Ji skaisti ir nekaltą — imk ją!”

Tu nusišypsojai. Tavo akys pasipuošė saulės spinduliais ir tu sustiprinai mane mano pasižadėjime, mano gyvenimo angele.

1924 m.

—x—

St. Žvirgzdas.

Mintys Bemiegės Naktį.

Nėra geresnių gyvenimo valandėlių už bemiegės mėnesienos naktelę! Ir matai, kaip šviesūs debesėliai dangumi plaukia ir riedantį mėnulį glosto, ir regi, kaip žvaigždėlė užsidega ir vėl užgęsta ir ten toli toli už vakarinių skliautų nusileidžia.

O neišmatuojamoji berybe, nė tavęs protu apimti, nė akimis tavo rubežius įžiūrėti! Kiek tavyje kelių ir kiek daug žemėje neragautos liuosybės!.. Tavo žvaigždžių takuose ar kometų pazaruose, kas mane suvaikytų? Tik dėl tavo melsvų platybių ir mirksiančių dangaus žiburių gera išsiskirti iš kūno, ir palaiminta mirties valandėlė, kuri tiek daug sielai dovanoja laisvės...

Jei tu girdėjai, vėjeliui nutilus, tyrų kalnų šaltinėlį riedant ir žalių girių atbalsį, tu išgirsi padangių sielą plastant, kai ji sparneliais ten nežvelgiamoj skliautų gilumoj saulį dulkeles žarsto.

Jei tu matei mažytį drugelį, skrajojantį plačiomis gėlių pievomis, tu suprasi pakilusios į erdvę sielos grožį ir kilnumą, tarp margų žvaigždynų ir krištolinių planetų būrio.

Jei tu klausei piemenėlio dūdelės aidų, skrajojančių šilų viršūnėmis, ryto saulutei raudonai jas nudažius, tu išgirdai platybėje besidžiaugiančios sielos melodijas, kai ji Visagaliui siuntė maldą...

Įsiklausyk tamsią naktelę į tylų berybių garšą, įsiziūrėk į jos šilkais išdabintus kelius ir žvaigždėtas rasas, ir tu užmirši visa, kas yra pasaulyje šėmų ūkanų skraiste pridengta!

Dievuli, menkutė yra mūsų žemelė prieš Tavo didįjį pasaulį, dar mažesni jos keleliai prieš platybės kelius, bet už vis menkiausias žemelės žmogus ir neįžiūrimi jo takeliai! Kas išmatuos Tavo meilę, kai jį iškėlei virš savo kūrinių? ir kas apims Tavo didybę, didesnę už plačiąją erdvę?..

Menkutis esu sutvėrimas, o skirtas Berybėn.

1194. V. 30.

Trečiasis Mūsų Vajus.

Pereitam "Vyčio" Nr. paskelbėm Vyčių Vajų. Ten išdėstyta technikinė Vajaus pusė, kaip tai, nurodyta laikas, mokesnis, dovanos ir priemonės, kaip Vajų padaryti pasekmingu.

Žodis kitas tenka pratart idėjos žvilgsniu.

Vyčiai — vienintėlė Amerikos lietuvių jaunimo organizacija, kuri išlaikė lietuvišką pulsą ir dvasią. Pakriko ir apmirė įvairios socialistinės, liberalų tautininkų organizacijos, apmirė kai kurios katalikų draugijos, išskiriant centralines organizacijas varančias pašalpos ir pomirtinių darbą.

Pasiklausę aplink, vis dažniau ir dažniau girdim skrupulingas kalbas ir nugąstavimus: "Mes nykstam! Amerikos lietuviai miršta! Ties jį galvomis juodas mirties kryžius šmėkluoja!"

Taip, žiūrint į tas atmainas, kokios įvyko laikotarpį kelių pastarųjų metų, nejuokais tenka susirūpinti. Lietuvių patriotizmas nuslūgo 50 nuošimčių. Iš Lietuvos, jos reikalų šiandien ne vienas tik karčiai pasijuokia.

Iš viešesnių vakarų visa, kas lietuviška, visiškai išdulkėjo. Polkų, klumpakojų, suktinių dar galima užeit tik šeimyniniuose vakarėliuose. Lietuvių koncertų, vaidinimų, paskaitų vis mažiau ir mažiau. Susirinkimai, mitingai eina vis retyn ir ko toliau, to mažesnis skaičius žmonių juose dalyvauja. Visuose jaučiama tautinė apatija, atšalimas nuo tautos reikalų.

Vien Vyčiuose išliko senovinės dvasios. Tik mūs susiėjimuos dar skamba lietuvių kalba, mūs pasilinksminimuose pasirodo suktinis, klumpakojis, "noriu miego,"; tik mūs mintyse, žodžiuose, jausmuose ir širdyse laikosi gyvi santykiai su tėvų žeme, su tauta atstačiusia sau laisvę ir nepriklausomybę.

Mūs eilės tur didėti. Delto ir Vajus ruošiamas. Mes turim pasiekt kiekvieną šeimyną, kur tik yra jaunikaitis ar mergelė. Mes turim išaiškint jiems ir jų tėvams, kas mums rūpi, kokie mūsų idealai, obalsiai, tikslai, kaip mes darbuojamės ir tt. Mums tur rūpēt į organizuotą darbą įtraukt kiekvieną dar nesuklaidintą jaunikaitį ir mergelę, užstot jiems kelią prie ištautėjimo, prie sunepadorėjimo ir žlugimo tautai ir bažnyčiai.

Mūsų obalsiai, tikslai yra išdėstyti konstitucijoj. Be aukščiau išrodytų, mūs obalsiai įsako lietuvių jaunimą auklēt gerais Amerikos piliečiais. Jaunoji karta, išaugus į pilnamečius piliečius, tur atlikt tą, ko iki šiol neatliko senesnioji

karta. Būtent, aktyviai įeit į šios šalies politiką. Žiūrėkit — lenkai, čekai, žydai. Jie uolūs šios šalies piliečiai, turi didelės įtakos visame jos gyvenime. Ir ta įtaka išaina naudon vietiniams jų gyventojams ir patarnauja bendriems visos tautos bei valstybės reikalams. Kai tik kyštelia galvą Amerikon koks lenkų, čekų ar žydų atstovas, tai ir spauda, ir aukšti asmenys ir didieji bankai, ir įvairios biznio įstaigos jiems plačiai duris atidaro ir plačiausia išgarsina. To nėra, kai mūsų tautos atstovai atvažiuoja. Priežastis aiški — Amerikos lietuviai neaktyvūs politikoj, neturim įtekmingų žmonių vietinės administracijos aparate. Užtai atėjus reikalui turim puldinėti į rankas patiems amerikonams arba samdom kitataučius.

Jaunoji karta tur bręsti, tur auklėtis prie aktyvaus dalyvavimo šios šalies politikoj. Galim mes jautriausių žodžių prišnekėti apie ištautėjimą, didžiausią gvoltą kelti del tautinio pavojaus, bet tai nieko nepadės nė tautai, nė Lietuvos valstybei.

Toliau mūsų konstitucija įsako jaunimą šviesti steigiant knygynus, ruošiant paskaitas, vaidinimus ir panašias naudingas pramogas.

Mūs konstitucija įsako kelti jaunimo kūno kultūrą. Tuo tikslu yra organizuojami įvairūs sporto skyriai. Pastarais metais į sportą buvo atkreipta daug dėmesio ir jis gerokai pastūmėta pirmyn. Daugiausia pažengė Chicagos apskritis, neatsilikę Detroit'o, Cleveland'o, Homestead'o ir kitos kuopos. Iki šiol buvo atsilikę New York, N. J. ir N. Anglijos apskričių kuopos, bet jau ir ten subruzdzo.

Centras jau tur pranešimų iš kuopų del Vajaus. Tie pranešimai tik dziugina. Pasirodo, yra ūpo, yra norų, yra pasirūpimo. Centras trokšta, kad ta dvasia apimtų visus apskričius, visas kuopas, visus narius.

Stokim į rimtą, kilnų darbą! Teeina, teskamba mūsų obalsiai ir tikslai nuo Vakarų iki Rytų. Kiekviena nauja pastanga drutins mūsų organizaciją, kiekvienas naujas patikimas narys — jos gyvybės lašelis.

Tik darbu iškelsim organizaciją, tik darbu padidinsim jos garbę!

L. Vyčių Centro Valdyba.

Del Organizacijos Vardo.

(Taša. Žiūr. Nr. 17 (163), 18 (164), 19 (165), 20 (166).)

XII.

KUO VARDU VADINTIES MŪSŲ VYČIAMŠ?

Vyčių pilnojo vardo klausimas, jeigu nesvarstyti priežasties, kodėl jisai iškilo — neatrodo savaimi labai svarbus, ir čia, rodos, būtų galima pritaikinti patarlę: kaip pavadinsi, taip nepagadinsi. Ir ištikrųjų, juk nėra didelio skirtumo tarp “Knights of Lithuania,” ar “Lithuanian Knights.” Jeigu Amerikos žmonių jausmams būtų priešingas patsai Lietuvos priminimas, tada būtų lygiai blogas ir “of Lithuania” ir “Lithuanian”. Tada reikėtų pasivadinti “Knights of Anthracite”, “Daughters of Halsted Street,” “Warriors of New England,” “Rabbits of Midwest,” ar tam panašiai. Juk jeigu į tą klausimą žiūrėti žvilgsniu patikimo ar nepatikimo amerikonomams, tai gali pasirodyti, kad naujai siūlomas vardas “Lithuanian Knights of America” bus šovinisto ausims dar nemalonesnis už senąjį vardą. Ir ištikrųjų: “Of Lithuania” juk reiškia tik kilmę, gi “Lithuanian Knights” — parodo “divided allegiance”; ir kodėl gi “*Lithuanian Knights*”? Argi nelaikas jau — šovinizas gali pasakyti — visiems mums pamiršti savo senias šalis ir visiems vadinties tik: Americans, of America? Kam tasai lietuvystės priminimas? Ar tam, kad pabrėžti, kad neesi 100% Amerikonas. kad esi “hyphenated,” “of divided allegiance”? Taigi šalin, sakytų šovinizas — “Lithuanian”; vadinkimės visur ir visada tiktai “Americans.”

Tačiau mūsų laimei Amerikos visuomenės didžiumą sudaro ne džingoistai, ne fanatikai šovinizistai, o rimti ir protingi žmonės, kurie moka pagerbti kiekvieno Amerikos piliečio kilmę. O jeigu net tų protingųjų ir padoriųjų ir mažiau būtų, negu šovinistų, mes, vis viena, jais, o ne džingojistais turėtume remties.

Mūsų vardo Amerikoje klausimą mes turime svarstyti visai kitoje plotmėje ir kitu visai žvilgsniu. Naujai sukurtoji ir vis dar tebekuriamoji Amerikos tauta susidaro iš įvairių tautinių grupių, ateivių iš visų pasaulio šalių. Nenaturalu laukti, nedora pageidauti, o ir pačiai Amerikai būtų begalo blėdinga, jeigu visos tos grupės pamirštų ir savo kilmę, ir savo tautines ypatybes. Ką gi jos duotų Amerikai? Ar tik savo fizinę jėgą? Juk Amerikos krikščiai ir mulai nepalyginamai daugiau tos pajėgos turi. Duokime tad jai to, ką turime geriausio: savo vardą, savo dvasinį vardą, savo sielos gražiausias ypatybes.

Ar yra mums pagrindo bijoti, ar gėdytis savo vardo? Ar žmonijos istorijos lapuose neskamba jis garbingai? Ar dabartinės Lietuvos vystymasis ir augimas verčia mus raudonuoti? Kodėl tat mes bijome savo vardo?

Kitos tautos, į Ameriką atėjusios, nepabūgo ir nepasidrovėjo pasisakyti, kuo jos vardu. Anglų pilgrimų niekas šiandien nepeikia už tai, kad jie davė naujam savo apgyventam kraštui Naujosios Anglijos vardą, kaip nepeikia niekas ispanų už tai, kad jie vakarų miestus pakrikštijo San Francisco, San Diego, Santa Clara ir k. Niekas nekaltina airišių tuo, kad jie savo organizaciją pavadino “Ancient Order of Hibernia.” Ką tie visi vardai ir šimtai kitų jiems panašių vardų reiškia? Ar čia buvo įvartyta į Amerikos kūną kokia rakštis, koks skaudus kylis? Ar tų žmonių vaikai ir anūakai nėra ištikimi Amerikos sūnūs ir dukterys? Ir ką gi daugiau tie vardai reiškia, jeigu ne kilmę ir veidą tų žmonių, kurie tuose kraštuose apsigyveno, tuos miestus įkūrė?

Ne ką kita reiškia ir reikš mūsų gražus vardas “Knights of Lithuania.” Lietuvos Vyčiai, atėję iš Lietuvos, apsigyvenę Dėdės Samo žemėje, tą žemę pamylėjo, pripažino savąja ir įrašė Amerikos istorijon, kad ir jie, atkeliaavę iš Lietuvos, Lietuvos Vyčiai, savo dalį pridėjo prie didžiosios Amerikos subudavojimo.

Knights of Lithuania — tai reiškia tokius karžygius, kurie nesigėdi savo tėvų vardo, nei savo kilmės, bet kurie myli Ameriką nemažiau, kaip pilgrimų ainiai, kaip šv. Patriko sūnūs ir Izabelės dukterys, jie nebus prastesni Amerikonai už by kokią tautinę grupę čia atvykusią. Taip, o ne kitaip reikia suprasti mūsų vardą, kurį mes nešiojame garbingai jau dvylikti metai.

Kodėl gi mes sumanėme tą gražų vardą keisti? Man rodos, kad tam priežastis — tai mūsų zuikiškumas (Dovanokite už drąsą — kalti naują žodį). Mes kaip tas zuikis, prie ežios priglundęs, drebame iš baimės, dairomės į visas puses, savo ausytėmis tik karpome ir tik žiūrime, bene tik koks medinčius taiko mus pašauti. Ar nebūtų laikas tam lietuviškam zuikeliui pasijusti pilnateisiu Amerikos piliečiu ir, savo vertę pamatęs, nebesigėdyti nei savo vardo, nei kilmės?

Kada mes Vyčiuose iškilusį klausimą sustatome greta su kitais panašiais mūsų gyvenimo nuotikiais, tada jau ir giliai užsimąstyti prisieina. Štai juk beveik tuo pačiu laiku kita mūsų

jaunimo grupė, mūsų katalikų moksleivių dalis, net tūlų vadų inteligentų padedama, sumano nusikratyti savo gražaus ir giliai turiningo Giedrininkų vardo. Juk kaip čia dabar imsi ir parodysi Amerikai savo veidą, pasakysi savo vardą? O ką jeigu ne labai patiks? Arba jeigu nesupras? Kur tada dingsi iš sarmatos? Nebent į žemę lįsi? Ne, jau verčiau būti be veido ir be vardo.

Arba vėl. Vienas mūsų klebonas įveda lietuvių vaikučiams angliškų pamokslus — be jokio tam reikalo. Eina skundai, protestai į mūsų laikraščius. Laikraščiai bijo žymėti fakto. O ką, girdi, jeigu koksai Ekscelencija ar Eminencija, ar nors koks Honorable, ims ir teiksis susiraukti, kad lietuviai nesirengia dar gulti į grabą, o nori gyventi.

Va kur mūsų nelaimė, va kur visas situacijos baisumas. Mes, baudžiauninkų anūkai, dar tebenešiojame ant savo sprandų vergijos praeiksmą. Dar mes ne sau žmonės. Mes dar neuzinojome, kad mes turime žmoniškų teisių.

Dovanokite už skaudų žodį. Suskaudo širdis, tad ir neiškenčiau. Grįžtant prie iškelto klausimo, aš nematau jokio reikalo keisti vardus Vyčiams ir Giedrininkams. Priešingai, aš balsuoju už tai, kad nuo šio laiko mes tuos savo vardus labiau brangintume ir kad savo darbais parodytume Amerikai tų vardų vertę ir reikšmę.

Kun. F. Kemėšis.

— o —
XIII.

Gerb. "Vyčio" Redaktoriau!

Gavęs Tamstos laišką, kame esu kviečiamas pareikšti savo nuomonę, kas paliečia Vyčių organizacijos vardo pataisą klausimą, šiuomi prisiunčiu savo "trigrašį", kurį meldžiu išspausdinti organo lapuose.

Visupirma turiu pabrėžti, kad man asmeniai yra lygiai geras organ. vardas Lietuvos Vyčiai — Knights of Lithuania, taip ir Lietuviai Vyčiai Amerikoje — Lithuanian Knights of America, nes tai nėra vardo mainymas, bet redakcijos pataisa. Po dešimties metų sėkmingos darbuotės, ši mažutė reforma nepakenks ir tuomi prieš tautą nenusidėsime.

Antai mūsų Susivienijimas L. R. K. Amerikoje, Amerikos L. D. K. Sąjunga, Amerikos L. R. K. Moterų Sąjunga ir joms panašios organ. iš pat pradžios savo egzistavimo konstitucijose pažymėjo ne "Lietuvos", bet "Amerikoje-os," ir tas lietuviškam patriotiškumui nė kiek nepakentė.

Antra vertus, kam teko Lietuvos laikraščius skaityti, tai galėjo patėmyti, kad Tėvynėj mūsų organ. dažnai vadina "Amerikos Vyčiai". Tad-

gi Vyčių XI-to Seimo siūloma pataisa atatinka daugiau tikrenybei.

Kiti vėl "gūzdžina," kad vardo redakciją pakeitus, kultų nesupratimas — skiltų organizacija. Ne! Vyčiai-ės, tai mūsų parinktasis jaunimas, neišmanėlių takais neis! Suvis kas kita "Knights of Columbus" ir panašios amerikonių organizacijos. Jeigu mūsų Kosčiuška būtų nenuėjęs svetimiems "bernauti", tai ir mes jo vardą (panašiai Columbo) savo organ. galėtum panaudoti. Bet dabar "po piet šaukštai"!... Bendro Lietuvos-Amerikos didvyrio neturėdami, pasirinkę branginkime Knights of Lithuania ar Lithuanian Knights of America.

Baigiant savo "melodiją," reiškiu vilties, kad mūsų jaunimas šį klausimą išspręs kotinkamiausiai. Noriai pasveikinsim vardo "reformaciją," taip pat sutiksim, jeigu (anot Seimų mylimiausio nutarimo) bus "palikta po senovei"...

Vyčiai-ės! Šį klausimą susirinkimuose svarstykime, diskutuokime, o atėjus momentui, "už" ar "prieš", bet balsuokime!

Aleksandras Aleksis.

— o —
XIV.

Kalbant apie pakeitimą Lietuvos Vyčių vardo į Lietuviai Vyčiai Amerikoje, man rodos, pats vardo pakeitimas nieko nereikš, nes ne sulig vardo, bet darbų sprendžiama apie organizaciją, todėl ir apie L. Vyčius spręsimė sulig jų dvasios ir darbų. Palikime kaip yra — Lietuvos Vyčiai — Knights of Lithuania.

K. J. Krušinskas.

— o —
XV.

Mano nuomone, nėra skirtumo, ar organizacijos vardas bus pakeistas ar ne, bet tik tuo tenka abejoti, kad vienintėlei mūsų jaunimo organizacijai tas vardo pakeitimas nepakenktų ir kad ji nesusiskaldytų, ir kad tos atskilę šakos nepradėtų džiūti ir nykti.

Asmeniai daugiau stoviu šioje pusėje, kad vardas būtų pakeistas: "Lietuviai Vyčiai Amerikoje," o ne: "Lietuvos Vyčiai." Man išrodo, kad gražiau skambėtų šis org. vardas mums patiems Vyčiams, visiems lietuviams ir amerikonom, nes visi zinome, kad mes gyvename Amerikoje, o ne Lietuvoje; taigi mums reikia ir taikytis prie šios šalies tradicijų. Kad vardas mūsų org. būtų pakeistas, to reikalauja visa 25 kp. išėmus vieną ar du nariu.

J. V. Sadauskas.

*Cleveland, Ohio,
Lapkričio 27 d., 1924 m.*

XVI.

Kada mes išgirstame kokios organizuotos grupės nors ir gražiausiai skambantį vardą, mes nesprenžiame jos pagal tą vardą, vien tik įsivaizdiname pačius jų siekius bei darbus. Tarpe mūsų pačių yra draugijų su šventųjų vardais, kuriuos į šventuosius netiki, ir jos niekaip mus įtikinti negali, kad jos šventuosius myli, nes mes pažįstame jas iš jų darbų.

Mes žinome, kad daug visokių Lietuvos Sūnų, Lietuvos Mylėtojų Draugijų Lietuvos nemyli, daug Apšvietos Draugijų yra labai aptemę. Ir jų visų vardai, nors ir gražūs, nesudaro mummyse geresnės opinijos. Tas pat yra ir su amerikonišku vardu Lietuvos Vyčių. Štai tie patys, kurie garsinasi amerikonais (šimto nuošimčių), jokios įtakmės neturį, nes jų neamerikoniška konstitucija ir darbai juos išduoda. Taigi, kaip kiekvienos organizacijos, taip ir Lietuvos Vyčių, tik konstitucija ir pagal tą konstituciją veikimas parodo jos gryną esybę, o ne vardas.

Iš lietuvių Amerikoje vieni Vyčiai savo judėjimu išsigarsino pas svetimtaučius. Ir Vyčiai, koki jie dabar yra, svetimtaučiams yra šiek tiek žinomi ir yra gerbiami. Jeigu keistume vardą, mūsų organizacija atrodytų lyg kokio biznio įstaiga — perdirbta, perorganizuota, ir iš bankroto keliama.

Ir eiti prie tokių nesmagumų reiktų tik aplinkybių priverstiems. Amerikonai nė nuo vienos organizacijos nereikalauja amerikoninti vardo, nebent kokie fanatikai, kurie patys eina prieš Jungt. Valstijų konstituciją. Bet tokių mes niekados nepatenkinsim, kol pasiliks dar žodis Lietuva, lietuviai mūsų organizacijos varde, kol lietuvių kalba kalbėsime, kol lietuviškas dainas dainuosime.

Būkime pastovūs ir pažinkime tą ištautėjimo bangą, kuri ir mus po dvylikos metų skaistaus buojimo taip netikėtai apsiautė.

Jobas.

—o—

XVII.

My dear Mr. Zujus:—

I have read with interest the letter of P. A. Sedemka in No. 20 (166) of your valued journal relative to the changing of the name of our organization.

The writer criticizes some of the arguments which I had used, and in view of that fact I feel that I should reply. In my original argument, I did not mention certain American organizations for the purpose of comparison. They were men-

tioned as examples which our organization should follow. Moreover, my critic seems to have purposely avoided mentioning one organization, to wit: The Ku Klux Klan, which — as I have been informed — limits its activity solely to the United States. The writer answers his own argument when he says: "Any lodge or organization would be judged the same as an individual, and that is not by its name or nationality, but by its actions." That was the base of my argument.

For the writers information I might add that the correct translation of the words "Lietuvos Vyčiai" is "Knights of Lithuania," and if he should want to translate Lithuanian Knights into Lithuanian, the correct translation would be "Lietuviai Vyčiai."

I am not convinced at all by my adversaries argument, and I am not less proud of my antecedents nor of my adopted land than he is, and I still maintain that our organization has a good name which has found considerable value throughout the years it has lived. Those who argue against it to be logical should adopt the name of "American Knights" and be done with it.

Very truly yours,

Balys F. Mastauskas.

—o—

XVIII.

SHOULD WE CHANGE OUR NAME?

Whether we, the Knights of Lithuania, should change our name or not is a question of more significance than what some might think.

In the first place, as far as our name is concerned, it should not worry us the least bit how other organizations call themselves. It is not sound logic to use the Knights of Columbus, the Masons or the United States Army as points in determining what our name should be. Not merely because Paul does not necessarily have to do exactly what Peter does, but also because none of these organizations is identical to ours. They have an entirely different body composition, and their ideals are not all the same as ours, though all are American.

On first thought, it appears to the average mind that our present name contains a streak of un-Americanism; but on second thought to those who take this vital precaution, it proves to be, quite on the contrary, as American as any name could be. We come to the latter conclusion by ascertaining the real meaning of the noun "Lithuania" as it is used in our name.

Now, by the term "Lithuania" in our name, we do not mean, nor could we mean, that we place ourselves under the domination of the Lithuanian Government or in obedience to General Zukauskas. But rather, that we draw from Lithuania example and inspiration, due us because our descent, and link that together with what we may draw from our Adopted Land and then "knight" for the good of and as citizens of the United States — those living in Canada, for the good of Canada and Great Britain. The fact that we do not reside in Lithuania legitimizes the above statement, which shows that there can be no room for un-Americanism in our name. To be more clear, our name really means KNIGHTS FROM LITHUANIA OF AMERICA — from Lithuania directly or indirectly, either born there or descent from those who were born there. It has in all respects the same meaning as "Lithuanian Knights of America" — for "of Lithuania" merely states our origin, exactly the same as does "Lithuanian."

Our case is very similar to a religious order. The monks have adopted the name of a certain saint, and try to live according to his precepts. But to the monks the nationality of that saint is, at the most, only of secondary importance. So is the "nationality" of the "saint" Lithuania only of secondary importance to our group.

Now, we pass to another point: Are there any sound arguments for making the change to "Lithuanian Knights of America"?

Some say, as a result of superficial reasoning, no doubt, that our name is un-American, and that the letter "n" needs to be attached to make it American. How the letter "n" can be made to perform such a wonder, and what makes our name really un-American is difficult to understand, at least by the present writer.

If "of Lithuania", as used in our name, is un-American then "Lithuanian" should likewise be un-American. For the name of a nationality of people, and the name of the country of that nationality bear equal relationship. During the World War we were at war with Germany just as much as we were with the Germans. In other words, Lithuania and Lithuanians are two names applied to one body. And since the essential thing about a name is to identify, then if one name has certain characteristics the other name of that same body should have the same characteristics, too. Certainly, we don't get a different idea of a negro when we hear him called by his other appellation, colored man!

It would be advisable to those, who can see un-Americanism in our name, to complete their thinking now and advocate the change directly to "American Knights". For if they be consistent it should be very easy to conclude that "Lithuanian Knights" is un-American also. They can say that in the United States there is only one nationality, the new "American Nationality"! "Eventually, why not now?"

Furthermore, as a name, "Lithuanian Knights" is unsuitable for an organization of our sort, because it lacks the most essential element of such a name, and that is tradition, as has already been pointed out by Rev. Tamoliūnas. Another thing, it is too cumbersome and unhandy.

The name we presently bear is O. K., and should be neither changed nor altered.

Joseph P. Pentis.

—o—

December 4, 1924.

XIX.

EITHER OR?

What is the opinion of an American born Lithuanian concerning the changing of the name K of L to Lithuanian Knights of America? This question should be regarded by all. There have been but few opinions of American born Lithuanians expressed in the "Vytytis". Many reasons may be given for this neglect which I have heard from their very mouths, and I being an American born was guilty of the same fault.

The majority of the American born seem indifferent about changing the name. Some would merely change the subject rather than speak of K of L. Others say that K of L ought to be used because the name K of L is very short to pronounce. These are by no means the only reasons why our young people are not active members. From this we see that they do not know much about our organization. Our duty is to teach them now. It seems that the best thing would be to wait a few years longer and then leave the American born Lithuanians to decide for themselves, otherwise, after some years the same question may arise to renew the name.

On the other hand, the name, Lithuanian Knights of America, inspires a true Lithuanian to join the organization under that name. For there is expressed loyalty to America, and furthermore, we are called by that new name Lithuanians. Although we are Lithuanians we

should love the name America, and "do not bite the hand that is feeding us". Every American born person in this country must say "America First"; this does not mean that Lithuania is to be forgotten. A good American patriot will be a still better patriot of Lithuania. By loving America he will know how to love the country of this forefathers, Lithuania.

Hence, if an American born person is called a Lithuanian, he or she must really be a Lithuanian. The adjective (*būdvardis*) as we know defines a thing as distinct from something else. So here, in the name, "Lithuanian Knights of America", the adjective 'Lithuanian' distinguishes us from other persons, and nationalities, for, if an American is called a Lithuanian, in fact, he must really be a Lithuanian and not of another nationality, also by saying that he is a Lithuanian Knights naturally he will be closely in some way or other united to Lithuania. An example may be given thus, in Knights of Columbus there are members of different nationalities. However, Columbus is an Italian, yet we have Germans, French, etc. belonging to such a society, which ought to be strictly an Italian organization.

A sad case of this nature already exists in our organization, strange to say. This is only known to a few members, although it is against the K of L constitution and they are aware of it. The name K of L like the K of C seems fittingly as the same, that is, not openly restricting the K of L organization to Lithuanians, but also a French person may be a member of K of L. But by changing the name to Lithuanian Knights of America the difficulty would be solved and our organization would be exclusively for Lithuanians. For, a French man can not be called a Lithuanian, as a red apple cannot be said to be a yellow apple.

The Lithuanian Knights in Canada may also become members of our organization under the name of Lithuanian Knights of America. If the Lithuanian Knights in Canada wish to be as loyal as we are to America (U. S.), they may call themselves Lithuanian Knights of Canada. However, we will always be considered as Lithuanians no matter in what country we may be. We should work as Lithuanians in union.

To keep us American born people closely united to our dear country, Lithuania, I would ask for the sake of the young people, who are to become the future co-laborers with those of Lithuania, all to vote for the change of the name from K of L to Lithuanian Knights of America.

Although the name will cause expense and struggles yet everything will pass over sooner or later. Nationality is worth more to us Lithuanians than all the money, that would be spent in affecting this change.

N. B. Our organization must be made up of loyal American Lithuanians who are true to America and Lithuania. All you American born K of L members send in your opinions, take a piece of paper and write a sentence or two what you have to say about this change. Send in your answers to the K of L. This is very important to you. Do not be a slacker, or let George do it. We are waiting for your reply.

Vikis Miklus.

—o—
XX.

K OF L OR NOT?

In answer to the article under that heading appearing on page 483 of No. 19(165) of the "Vytyis" the following may be stated:

1. The writer of the article takes it for granted that a change in name of the organization would be a reflection on the loyalty to our country on the part of the founders of the organization. This by no means follows. We revere their memory and honor them for the live they bear for the land of their adoption but that spirit of reverence does not mean there should be no change. In fact as Cardinal Newman said, "To live is to change". So if we feel that by adopting a modification in the name of our organization we more clearly and forcibly express our love and allegiance to America and at the same time retain the love for the fatherland, why should we not do so? The proposed name "Lithuanian Knights of America" brings out very clearly this love and respect both for the land of our fathers and this new land to which we are indebted for many priceless blessings.

2. If the name is changed why should we forfeit any of our popularity or rip asunder our organization? Surely no one would take offense at the new name which expresses our Lithuanian blood and ancestry and at the same time bears tribute to the land of our adoption or birth.

3. While some financial loss may temporarily result from the change in the name on account of a change in the 'K of L Press' still that change would be only slight and should not affect any financial enterprise in which the press is now engaged or may be connected with in the future.

Amerikonas.

Pr. Genys.

Mano Saulei.

(*Skirta B. R.*).

I.

Kad drįsčiau aš nulenkti galvą mano jauną
prieš Tavo žydinčias akis, skaisčioji,
kur spinduliais ledus šaltuosius griauna,
kurios' paskendusi širdis gilioji;

kad sopančius skausmus iš neramos krūtinės
galėčiau numarint po tavo, deive, kojų,
kurios sumindžiotų dieneles paskutinės
dėjas ir vargelius, kuriais vaitoju; —

kad drįsčiau Tau praskleist slaptinę sielą mano,
kad drįsčiau Tau atnešt jausmų šventųjų
iš mano dvasios slaptingo okeano,
iš mano skausmo bekraščių mėlynųjų —

ar Tu man duotumei ramybės ugnį tyrą,
priglaustum trokštančias akis į savo sielą?
Paguostum širdį man, jei skausmo rasos byra
per mano skruostą tylų, ar žodį duotum mielą?—

— Nelaukiu. Negaliu širdies slaptų atverti. —
Toli tu nuo manęs, skaisčioji, oi toliausiai!
Geriau man ašarom savus takus nuzerti,
geriau širdies kančioj paskęst giliausiai...

Nutilk, širdie jauna, veltui kam skūstis, liūsti...
Atšalk, kaip jūra, jūra skausmo mano,
kurios bangelėm nėra kam pasiskūsti,
nei saulės toliui, nei žydriui okeano...

II.

Ieškojau aš tavęs, o saule mano!
ieškojau žemėje ir jūrų bekraštybėj,
ir mēlsvame skliaute aukštybių okeano
ir verkiančios sielos skausmų gilybėj...

Ieškojau aukso rūmų—auksinių bonių tavo
ir kylančių aukštybėn kryžių křištolinių,
ieškojau poilsio — širdis jauna sapnavo
ten daug džiaugsmų, dainų gražių auksinių...

Radau tuos tavo rūmus — jų kryžiai jau sudužę,
o bonės, vėtrų jau senai palaidotos, tyli...
Iširę rūmai skausmu užliejo man širdužę,
kuri su ilgesiu tą brangų kraštą myli...

O tu senai, senai į kitą šviesią šalį
baltais sparnais senai viena išskrydai.
Ir ilgesiu giliu suvysčiusi bedalį,
kažkur toli, toli kitiems pražygdai...

Ieškojau aš tavęs, širdis jauna ieškojo.
Bet žemės tamsuma tą ilgesį užklojo.

“Mirtingas aš” — nuliūdusi širdis svajojo —
Ir tyliai verkdamą, kaip vargdienė, rymojo...

Ne man, ne man pakilti į tavo džiaugsmo šalį,
ne man tave priglausti į krūtinę —
Tu — ilgesiu giliu sužeidusi bedalį,
senai apsirinkai Tu naują sau tėvynę...

III.

Palaidojau skaisčiąją džiaugsmo dienele
Širdies paslapybėj.
Palaidojau šviesiąją mano saulele
bevilties kartybėj...

Malda iš apmirusių lūpų skambėjo
skausmu slėpiningu.
Krūtinė iš gailesčio tyliai drebėjo
vyliu ilgestingu...

Suvytau ant kapo, kaip lapas tylusis,
rudens nukankintas...
Suvytau, kaip miško ūzimas gilusis,
Kaip žiedas nuskintas...

Palaidojau saule — naktis neramioji
akis man užklojo...
Užgėso žvaigždėlė, užgėso šviesioji
kur sielą viliojo...

Palaidosiu jus, mano jaunos dieneles,
nors ašaros byra,
laimužės manosios, auksinės liepsnelės
Jau gęsta, jau įra...

Tėvyne, priglausk tą žiedelį nuskintą
į šaltą krūtinę —
neteisk — tedabina jo taką pramintą
aušra rytmetinė...

Mažeikiai, 15. X. 24.

A. Vaičiūnas.

KURIE MANE APKALBA.

Ūžia, šniokščia ir putoja,
Staugia, gaudžia ir niūniuoja...
Jinai verkia, tyliai rauda,
Nes padarė sielai skriaudą...

Kas nedirba — tas neklysta,
Blogas — kelio nepažysta...
Bet kas klysta ir supranta,
Tą pakart tikrai teverta!..

Bėga dienos, bėga metai,
Čia gražu, tenai verpetai...
Čia, linksmybė širdį traukia,
O tenai tik karstas laukia...

Kam gyventi? kad kentėti?!...
Vien skausmus širdy' auklėti...
Kad aplotų reikia laukti,
Kad nutiltų gal reiks šaukti?..

Blogas žmogus vien tik kenkia,
 Ne kitus, tik save peikia...
 Bet klausyti nemalonu,
 Iš visų kai kalba šonų...
 Bet kai šunes kad nurimo,
 Kai nerado pritarimo;
 Tuoj' jūs loti nepajėgsit,
 Nes ir manęs nepasieksit...
 Ciu-ciu-ciu, sveiki kalbėkit,
 Bet ir kaulą pasidėkit,
 Kad aplojus ligi galo,
 Likty kaulas nors ant stalo!..

Mariampolė, 20, V, 21 m.

—x—

St. Žvirgzdas.

TAU.

(Iš dienraščio).

Į tave, drauge, subėga visos mano mintys,
 Į tave remiuosi savo jaunučių gyvenimu.

Tu — mano valia ir tu — mano ramybės
 uostas; nebaisu man audrų, kai jame apsistoju.

Tavo akyse randu gyvenimo drąsos, o jų
 skaidūs spinduliai nušviečia mano sielos patamsius.

Nepalik manęs vieno gyvenimo laukuose!

* * *

Į tave įsigyvena mano meilė, į tave veržias
 mano siela.

Tu — mano džiaugsmo alfa ir tu — mano
 vilties omega; drąsu klaikiam vieškely, kai aš tu-
 riu tave prieš akis.

Tavo maldoje išmoku maldos ir Tavo Vieš-
 paties meilė uždegė mane Dangaus meile, o mano
 širdis prisipildė džiaugsmu ir tyla.

Neapleisk manęs vieno gyvenimo maldoje!

Be tavęs — ūkanotas mano dangus ir ne-
 šviesi saulė, be tavęs tik pilki rūkai ir šėmos
 miglos.

Be tavęs nepilnas mano gyvenimas, be ta-
 vęs pilni liūdesio mano namai.

Mano gyvenimo aureole, nepalik manęs vie-
 no!

1924. VII. 24.

—x—

Pirmoji Žibutė.

NUŠVINTA KARTAIŠ...

Nors nuliūdimas temdo man dalį,
 Gailestį, skausmą širdyje kelia
 Ir ašarėlė rieda slapčia...
 Rods, nepasieksiu jau idealo,
 Kurio taip troško siela be galo...

Veltui betrokšti — viltis tuščia!
 Tačiau nušvinta kartais tamsoje
 Aušros žvaigždėlė. Ir suliepsnoja
 Giliai užmigus dvasios jėga...
 Ir atsibunda tuomet svajonės,
 Išblaško skausmus ir abejones,
 Širdyje virpa džiaugsmo styga,
 Kiek naujų gimsta norų, troškimų,
 Negaila triūso, pasišventimo
 Del idealo, tikslo brangaus,
 Kad jo pasiekus, jį apkabinus
 Dvasia aukštybėn skrist pamėginus
 Rastų laimuzės, kur neapgaus...

—x—

Pr. Genys.

KUR GĖLĖS?

Kur gėlės? Kur brangiosios gėlelės?
 Taip širdį viliojo — lingavo,
 Taip sielą ramino — siūbavo
 Žydėdamas jūjų galvelės...

Kur gėlės? — Nuskynė šalna?
 Ar sesė nuraškė iš skausmo?
 Ar nulenkė vėtra sena?
 Ar saulė sutirpdė iš džiaugsmo?
 Oi kas pasakys? Nežinau...
 Nėra jau gėlių raudonųjų...
 Kur laimė, bedali sūnau,
 Be rožių, be rūtų žaliųjų?!...
 Kiek kartų džiaugiaus nekaltai
 Blaiviais šviesiaveidžių žiedais!
 O jos kiek šypsojo už tai
 Ir sveikino meilės aidais...
 Kiek kartų į dangų tiesiau
 Baltąsias rankas su malda —
 Širdy tad' suzydo šviesiau
 Tos gėlės — vargdienio guoda...

Kur gėlės? — Pagelto lapeliai, šalna?..
 Išblaškė juos vėjai žiaurieji?
 Nuraškė, išskynė sesulė jauna?
 Kur gėlės, žiedai nekaltieji?

Mazeikiai, 8. X. 24.

Garri Strongo.

Krantų Plėšikai.

Vertė J. Vaidevutis.

(Taša).

Mažas aukso karavanas" nuo tos vietos nukeliavo arčiausiu keliu į "pueblo" don Rozarijaus įsteigtą: mat, Šturmas norėjo išpildyti pažadėjimą mirusiųjų Korenmano ir Struto duotų don Rozarijui, ir dabar atiduoti dalį to atrasto aukso. Be to, apskaitydamas visus kelionės pavojus per tyrumą su tokiu brangiu nešuliu, Šturmas norėjo pasinaudoti Kvirino pasiūlymu — surinkti komančų būrelį aukso apsaugojimui.

Patsai atsargumas reikalavo pasinaudoti komančų pagelba, nes karavano kelionė negalėjo likti nepastebėta, o garsas apie tai, kad prie jų kranto vežama keletas milijonų, turėjo patraukti dėmesį šimtų ir šimtų plėšikų.

Kaip pasirodė, atsargumas buvo nebereikalingo, nes kol pasisekė pasiekti "Albatrosą", aukso karavanui reikėjo ne kartą kruvinai susiremti su plėšikais. Bet plėšikai, drįsusieji užpulti, nudegdavo nagus.

Esančioje kovoje Šturmui reikėjo rūpintis ir junga, kad tasai nenusisuktų sau sprando: jau nuolis akiai lindo į pavojų, kišdamas nosį ten, kur jo visai nereikėjo. Šturmo baudimai nieko negelbėjo.

Tiktai baigiantis kelionei, kai jau buvo matyti krantai ir ūkuose pasirodė "Albatroso" stiebai — junga išaiškino paslaptį savo tokio elgimosi.

— Vis viena juk... Septynios bėdos — vienas atsakas! — tarė Genrikui. — Tamsta niekad dos nemini savo dėdės!

— Tai kas? — nustebo Genrikas.

— Gerai tamstai kalbėti "tai kas," bet pasistengkite įgyti tokį dėdę, kai mano!

— Kuo blogas?

— Blogas? Visai neblogas! — protestavo junga. — O tiktai jo įprotis tokis, kad vietoj liežuvio su dešine ranka kalbas. Juk su artimiausiais nesivaržoma. Jei manim nepatenkin-tas — muša; patenkintas — ir gi. Aš ir dabar įsivaizdinu, kaip pasiilgo manęs.

— Kodel?

— Mat, mane mušti jau jo įpratimas. Įsivaizdinu, kaip jam niežti dešinės rankos delną! O!

Ir junga pakasė sau galvą.

Ištiesų, Svenas Langė ilgėjosi. Tai pasirodė: vos mažam būreliui atsiradus "Albatrose" su savo brangiu nešuliu, Svenas suteikė pusėtiną smūgį Petriui.

— Už ką? — paklausė tasai.

— Man rodos, paįšdykavai gana tuo laiku! — atsakė Šturmas. — Palauk dar kapitono paklausinėsiu! Tai ir galvą nusuksiu.

— Ar matei? — kreipėsi junga į Šaumburgą, buvusį prie giminingo susitikimo dėdės ir anūko.

— Mačiau! — atsakė tasai šypsodamasis.

— o —

Šturmas gausiai apdovanojęs visus ekspedijios dalyvius, o ypatingai jūrininkus, viliojo Kvirino apleisti Meksiką.

— Grįžk tėvynėn! — kalbėjo medėjui. — Aš manau, kad šiame aukse yra ir tamstos dalis: be tamstos mes taip lengvai nebūtumėm laimėję. Dar, Dievas žino, visai ar būtų pasisekę surasti slėpinį. Grįžk į tėvynę į savųjų tarpą, gyventi kultūringo žmogaus gyvenimu!

— Ne! — atsakė Kvirino. Kas padaryta, tai padaryta. Esu bedalis. Tėvynės neturiu. Baigsiu gyvastį Meksikoje. Į senatvę rasi taip apsiprasiu su ja, kad ir meksikiečius gal skaitysiu dorais žmonėmis...

"O po tiesai, ne visi ir čia taip blogi, kapitone! Yra tokių žmonių, kad geresnių ir nereikia. Pavyzdin, mūsų draugas kun. don Rozarijus!

— Tiesa! — atsiliepė Šturmas. — Senelis labai geras!

— Na, žodžiu, aš labai dėkingas už tamstos pasiūlymą, bet pasinaudoti juom negaliu! Liekuosi čia! Tamstai gi velyju laimingos kelionės.

"O apie man kalbamąją aukso dalį, tai... Kam gi man jisai? Tamsta apipylei mane ir komančus dovanomis: likom turtuoliais, žinoma, traperų ir komančų žvilgsniu. Tai kam ir kalbėti daugiau?

Šturmas matė, kad labiau drausti negalima, nenorint įžeisti Kvirino.

— Lai būna taip! — tarė jisai.

Ryto metą draugai persiskyrė: Kvirino su komančiais grįžo į kalnus, Šturmas "Albatroso" nu-plaukė nuo Pietinės Kalifornijos krantų į berybį vandenyną.

Pirmiausia nukeliavo į San Francisco ir te-

nai atidavė auksą į banką, o gautus čekius, apdraudęs, nusiuntė į Hamburgą savo vardu.

Taip pat nusiuntė ir Genei Strutaitei telegramą šiokio turinio:

— Viskas eina gerai, Genyt! Lauk mūsų: turiu atlikti dar mažą reikalėlį, kuris tikiuosi, neilgai užtrukdys mane ir tą, kurio taip lauki! Jisai gyvas, linksmas ir yra tikras drąsuolis. Lauk ir neliūdėk!

Baigęs visus reikalus San-Francisce, Šturmas vėlei leidosi kelionėn. Šiuo tarpu plaukė į pietus netoli krantų ir pakeliui tyrinėjo tokias vietas, į kurias jūrininkai užsuka tiktai netikėtai: ko tai ieškojo.

X.

— Kapitone, kyšulys Cardone matyti!

— O švyturio dar nematyti?

— Ne!

— Sustabdyti mašinas. Pašaukite Sveną Langę.

“Albatrosas,” plaukęs visu greitumu į pietus Pietinės Kalifornijos pakrantėmis, tuo didžiuoju vandenyno keliu, kuriuo kas metai plaukia tūkstančiai laivų ir šimtai tūkstančių būrinių laivelų, sustojo ir pradėjo vietoje šokinėti, kaip arklys geležine jotininko ranka sulaikytas.

Svenas Langė apžiūrėjo horizontą. Toli matėsi Pietinės Amerikos krantas, pridengtas mėsuvu rūku, apie kurį ėjo negeri gandai. Vėjas buvo silpnas, dangus tyras, bet didelė jūros tekmė greitai vilko laivą prie kyšulio.

Persitikrinęs, kad ligi kranto dar toli, Langė nusileido į kapitono kajutą, kur atrado Šturmą įsigilinusį į žemėlapi to krašto.

Po kelių minutų “Albatrose” sujudėjo darbas, tik labai nepaprastas, nes jūrininkai, gavę įsakymą tą ar kitą darbą atlikti, po kelis kartus klausė. Galiausia Svenas Langė netekęs kantrybės suriko:

— Apkurtote, ar ką? Ar ausis vatomis prisikimšote nuo slogos? Sakyta — darykite! O ne tyrinėkite. Nesidairyti ir nesikalbėti! Kapitonas žino, kas, kaip, delko ir kam. Jūsų dalykas — išpildyti įsakymus! Marš į vietas! Greičiau!

Taip ilgai Svenas kalbėjo, tur būt, pirmą ir, tikrai, paskutinį kartą savo gyvenime.

Delto pasisukus po ranka anūku Petru, Svenas užteikė pusėtiną smūgį.

— Už ką? — paklausė junga.

— Už tą patį! — atsakė Svenas.

— O aš maniau už ką kitą! — kasydamas pakaušį atsiliepė junga, bet stengdamas laikytis toliau nuo meilios dėdės rankos, kuris apsupo save debesiais tabokos dūmų.

Praėjo dar apie valanda.

Pamatęs dabar “Albatrosą,” — vieną iš geriausiai pasaulyje užlaikomų laivų, — nepažintų jo.

Laivas pasviro į vieną šoną; nosis įlindo į vandenį, o užpakalis iškilo daugiau, kaip reikiant. Stiebų virvės buvo sutrauktos ir betvarkiai kabėjo. Vienas dumtraukis liko žemesnis už antrą apie du metrus, o ilgasis atrodė kaip dantimis nukandžiotas.

O, Dieve, kaip išrodė lubos puikuolio laivo! Ant jų buvo betvarkiai išmėtyta sulaužytos lentos, šulės, dėžės, skurliai, virvių galai. Žodžiu, jūrininkas tuoj pasakytų, kad “Albatrosas” perleido didžiausią audrą.

Jei ir plaukia, tai tiktai kaip šipulėlis velkamas tekmės prie pavojingiausių pasaulyje krantų, tiesiai į Cardonės sėklumas, prie kyšulio pagarsėjusio bloga reputacija. Iš dumtraukių nei na dūmai: mašinos neveikia. Ant vieno stiebo plevėsuoja vėliava, kuri tarptautinėje kalboje, reiškia:

— Neturiu jėgos valdytis. Esu nelaimėje. Prašau pagalbos.

Ir žingsnis už žingsnio nelaimingas skenduoelis artinosi prie pavojingų negyvenamų krantų. Štai jau už pasukimo pasirodė, vienoje saloje, švyturys.

Toj valandėlėj nuo tiltelio pasigirdo garsus įsakymas kapitono Šturmo, kuris išėjo iš savo kajutos:

— Į savo vietas. Laukti ramiai! Apžiūrėkite ginklus. Nerūkyti. Nekalbėti! Supratote? — Suprantame, kapitone!

— Genrikai! Į vieta!

Genrikas, pasipuošęs kaž kodel kapitono kepuraitė auksiniais apvadėliais, pasirodė paluboj ir vaikštinėjo tarpe sulūžusių daiktų.

Daugiau nėra nė vieno žmogaus: laivas išrodo įgulos apleistas ir paliktas likimui. O pikta tekmė vis traukia ir traukia jį, kartais apskudama, prie kranto. Vis arčiau, ir arčiau tasai krantas. Vis aiškiau ir aiškiau matyti, lyg pilies kuoras, švyturys.

Jau du ar tris kartus “Albatrosas” siekė dugno smėlį kokios tai sėklumos. Bet kas tai nematomas laiku pasuko vairą ir laivas nuslinko toliau.

Štai nuo kranto atsiskyrė valtis ir nuplaukė prie skęstančio laivo. Kai valtis buvo jau kokį šimtą žingsnių nuo laivo, Šturmas įspėjo, stovintį paluboj, Genriką Šaumburgą:

— Nesumaišyk, vaike!

— Būk ramus, kapitone! — atsakė tasai.

ARTISTAS JUOZAS VAIČKUS,

Lietuvių Dramos tėvas. Jo vadovaujama lietuvių teatro trupė lanko lietuvių naujokynus ir stato lietuvių veikalus. Pastaruoju laiku trupė sustojo Chicagoj ir čia ruošiasi išpildyt platų repertuarą.

— Ei! Kas tai per laivas? — suskambėjo šauksmas iš valtės!

— “Silvija” iš Galvestono! — atsakė Henrikas. — Vardan Dievo, ar negalėtumėte man pagalbėti?

— Kame dalykas?

— Esu nelaimėje. Įgula paliko laivą. Jei duotumėte nors tris, ar keturis žmonės, — tai galėčiau plaukti toliau!

— Daugiau laive nėra žmonių?

— Nė vieno! Niekšai išėjo!

— Talpa?

— Labai brangi. Bet negaišuokite! Mane traukia į sėklumą. Aš tuojau įklimpčiau. Tamsos gausite gerą atlyginimą: pusė įtalpos — gabalai sidabro!

— O, o!... Sidabro? Iš Meksikos?

— Taip, taip! Bet paskubėkite, del Dievo!

— Kam skubėti? Matomai pajuokiančiu balsu tarė sėdintis valty barzdotas jūrininkas, žibančiomis akimis. — Palauk truputį, ponas, ir pamatysi, kad nėra reikalo skubėti!

— Bet aš jau įklimpau į sėklumą!

— Juo geriau! Tai bent neneš toliau.

Valtis, lyg slėpdamosi, apiplaukė, tikrai jau nosia įklimpusį, “Albatrosą”; žmogus sėdintis valty smalsiai apžiūrinėjo laivą ir persitikrino apie jo blogą padėtį.

— Ligi pasimatymo, ponas! — suskambėjo balsas iš tolo.

Ir valtis nuplaukė prie švyturio.

Praėjo dar pusvalandis.

“Albatrosas” stovėjo įklimpęs į sėklumą; pa-

ARTISTAS JUOZAS VAIČKUS,
"Pietro Karuso" rolėj. Tai poza arba momentas iš vieno kūri-
nėlio ("Pietro Karuso"), kuris įeina į Liet. Dramos
Teatro repertuarą.

luboj tevaikščiojo vienas žmogus — Genrikas, kapitono formoje.

Ir štai nuo kranto nuplaukė mažas laivynas: trys didelės eldijos pilnos ginkluotų vyrų. Eldijos, kaip vilyčios, plaukė prie "Albatroso". Pirmiausia atplaukė didžioji eldija. Sėdintis joje jūrininkas, galvažudžio veidu, sugriebė kybančios nuo "Albatroso" palubos virvės galą ir kaip katė užsirangė laivan.

— Ei, vaike! — suriko jisai. — Tu kapitonas laivo?

— Aš! — atsakė Šaumburgas.

— Na, tai, va kas, mano mielas! Rankas

aukštyt! Nė iš vietos! Suriksi — kulka kakton! Laikantis ramiai nieko blogo nepadarysime...

Šaumburgas iškėlė rankas aukštyt. Jūrininkas prisiartinęs iškrėtė visus kišenių ir peritikrines, kad ginklų neturi, pradėjo rišti jam rankas.

Tuo laiku paluboj atsirado daugybė ginkluotų, linksmai šūkaujančių, žmonių. Paskutinis užlipo apysenis žmogus, prisidengęs veidą marga nosine, matyt, visų tų niekšų vadas.

Pamatęs Genriką, zengė prie jo.

Jo veide pasirodė nusteba, lyg baimė. Rodos, pamatė veidą atsikėlusį iš kapo.

— Šaumburgas! — tarė jisai.

Toje akimirkoje pasigirdo sušvilpimas, pasikui šniviai, šluojantys plėšikus nuo laivo ir, rodos, iš po žemių, išaugo visas būrys ginkluotų, šautuvais ir durtuvais, "Albatroso" jūrininkų, su kapitonu Šturmu priekyje.

— Sveikas gyvas, Anselmai! — pasigirdo Šturmo balsas. — Mes vis delto susitikome!

Sunku aprašyti sumišimą plėšikų tarpe atsiradus "Albatroso" įgulai. Likusieji gyvais šoko į vandenį, nekurie dar stengėsi. Kiti, kaip bepročiai, lindo visur ieškodami išsigelbėjimo.

Bet kovos likimas buvo išspręstas jau pirmu šnivių, nukirtusių labiausiai žymius Anselmo draugus. Patsai Anselmas, atsipirkėjęs, kaip suerzintas tigras, puolė prie kapitono Šturmo kirviu rankoje. Bet toje akimirkoje, kai kirvis jau rengėsi perskelti Šturmo galvą, tasai pašoko į šalį. Anselmas netekęs lygsvaros, griuvo ant palubos. Tuo tarpu kas tai, greitas kaip žaibas, puolė ant jo smaugdamas kaklą abiem rankom. Po laivą suskambėjo šauksmas, — ne, ne šauksmas, — o cypimas jungos Langė:

— Valio! Mes laimėjome! Va kaip dirbama Hamburge!

Pora tvirtų jūrininkų pasiskubino į pagelbą drąsuoliui jungai. Patsai lėtasis Svenas, metęs lėtumą, užsėdo ant krutancio po junga Anselmo.

Kova buvo trumpa. Pasibaigus, Anselmas, grieždamas dantis, gulėjo ant palubos surištomis rankomis ir kojomis pririštas prie "Albatroso" stiebo, o junga, stovėdamas šalyje, kasėsi pakaušį gavęs pusėtiną smūgį klausdamas savo gerbiamo dėduko:

— Už ką, dėde?

— Patsai žinai! — atsakė Svenas. — Nesipainiok, paršiuke! Ir drąsuolis atsirado! Nuraušiu ausis kitą kartą!

Visa tai atsitiko į keletą minučių. "Albatroso" įgulos rankose liko apie dešimt nelaisvių, kurių dauguma buvo Peru gyventojai ir čiliečiai. Tarpe nelaisvių buvo ir keletas senų pažįstamų nuo "Vulkano" — pagelbininkai plėšiko Anselmo.

Likusieji, laiku spėję nusileisti nuo "Albatroso", skubiai plaukė prie krasto. Bet buvo arti, labai arti, prie laivo, kurį svajojo nusavinti...

— Števerai! — suriko Šturmas, — tavo eilė!

Kulka, rodos, stebūklų atsiradusios patrankos, kirtė į plėšikų valtį ir trūko. Perskirta eldija nuskendo su visa talpa. Antra eldija, matydama negalėsianti pabėgti, pakėlė baltą vėliavą ir sugrįžo atgal prie "Albatroso". Jos įgulą sukėlė laivan.

Iš viso Šturmo rankose atsirado apie dvi

dešimti nelaisvių. Tačiau visų nelaisvių taip nebrangino, kaip seną pažįstamą kapitoną Anselmą ir šale gulinčių — vienakojį ir smuklės "Pusiaukampis Tridantis" savininką.

Čia pat gulėjo ir rudasis Martynas. Jisai kaukė įvairiais balsais keikdamas visus ir grieždamas dantis. Kovoje kažin kas iš savųjų permušė koją, kulka vieno jūrininko suardė dešinės rankos delną nukirsdama keturis pirštus. Jei dar ir galėjo pagelbėti gydytojas, tai vis delto turėjo likti visam amžiui raišu, — tokiu vienakoju kaip ir jo tėvo draugas...

Po dviejų valandų laivas kaip ir atgijo. Palaisos garinės pompas greitai ištraukė vandenį, tyčiomis įleistą į laivo dugną. Visi smarkiai dirbo betaisydami laivą. Palengvintas "Albatrosas" greitai išsitiesė.

Tada pradėjo užti mašinos ir laivas, lengvai pasikėlęs nuo sėkumos, nuplaukė, bet ne į jūrą, o prie kranto. Kapitonas Šturmas ėjo kaip piktas teisėjas. Nuo nekurių Anselmo draugų sužinojo kur slapstosi likusieji plėšikai ir kur paslėptas suplėštasis turtas. Veik dešimtį metų Lobos salyno gyventojai, susidėję su įvairiais niekšais, be baimės plėšė neginamus laivus, patekusius į tuos pavojingus vandenis.

Saviems reikalams atėmė ir švyturį vadinaimą "Mirusis Inkaras" pas Cardonės kyšulį.

Kai švyturys buvo plėšikų rankose, tai lengva buvo ir prigaudinėti laivus: nedegdavo visai naktimis, arba kitoje vietoje, prie uoluotų krantų, uždegdavo laužą.

Prigautas, nesant apsaugos ženklo, arba esant klaidingiems ženklams, patekdavo į smėlio sėkumų labirintą ir suduždavo; talpa tekdavo plėšikams, o jūrininkai...

Apie tai nėra ką kalbėti. Kiekvienas išsigelbėjusis galėjo būti pavojingu liudininku ir delto su jais elgėsi be gailėsio. Daiktus — į sandėlį, kūnus — į vandenį. Akulų daug...

Priplaukus prie kranto, nuo laivo nuleido valtį su ginkluotais jūrininkais. Sveną paliko saugoti laivą, o Šturmas vadovavo eskursijoje.

Eskursija atrado gana didelį kaimą jau paliktą gyventojų, — krantų plėšikų. Pabėgo nuo pavojaus. Net brangiausi daiktai buvo pamesti. Visą dieną "Albatrosas" stovėjo toje vietoje ir įgulai buvo darbo ligi kaklo: vežė į laivą visą plėšikų mantą, — daugybę brangenybių. Bet brangenybės maža teinteresavo Šturmą: rūpinosi daugiausia atrasti žymių apie padarytas piktadarystes, sužinoti pavardes žuvusių nuo plėšikų rankų ir vardus nuskandintų laivų.

Daugybė dokumentų pateko į Šturmo rankas. Tie dokumentai davė pradžią susekimui

daug labai daug slaptųjų dramų vandenynė. Iš tų dokumentų pasirodė gyvavimas didžiulės plėšikų bendrovės, dirbančios visuose didesniuose pasaulio uostuose.

Tos "bendrovės" nariais buvo ir tokių žmonių apie kuriuos niekas nedrįstų ir pamanyti...

Baigus darbą ir Šturmui davus ženklą plėšikų kaimas supleškėjo kaip didžiulis laužas. Nuodingų gyvačių lizdas sulaukė pelnyto galo — liko nušluotas nuo žemės paviršiaus. "Albatrosas" vėlei leidosi į kelionę, skubėdamas grįžti tėvynėn.

(*Bus daugiau*).

—x—

Pr. Genys.

PALYDĖK!..

Palydėk mane, mergužė,
Per kalnelį, pro beržyną,
Kur medeliai susigūžę
Gražią dainą audžia pina.

Kaip ramu tarp žalumynų!
O jausmai krūtinėj mano
Kviečia dvasią į žvaigždynų
Begalinį okeaną.

Kaip ramu... kaip gera sielai,
Kiek svajonių gimsta, skrieja...
Kiek džiaugsmų! kiek duočiau mielai,
Meilė, kad akis užlieja...

Palydėk mane, mergužė...
Per šią vargo juodą žemę;
Ten į Saule, į Jūružę,
Kur krūtinė skausmą semia...

Palydėk

4. II. 24.

—o—

St. Žvirgzdas.

* * *

Verkia girios, skundžias gojai:

— Ko, bernyti, neatjojai,
Ar žirgelio neturi?
— Todel verkia, skundžias gojai,
Kad mane tu suviliojai
Ir kitą myli.

— Stovi žirgas pabalnotas,
Kamanėlėms pažabotas,
bet kelelio nežinau.
— Kas man gojai, kas man rytas,
Jei žiedelis sumainytas,
Jei mergužės netekau.

Ulbinai, 1922—VIII—3.

Stasys Žvirgzdas.

BERŽELIS:

(*Sau pačiam*).

Lingavo berželis ir dairės bailiai,
Ir laukė ar kartais netūžia mirtis.
Kai kėlėsi saulė, siūbavo šilai,
Lingavo berželis ir dairės bailiai.

Skleidės ir saulės liūdni spinduliai,
Kai kėlėsi vėtra ir gulė naktis.
Lingavo berželis ir dairės bailiai,
ir klausės ar kartais neteina mirtis.

1923 m.

—x—

TĖVYNĖ.

Kur vandenėlis žydras, kaip dangus,
Dangus — nekaltas angelo veidas,
Klesti giruzė, žemę apdengus,
Skamba dainelių dyvinas aidas?

Mūsų upelių ir ežerėlių
Paviršius žydras, tarsi mėlynė.
Iš dyvinųjų grožio šešėlių
Angelai skliautus Lietuvai pynė.

Mūsų žemelė dėvi tą skraistę,
Tokią turtingą, o mielavaršę...
Šildė saulutė, lietūs mums laistė —
Girią augino gražią ir garsią.

Mūsų tėvynė dainą švelniausią
Leidžia į savo ramųjį lauką;
Klausos praeivis, stebisi, klausia:
"Rojuj gal dosnią tiekiate auką?!"

M. Vaitkus.

"Šv. K."

—x—

TIES BANGA.

Bures nuleidęs tyliai iriuosi.
Jūra liūliuoja, supa mane,
Kaip debesėlis aš danginuosi.
Giedra mėlynėj. Linksma sapne.

Grakščios bangutės deimantais žėri,
Mano pasaulis toks įstabus.
Vilnys sudūžta, žvaigždes man beria.
Argi gražesnis būna dangus?

Irklus švaistydams žvaigždes pasiekiu.
Deimantus jūros toli taškau.
Dainą dainuoju — dangų sau tiekiu.
Gimstančio skausmo žiedus raškau.

Balys Sruoga.

"Šv. K."

St. Butkus.

D-ras Vincas Kudirka.

(Jo 25 metų mirties sukaktuvėms paminėti).

Iš kiekvieno mūsų kario lūpų kasdien girdėtis galingas Tautos Himno aidas "Lietuva Tėvynė mūsų"; šiandien kiekvienas lietuvis, kuriam brangi Tėvynė, jos gerovė, gieda šiuos žodžius bei prieš juos nulenkia savo galvą. Šiandie tie žodžiai iš lietuvių lūpų girdėtis: kada jis kokias tautines iškilmes daro, pradeda kokį naudingą visuomenės darbą, siekia savo teisių, protestuoja ir tt. ir tt.; šiandie tie žodžiai virto tautos, valstybės žodžiais. O juk šis galingas mūsų Tautos Himnas kilo tik iš vieno mūsų tautos dvasios milžino krūtinės, tik iš vienos krūtinės prigijo trijų milijonų krūtinėse, o toji viena krūtinė — buvo D-ro *Vinco Kudirkos*, kurio š. m. lapkričio m. 16 d. minime mirties 25 metų sukaktuves.

Tam mūs tautos dvasios galiūnui, kurio geležinė valios neįstengė sulaužyti žiaurūs caro valdininkai, kalėjimai, persekiojimai, džiova, nepasisekimai ir kitokie jo sunkaus, bet ir garbingo gyvenimo kryžiai ir erškėčiai, kuriais jis, dvasios neprarasdamas, drąsiai ėjo, teko gyventi sunkiausiais mūsų tautai laikais, kada ją slėgė rusų caro kumštis, kad surusintų, supravoslavintų lietuvių liaudį. Lietuvių kalba buvo draudžiama valdžios įstaigose, mokyklose; uždrausta spauda; visas kraštas prikimštas rusų atėjų, šnipų. Tūkstančiai žmonių už pasipriešinimą caro priešpaukiai buvo tremiami į Sibirių, žiemų Rusijos kraštus, kalinami ir žudomi. Net buvo pradėję brukti rusų kalbą ir į bažnyčią. Iš antros pusės tautinę lietuvių sąmonę migdė, varė lietuvių nutautinimo darbą, jų sulenkinimą, per bažnyčias, mokyklas, literatūra ir kitokiais būdais, prisimetę brolio vardu lenkai. Buvo neįmanoma atsisipirti prieš tuodu galingu priešininku tamsiai, ką tik iš baudžiavos išsivadavusiai lietuvių liaudžiai, kurios inteligentija ištautėjus arba vilties nustojus nješko jos kultūriniam kilimui nedarė.

Tuo sunkiuoju mūs tautos metu, atsirado keletas drąsuolių, ištikimų tėvynės sūnų, kurie, nieko nebedami, stojo į tautos kėlimo darbą, prie jo kviesdami ir kitus, ir jų tarpe pakvietė aplenkėjusį tuomet Dr. V. Kudirką, kuris išaugo į mūsų tautos dvasios milžiną, drąsiai stojusį į darbą ir daug padariusį mūsų tautiniam atgimimui.

Dr. Vincas Kudirka gimė 1858 m. gruodžio 31 d. Pažėruose, Vilkaviškio apskr. pasiturinčių

lietuvių ūkininkų šeimynoj. 1868 m. jis įstojo į ką tik atidarytą Pažėrų sodžiaus mokyklą. Mokslas mažam Vincukui labai gerai sekėsi ir pasižymėjo gabumu ir uolumu. 1871 m. baigus jam Pažėrų pradinę mokyklą, tėvai nutarė Vincuką leisti į kunigus, bet pirmiau teko leisti į Mariampolės gimnaziją, kur tuomet viešpatavo lenkų dvasia. Čia V. Kudirka, kaip ir kiti lietuviai mokiniai, sulenkėjo.

V. Kudirka jau gimnazijos suole parodė savo gabumus dailės srity. Jis buvo pirmas mokinyš piešime, rašto darbuose ir muzikoj. Tenka pastebėti, kad Kudirkos muzikos mėgimas pasireiškė dar Pažėrų mokykloj, kur jis pats buvo pasidaręs smuiką ir dažnai grieždavo. Mariampolės gimnazijoj V. Kudirka prigulėjo prie mokinių orkestro, kuriame griežė smuiku ir šiaip orkestre užėmė žymią vietą. Taip pat prigulėjo ir prie dainininkų choro.

1877 m., išėjus Kudirkai 6 klases, tėvo liepiamas, ir nedrįsdamas jam pasipriešinti, jis stojo į Seinų dvasinę Seminariją, kurios jis nemėgo, nes neturėjo noro kunigu būti. 1879 m. iš II seminarijos kurso išstojo ir vėl grįžo į Mariampolės gimnazijos VII klasę, kur jį noriai priėmė. Bet čia jaunam Kudirkai teko susidurti su tėvo kerštu. Supykęs tėvas už seminarijos metimą perstojo jį šelpti moksle. Kudirkai teko gyventi ir mokintis savo pačiomis pajėgomis, iš duodamų kitiems pamokų. Su tėvu nesimatė 5 metus, bet su kitais namiškiais palaikė kuo geriausius santykius.

1881 m. V. Kudirka įstojo į Varšuvos universitetą. Iš pradžių draugavosi su lenkais, su lietuviais studentais beveik nieko bendro neturėdamas. Varšuvoj bestudentaujant Kudirkai teko kalėjiman pakliūti už perrašymą chemišku rašalu sutrumpinto socialistinio veikalo Karlo Markso "Kapitalo," bet prabuvus kalėjime arti 3 savaičių ir neturint aiškių įrodymų Kudirkos prigulėjimui prie slaptos socialistų partijos, jis buvo paleistas, bet šis areštas Kudirkai skaudžiai atsiliepė, buvo prašalintas iš universiteto, į kurį sugrįžo tik po 2 metų.

1883 m. pradžioj Lietuvai patekėjo pirmas "Aušros" (laikraštis) spindulys. Patekėjusi "Aušra" metė savo šviesos, susipratimo spindu-

lius į tamsias sodiečio šiaudines pastoges, į ledu sušalusią, apsnūdusią intelingento krūtinę, ne vieną pažadina prie tautinio darbo — ir pirmas „Aušros“ spindulys pažadino užmigusią ir lenkybės sapnuose įsivėlusią galingą Kudirkos dvasią. Kudirka pabudo, suprato kas esąs ir kur, kokių keliu jam reikia eiti, suprato savo klaidas — ir pagaliau tapo karštas Lietuvos patriotas, jos žadintojas, tautos darbuotojas.

1888 m. Kudirkos rūpesniu ir triūsu susitvėrė Varšuvoj lietuvių studentų draugija „Lietuva“, kurios tikslas buvo kelti tautinę lietuvių sąmonę. Prie šios draugijos prisidėjo ir nestudentų lietuvių šviesuolių, kuriems rūpėjo lietuvių reikalai. Minimoj draugijoj gimė mintis leisti naują lietuviams laikraštį „Varpą“, kuris keltų lietuvius iš miego. V. Kudirka, sumanęs ir rūpindamasis naujo laikraščio išleidimu, pradėjo susirašinėti su Dr. J. Basanavičium, buvusiu jau sustojusios „Aušros“ redaktorium, maskviečiais studentais ir Seinų klierikais. 1889 m. pradėjo leisti „Varpą“, kurio redakcija pirmais metais buvo Varšuvoj ir faktiniu redaktorium buvo pats V. Kudirka, o atsakomuoju M. Jankus Bitėnuose (Prūsuoje). „Varpą“ spausdino Prūsuoje, iš kur kontrabandos keliu (slaptai) išsiuntinėdavo po Lietuvą, o keliasdešimts laikraščio ekzemplierių vienas Suvalkijos knygnešys pristatydavo į Varšuvą ir iš ten uždarytuose vokuose išsiuntinėdavo asmenims, gyvenantiems toliau nuo sienos.

Didžiausia „Varpo“ našta gulėjo ant Kudirkos ir Šerno pečių. Be to, jiems padėjo Gaidys ir kiti varšuviečiai lietuviai. Kudirkai teko ne tik laikraščiu straipsnius rašyti ir jo skyrius vesti, bet ir raštus taisyti, o šis darbas tuomet, neturint vienodos rašybos, buvo labai sunkus, nes kiekvienas vartojo savišką rašybą. Įvedimui vienodos rašybos V. Kudirka buvo išleidęs trumpą gramatikos vadovėlį „Statrašos Ramščiai.“

1889 m., Kudirkai baigus Varšuvos universiteto medicinos mokslą ir rengiantis persikelti gyventi į Lietuvą, savųjų tarpe darbuotis, ir kitoms priežastims verčiant buvo nutarta „Varpo“ redakciją perkelti į Prūsus ir redaktoriu išrinktas Šernas. Nuo 1890 m. kartu su „Varpu“ pradėjo leisti ūkininkams skiriamą laikraštį „Ūkininkas.“

V. Kudirka apsigyveno Šakiuose, bet jį vietos žydai, kaipo lietuvių gydytoją pradėjo boikotuoti ir Kudirka niekur miestely negavo buto pasisamdyti, kadangi tuomet miestelio namų savininkai beveik visi buvo žydai. Kudirkai teko prisiglausti Šakių klebonijoj ir ligonius priiminėdavo klebonijos klėty, kur ir žiemos metu šalty teko Kudirkai kęsti ir baigti savo silpną sveikatą. Džiova, kurią gavo kalėjime ir studentau-

damas, pradėjo labiau plėstis ir artinti jį prie karsto. Bet Kudirka dirbo, kiek leido jo silpnos jėgos. Ir ligonis Kudirka caro žandarams buvo baisus. Jį visur sekė, ir kai jis jau gulėjo lovoj, žandarų ir šnipų akys sekė jo gyvenamą butą, kas pas jį ateina. Be to, visai paliegusį Kudirką areštuoja, išveža į Kalvarijos kalėjimą, kur prabuvo 8—12 dienų, bet bijodami, kad Kudirka kalėjime nenumirtų, vėl jį paleido.

1894 m. Kudirka, gydytojams patariant, išvyksta į Jaltą (Kryman) gydytis, sekančiais metais vėl keliauja į Krymą ir apsigyvena Sevastopolyj pas viena savo draugą gydytoją. 1897 m. lietuviai, sudėję pinigų, išsiuntė jį į Arabiją ant Adriatikos kranto. Grįžta iš ten biskutį stipresnis, apsigyvena Naumiesty ir vėl paima į savo rankas „Varpą“ redaguoti ir redaguoja jį iki savo mirties. Kada jau iš lovos nebeatsikėlė, rąšė lovoj sėdėdamas, pasidėjęs plačią popierą ant kelių arba nuleidęs kojas ant čia pat prie lovos pastatyto staliuko. Mirė 1899 m. lapkričio m. 16 d. Naumiesty, žmonių užmirštas, draugų nebelankomes, nes visi bijojo žandarų šnipų akių.

Bet ir miręs Kudirka caro valdininkams neperstojo baidykle būti. Ant Kudirkos kapo lietuvių aukomis buvo pastatytas paminklas su parašu ir žodžiais iš jo paties sukurto Tautos Himno „Tegul saulė Lietuvoj tamsumus prašalina, ir šviesa ir tiesa mūs žingsnius telydi. Tegul meilė Lietuvos dega mūsų širdyse, vardan tos Lietuvos vienybė tezydi.“ Rusams pasirodė šis parašas pavojingas ir, gubernatoriui įsakius, Naumiesčio zemskių viršininkas Gorelov pasamdė vieną šaltkalvį, kuris iškapojo iš paminklo šiuos žodžius. Iškapojo šiuos žodžius iš paminklo, bet iš lietuvių širdžių jų iškapoti niekas neįstengė ir jie virto darbu ir kūnu.

V. Kudirka gyvendamas poilsio, pelno ir garbės nežinojo, jis dirbo nepailsdamas. Nuovargis, baimė, nusiminimas Kudirkai buvo svetimi. Jis visada linksmas, gyvas, švelnus, bet podraug ir rimtas, dvasioj galingas, visur ir visų buvo mylimas ir gerbiamas, net savo persekiotojų. Mokėjo gražiai pajuokauti ir pašiepiančiai ką parašyti. Jo aštri pašaipos plunksna paliesdavo ir silpnavalius lietuvius inteligentus bei ištautėlius, persekiotojus, ir kitus, kas vertas pajuokos. Jis buvo ir redaktorius, laikraščių bendradarbis, veikėjas, gydytojas, poetas, beletristas ir šaipokas satyrikas. Jis vienas atstojo daugelį. Nors jis tegyveno tik 40 metų ir jaunas nužengė į kapą, bet daug padirbo, nemažai ir raštų paliko. Vieni žymiausių jo raštų yra „Tėvynės Varpai.“ Yra tai „Varpo“ chronikos straipsnių skyrius, kurį Kudirka vedė nuo 1889 m. „Varpo“ 7 Nr.

iki pat mirties. Kudirka šiame skyriuj davė liūd-
ną, skaudų tų dienų Lietuvos veidą; ką tik jis
pastebėdavo lietuvių gyvenime, tuoj jo plunksna
skambindavo "Tėvynės Varpuose." "T. Varp."
Kudirka žadino lietuvį, mokė jį mylėti savo tė-
vynę, kėlė susipratimą. Be savo originalių įvai-
raus turinio ir srities raštų Kudirka išvertė lie-
tuvių kalbon iš svetimų kalbų keletą lietuviams
artimų veikalų, k. t. "Keistutis," "Narimantas,"
"Mindaugis," "Žemės dulkės," "Pagieža," "Jur-
gis durnelis," "Vėlynės," "Vaidilos apysaka,"
"Orleano Mergelė," "Vilius Tell'is" ir "Kainas."
V. Kudirka vertė ne tai, kas papuolė, bet rimtai

parinkęs jų turinį, kuris būtų naudingas lietuvių
tautinei dvasiai kelti. Žymiausias V. Kudirkos
darbas, tai mūsų Tautos Himnas, kurį jis pats
sukūrė ir gaidą pritaikė. Be to, Kudirka ir šiaip
daugumai tautinių dainų yra pritaikęs gaidas ir
sukompanavęs daug muzikališkų veikalėlių.

Kiekvienas lietuvis turi pažinti V. Kudirką
ir Jo nuveiktus darbus, kiekvienam lietuviui turi
būti brangus Jo vardas, nes jis yra mums pa-
vyzdžiu begalinės energijos, nesulaužomos valios,
pasišventimo tautos labui.

"Karys."

Morkus.

Iš Po Mano Sermėgos.

Geriausias ant žemės rūmas, tai mirusiojo ka-
pas; gražiausi kompozicija, tai malda už mirusį;
skaisčiausias žemčiūgas, tai gaili našlaičio ašara.
Išmokom šį mažą Sutvėrėjo grumtą, po kurį rė-
pliojam, žeme vadinti. Kuomi gi žemė yra?
Nieku kitu, kaip tik vienu begaliniu šventoriumi,
kur kitų numirėlių tarpe ir mūsų galvos juoduo-
ja.

Į kur nepažvelgsi, — visur mirusiųjų kapai,
kaip rasa pavasario rytą, tau akį veria. Kalnais-
pakalnėmis, lygumais-pašlaitėmis vėjai dūksta ir
numirėlių smiltis žarsto. Visas mūsų gyvenimas
ir yra ne kas kita, kaip tik viena begalinė proce-
sija į tamsius ir požeminius šventoriaus urvus.

Parodyk man namą, prie kurio durų baltas
ar juodas šermenų vežimas da nebuvo sustojęs?
Parodyk man ausį, kuri šermenų giesmės da ne-
girdėjo? Parodyk man veidą, kuriuo karti ašara
da neriedėjo? Parodyk man širdį, kurios grau-
dulys da nepervėrė? Rausk žemę kur nori, —
vienur pasieksi sluoksnį anglies, kitur aukso,
kitur šaltinį, kitur tik tą patį smiltyną, — bet...
visur atkrapštysi žmogaus kaulus. Suprantama,
kuomet jis mirė, bažnyčios varpai graudžiai
skambėjo. Didi minia jį kapuosna palydėjo.
Kalbėtojas jo darbus garsiai pagarsino. Laik-
raščiai jo idėjomis vos nepersisunkė. Taip kad
už tą visa jam ant kapo didelį, šaltą, nepajudi-
namą akmenį užrito. Šiam nebyliui akmeniui
sumaningi draugai paliepė garsinti da negimu-
sioms gentkartėms čia palaidoto mirusiojo nuo-
pelnus. Iš pradžių darbas atrodė malonus, leng-
vutis ir rimtas. Tečiau kiekvienas naujas rytas,
kiekviena sekanti diena, kiekvienas kitas metas;

kiekvienas saulės spindulys, vandens lašas, vėjo
dvelkimas, aušros žaibas; nereikė nei pirmo am-
žiaus sulaukti, o akmuo visiškai sunebylėjo taip,
kad su niekuo jis, o nieks su juo nei ant pirštų
susiderėti neįveikia, — ilgainiui ir jam pačiam
prisieina nakvynės po ta pačia šalta velėna ieš-
koti.

Praslinko amžiai vos keli, — lai kas žodi
taria, keno smiltis vėjai žarsto, — žmogaus, ar
paminklo?...

Gal būt, netyčiomis, skaitytojo galvoje klau-
simas sukasi, — ir apie ką gi tu, dėde Morkau,
man pasakoji? Su kuo tu tariesi? Ką pasakyti
taikais? Tark, greičiau!

Nepasakoji. Su nieku nesideru. Diskusuo-
ju be oponento. Traukiu dainą be melodijos.
Ir tu, skaitytoja, ne kitaip darytai, jei mano
vietoj būtai. Vieta, kur stoviu, kelių tūkstančių
pėdų aukščiau jūrų verpeto. Į visas keturias nuo
save dalis matau daugiau, negu įžiūrėti galiu. Po-
ra mėnesių tam čia būnant įvairumas bu-
vo neišsakomas. Kalnai-kalneliai, kloniai-pa-
šlaitės, ežeras ir upeliai rodės gijas veja,
nytis veria, skietą plušo ir ruošiasi austi
kažin kokį nematyta, rytų šalies taurą, ku-
riuo vien švelnus vejos dvelkimas, skaitūs
ryto saulės spindulėliai tevaikštines, o Dievo
malonė bus jo savininkas. Tik tada man visiškai
paaikšėjo, kaip galinga tur būt Visagalio ran-
ka, kuri taikė genijų Angelio, ranką Pauliaus,
drąsą pirmųjų krikščionių! Kaip skaitus ga-
lėjo būti pirmutinis rytas, pirmoji diena, pirmo-
ji naktis tik ką iš po teptuko ištriškusi! Kaip
gražus buvo mažiulėlis pasaulis Genezų lopšely-

je besiūbuojas bei skaistų nusišypsojimo spindulį da negimusioms eroms bežarstas!

Evoliucijos teorija atrodė tamsi, kai pragaras, o sutvėrimas aiškus, kai elementorius. Berods! Jei Angelis teptuku rankoje, blaudzine varsvų ir pajauta dažų suderino, davė audeklui dūšią, typams iškalbą ir už ką jam joks naturalistas kredito užginti da nemėgino, tai koks čia gal būt kėblumas sveikam supratimui išmanyti, kad Dievas sutvėrė viską? Aišku kai dieną, kas aiškumo dienoje ieško. Jei Kantas, Darvinas, Spenceris, Hekelis, Tolstojus ir jų plauko kiti būtų pasekę Kolumbą, Newtoną, Edisoną arba kad net ir Andrių Fordą, vietoje gyvos pelkės teorijų, kurios jiems patiems buvo ne kas kita, kaip tik teorijos, būtų žmonijai palikę žiupsnį pažangos, už ką dėkingumas kas dien brangtų. Gi dabar gailu jų. Bet da gailiau tų, ką jų purvuose braido.

Gal būt. Bet laikas jau ir nuo kalno kopti. Ir štai ve kaip atrodo mano kalnas dabar. Vietoje žaliuojančių lapų, ką skardžiai paukščių dainai akompanijavo, girgžda sausos šakos žiauram vėjui dūkstant. Vietoje lankų, dirvonų gėlių žiedais paauksuotų, tįso eilė nublankusių lapų, it katafalkas, tamsiai nuklotų. Neuzilgo ir šiems priseis šalin nešties žiaurų mirties žvilgesį išvydus. Kas gi drįstų kelti ranką prieš galingą mirtį! Kas paskui? — Kapas. Kas paskui? — Amžinastis. Kas paskui?...

Lai geriau mane užklauskimas klausinėja dabar... Kas paskui?... Kai dūkstantis vėjas pilekalnio šakose, taip šis mažas žodelis — KAS — žmogaus vaidentuvėje dūksta ir blaškos; jaunam plaukus pražildo, senam karsto duris varsto; tamsuoliui užmigti neleidžia, mokytam liežuvį rodo ir gardžiai zaibos... Tai klausimas, kurį, veik kiekvienas supratimas nenorėdamas, o bet gi gvildena. Žmogaus supratimo gygnose joks kitas klausimas nėra taip dažnai malamas, kaip šis. Argi neypatinga, kad jis nūnai atrodo taip aitrai, jog, rodos, kad vakar pradėtas.

O tu, KAS?!!

—x—

Nauji Raštai.

“Mūsų Žinynas,” Karo Mokslo ir Istorijos žurnalas. Leidžia Liet. Vyriausio Štabo Karo Mokslo skyrius. 1924 m. Nr. 20.

“Mūsų Vilnius.” Lietuvos Šaulių Sąjungos leidinys. Kaunas, 1924 m. Surašė Brundalas.

“Mūsų Vilniuj” atskirais straipsneliais aprašyta Vilniaus praeitis: jo pradžia, augimas, senovės lietuvių pa-pročiai ir tikyba, karai dėl Vilniaus, senovės paminklai; Vilnius įvairiais amžiais, įdomesnės jo vietos, įstaigos, pilys ir dabartinė padėtis.

“Pavasaris,” iliustruotas lietuvių katalikų jaunimo “Pavasario” Sąjungos organas. Nr. 17, 1924 m. spalio mėn. 15 d. ir Nr. 18, lapkričio mėn. 15, 1924 m.

Lietuvos Ūkis,” mėnesinis visuomenės ūkio ir finansų laikraštis. Nr. 25(10). 1924 m. spalio mėn. Finansų Ministerijos leidinys.

“Statistikos Biuletėnis,” Liet. Respublikos Finansų Ministerijos Centralinio Statistikos Biūro leidinys. 1924 m. spalio mėn. Nr. 10.

“Lietuvis,” visuomenės, politikos ir literatūros laikraštis. Nr. 1, 1924 m. lapkričio mėn. Leidžia “Rašto” Bendrovė. Redaguoja Petras Vaičiūnas.

“Lietuvis,” matyt, leidžiamas vietoj sustojusio eiti “Tautos Vairo,” kurį leido ta pati “Rašto” Bendrovė, tik pasikeitė vardas ir redaktorius: vieton A. Smetonos, stojo Petras Vaičiūnas, žinomas poetas rašytojas. Įžymesnieji bendradarbiai V. Krevė, kan. J. Tumas-Vaišgantas, Iz. Didžiulis ir kiti.

“Granata Krūtinėj,” “Keturių Vėjų” leidinys, Nr. 1. Parašė Salys Šemerys.

Ši knygelė iššaukė gan aitrūs kritikos spaudoje. Išties, joje yra tokių “perlų”, kurių daugely kultūringųjų šalių negalima visai spausdinti.

“Granata Krūtinėj” parašė “futuristas-ekspresionistas” ir išleido futuristai-ekspresionistai sudarę taip vadinamą “Keturių Vėjų” draugiją.

Tenka sutikti su kan. J. Tumu-Vaišgantu, kurs “Lietuvy” pradėjo spausdinti “Gr. Krūtinėj” platoką recenziją, surasdamas joje “ir tokių dalykėlių, dėl kurių toli gražu neverta pykti nei ant naujaautoorio Salio Šemerio, nei iš viso ant mūsų naujaautoorių, kam jie ieško naujų poezijoj kelių.”

Tie “dalykėliai,” kurie nuvaro recenzento piktumą, yra kai kurie posmai gan ryškiai, stipriai ir originaliai išreikšti. Iš jų kįši neabejotini autoriaus gabumai, kurie paliuosuoti iš pornografijos rėmų ir nukreipti į tinkama padorią literatūros vagą, gal sužibėt tikrai gražiais perlais.

Matyt, ir pats “Granata Krūtinėj” autorius gailisi išleidęs savo knygelėj niekus, dėl kurių nerims kritika ir skaitančioji visuomenė. Į ką pavirstų literatūra, jei būtų surašoma viskas ką tik fantazija sugauna.

Rašydamas vienam savo “senam pažystamui” autorius taip atsiliepia dėl savo knygelės... “Tai nėra mano klasinis kūrinys, bet tai yra mano pradžios bandymai, mano “Sturm und Drangas”. Mano nuomone, kiekvienas rašytojas turi pergyventi visus literatūros etapus. Pav. Goethe, jo “Werter” arba “Gotz von Berlichingen” yra tikrai “Sturm und drangiški” kūriniai. Paskui tik Goethe skaidrėjo. Aš irgi nesiruošiu amžinai būti ekspresionistu. Bet reik užt, kol ūziasi; nebus laiko, kai pasensiu. Be to: veršiu nebliovęs jaučiu nebaubsi. “Granata” ir yra mano veršio bliovimas.”

Mes iš širdies linkime “Granata Krūtinėj” autoriui eiti savo žodžiais nurodytu taku — veršiu išsibliovus, jaučiu užbaubti, pornografiją pametus — skaidrėti sau, skaidrėti visuomenei.

1925 m. Karių Kalendorius. Išleista “Kario” redakcijos.

Tai vieno lapo estetingai išleistas, papuoštas D. L. K. Vytauto atvaizdu, pora Lietuvos kariuomenės kovų už nepriklausomybę vaizdais, pajvairintas įžymesnių Lietuvos karo su priešais įvykių pažymėjimais. Taip pat surašyta Lietuvos valstybinės, bažnytinės ir kariuomenės šventės.

“Karių Kalendorius” labai tinka papuošti kiekvieno lietuvių pirkčios sienas.

IŠ MANO SAKYKLOS

(VEDA DV. VADAS KUN. DR. IG. ČESAITIS).

DVASIOS VADO LAIŠKAS VYČIAMS IR VYTĖMS.

(*Prašau kuopų pirmininkų perskaityti šį laišką pirmame savo kuopos susirinkime*).

Mt. Carmel, Pa., Lapkr. 28 d., 1924.

Brangūs Vyčiai ir Vytės:—

Nenoriu savo laiškais Jūsų varginti. Bet kuomet pareiga man liepia į Jumis prabilti, klausausi pareigos balso. Esu tikras, kad ir Jūs klausysitės savo pareigos — skaitysite šį laišką, jo mintis panandosite. Tik mūsų visų kooperacija, bendradarbiavimas ir artimi prietelybės santykiai žada mums ir mūsų organizacijai laimingą rytojų.

Ir nenuostabu kad rašau jums šį laišką. Mes visi laukiame Kalėdų — Kristaus Užgimimo dienos sukaktuvių. Kaip aš, lygiai ir visi Centro Valdybos nariai norėtų su visais Vyčiais ir Vytėmis susėsti už kūčių stalo, dalintis Kalėdų „plotka“, nuoširdžiai viens kitams paspausti delną ir geriausių linkėjimų pareikšti.

Deja, negalima to padaryti realiai, tai bent dvasioje dalinkimės savo mintimis, stiprinkime susimezgusius vienybės ir meilės ryšius Kristuje.

Štai kelios pluoštelės minčių — refleksijų, kuriomis aš atsilankau į Jūsų kuopos susirinkimą. Priimkite jas gera širdimi. Tekalba jos į jūsų širdį, į jūsų protą.

* * *

Artinasi amžiams minėtinoji diena. Kristus gema. Pasaulis savo veidą prausia. Pagonijos stabai ir prietarai griūva. Nušvinta Evangelijos žibintas.

Šiandien — Adventai. Krisk rasa iš dangaus, nužengk laukiamasai Mesijau; Ateik, pramžių Šviesa, teisingumo Saulė! Skubėk žmonių Ganytojau, Izraeliaus viltie, tautų Laukiamasai, nesivėluok!... Ši yra Adventų melancholinga pasiilgimo melodija.

Ryt — Kalėdos. Vidunaktis. Žvaigždėms bemirkčiojant, žiburiams užsiplieskus ir Angelams džiaugsmo himną užgiedojus, mes skubėsi-

me pagarbinti Įsikūnijimo paslaptį. Garbė Dievui aukštybėje!..

Mūsų bažnyčios — Betlėjaus kutelė. Mūsų altoriai — Kūdikelio prakartėlė. Angelų giesmei suskambėjus ir jos aidus bažnyčios varpams atkartojus, visų tautų žmonės, iš rytų ir iš vakarų, iš pietų ir žiemų, klaupsime Jėzų pasveikinti.

Štai Kūdikis, bet štai ir Dievas! Pažinkime Jį. Jis mūsų karalius. Žemė — ne jo viešpatija. Mūsų širdys — jo sostas. Klausykimės jo pamokos. Vienas tėra Dievas. Dievai, kuriuos jūs garbinate, tėra stabai. Garbė Dievui aukštybėse! Tetrūksta melo pančiai. Viena tėra Tiesa. Tetirpsta nedoros ledai. Ilgai jūsų klaidžiota, ilgai tamsybėse gyventa... Aš esu gyvenimas ir kelias... Ramybė ant žemės geros valios žmonėms!

* * *

Belaukdamas Kalėdų, jaunime, susimąstyk ir klausk savęs, ar mano dvasia pasirengusi įeiti į šios šventės puotą, ar mano širdis gali ragauti visų jos gardumynų? Žinok, kad tik tas tegalės džiaugtis, kieno širdy užgims Jėzus Kristus. Veltui laužytumei ir dalintumeisi švenčių plotka, veltui giedotumei Kalėdų giesmes, jeigu savo dvasioje tu būtumei stabmeldis, nėra tau džiaugsmo, ramybės. Ramybė pažadėta tik geros valios žmonėms.

Delto pašalink iš savo širdies kiekvieną nedorą jausmą, *nuplauk atgailos sakramente savo nuodėmes*.

Jeigu tavo gyvenimas ligšiol buvo palaidas ir patvirkes, užsimiršai, kad tavo pavasario dienos Dievui priklauso, tai jis nuo šių Kalėdų esti padėkos himnas tavo Sutvėrėjo garbei.

Jeigu esi puikus, tuštybe užsikrėtęs, piktas savo žodžiais, žiaurus ir kietas draugams, pavydus ir kerštingas, pažvelgk į kūdikio prakartėlę, klausykis ką jis tau sako: „Mokinkitės nuo mažesnių širdies ramumo ir nusizeminimo.“

Gal aptingai, brangųjį laiką prašvilpei, savo prigimties gražiausias dovanas žudai, savo talentų neišnaudoji — nusikratęs snaudulio, akis pratrynęs įtempk savo jėgas ir vykis nubėgusįjį laiką. Atsimink, vieną kartą jaunystės amžių gyveni!

Šios ir panašios refleksijos telydi tave belaukiant Kalėdų, kurių džiaugsmingas aidas atsimuš milijonų širdyse, o kurį tesupras ir kurio teragaus geros valios žmogus.

* * *

Nekalbant apie konstituciją, kur sakoma, kad mūsų organizacijos nariai privalo nuodugniai pažinti savo tikėjimo tiesas ir jas prakti-

kuoti, šių metų Seimas norėdamas aiškiau tą punktą užakcentuoti, štai kaip nutarė:

“Savo gyvo tikėjimo viešam pareiškimui, pageidaujama, kad L. V. organizacijos kuopos *kodažniausia eity išpažintin ir “in corpore”* prie šv. Komunijos.”

Jeigu kuomet man reikia priminti šį Seimo nutarimą, tai ypač belaukiant didžiųjų Bažnyčios švenčių. Aš giliausiai tikiuos, kad nebus nei vienos Vyčių kuopos, kuri Kalėdų dienoje iškilmingai “in corpore” neprieitų prie šv. Komunijos.

Jūsų brolis Kristuje,

Kun. I. Česaitis,

Dvasios Vadas.

DĖKINGAS JAUTIS.

Vienas farmeris, beklausydamas per Kalėdas pamokslo bažnyčioje, išgirdo šiuos šv Rašto žodžius: “Jautis pažino savo Viešpatį ir asilas savo šeimnininko prakartę, o Izraelius manęs nepažino.”

Pargrįžęs iš bažnyčios farmeris nuėjo tvartan pašerti savo galvijų. Jam bededant šieną, jautis lyžtelėjo šeimnininko ranką, lyg dėkodamas, kad jis juo rūpinas.

Apsiašarojo farmeris ir tarė: “Kaip tikri šv. Rašto žodžiai. Šis nebylys jautis yra dėkingesnis man, negu aš Dievui, kuriam tiek esu kaltas.”

DEL KONKURSO “KURI GRAŽIAUSIA”.

Rugsėjo 30 d. paskelbiau Vytėms konkursą “Kuri Gražiausia.” Kviečiamos Vytės parašyti — anglų ar lietuvių kalba kompoziciją, kurioje būtų nupiešta ideali Vytė. Reikia trumpai aprašyti jos dvasinės ypatybės, pastebėti negeistinos Vytės žymės. Konkursas eina ligi sausio 1 d. 1925 m. Konkursą laimėjusi gauna auksinį rožančių dovanų.

Iš gautųjų kompozicijų galima spręsti, kad nėra nei vienos netik gražiausios, bet ir gražios Vytės, nes nei viena Vytė neturėjo ambicijos konkurse dalyvauti, rodos, mūsų Vytės negalvotų. Aš nenorėčiau tikėti, kad joms vien “pauderis” rūpėtų, šokiai ir “meilės” po galvą švaistytųsi. Ne, aš ligi šiol jūsų tiek padorių ir rimtų mačiau ir pažinau, kad nekantriai laikiu į mano paskelbtąjį konkursą atsiliepti. Nevėlu. Drašos! Jūsų kompozicija paliks išimtinai mano žinioje. Teskelbsiu ją vien gavęs raštu pritarimą.

Kas Yra Charakterio Žmogus?

Kas tai yra charakteris? Šiuo klausimu daug ginčų keliama, nuomonės pasisklaido. Paliekame ginčus. Mums rūpi pažinti charakterio žmogų. Kas jis yra? Charakterio žmogus yra tas, kurs turėdamas šviesius ir tvirtus įsitikinimus, galingą ir nepalaužiamą valią, tvermingai ir drąsiai, juos realizuoja gyvenime. *Jis rižtasi veikti ir sugeba atsispirti bei ištesėti.*

RIŽTASI VEIKTI.

Kad nuveikus net paprasčiausią darbą, pirmiausia reikia pasirįžti. Maža žmonių drįsta pasirįžti. Projektai, planai slankioja po galvą, rodos debesiai smarkaus vėjo genami. Bet jie nežino kur sustoti, amžinai blaškosi, drumsčiasi. Ar toki žmonės veikia? Nebent būtinas reikalas juos prispiria. Jie yra atsitikimų žaislas. Nebent tvirtesnės valios ranka juos sugniaužia ir priverčia tą ar kitą darbą atlikti. Jie yra vėjo pučiamos nendrės.

Jis stengiasi pažinti savo pareigą. Jei-
Moka gu jis pats nenusimano, jis atvirai
pasirįžti. kreipiasi pas žinovus. Gi kuomet įsitikino, kad pareiga jį šaukia ten, o ne kitur, pasirįžusiai ten eina.

Sakysime, reikia pasirinkti pašaukimą. Jis domiai klausosi Dievo balso, kurs kalba jo širdyje; jis teiraujasi pas Dievo atstovus ant žemės; jis studijuoja savo pamėgimus ir gabumus ir rimtai viską apsvarstęs, jis rižtasi užimti sau skirtą vietą. Užbaigta. Niekas, nei jautrios tėvų ašarų, nei pašalinių asmenų glamonėjimui, nei aiškiai pramatomos kliūtys, nieks neatmainys jo pasirinkimo. Jis nori būti kunigu, sakysime; ir pakol jis to laikysis, jis juo ir bus. Nebent, padidėjus šviesai, jis aiškiai pamato, kad suklydo. Tuomet nesispirs ir neis atkakliai pirmyn, bet susilaikys ir kitą kelią pasirinks. Jis nėra nei išvidinių impresijų, nei išorinio spaudimo vergas. Jis yra laisvas ir nori naudotis savo laisve!

Sakysime, jis turi progos įeiti į didelį biznį. Charakterio žmogus apskaito savo jėgas, sužiūri kliūtis, sveria pasisekimo ir nepasisekimo galimybes, teiraujasi, ar tas biznis yra jo kompetencijoje, ir, kuomet viską išnagrino, apsvarstė išmintingai, jis rižtasi veikti arba susilaikyti. Jis nedreba prieš darbą, jis jo pasiilgęs. Kraujas, kurs verda jo gyslose, kilnūs troškimai, kurie nardo jo dvasioje, entuziazmas, kurs jame liepsnoja, visa jį stumia. Bet kuomet svarbes-

nis interesas turėtų nukentėti, jis moka net ir kentėdamas atsisakyti ir nutilti.

Charakterio žmogus yra drąsus *Yra drąsus,* savo pasirinkimuose, bet nėra atbet neatkaklus. kaklus. Atkaklumas kaip ir staigumas kartais sudaro charakterio įspūdį, nors tame ir nėra charakterio. *Be išminties nėra tikrojo charakterio.* Štai kas jaunuoliams nelengva suprasti! Jie mano, kad išmintis yra lygi baikštumui. Jeigu jiems patarsi būti išmintingais, jie manys, kad nori jiems sparnus pakirpti. Tikėkite, ne ta mano intencija. Aš noriu, kad jūsų dvasia plėstųsi, kad jūs išeitumėte iš savo siaurojo kūdikystės rato. Jūsų jaunosios širdys kaip žiedai bujoja! Ar gi ne tam jumis Dievas sutvėrė? Turėkime plačiasias širdis, kaip erdvingus pajūrio smėlynus, turėkite prakilniasias širdis. Jūsų troškimai, pasiaukojimas kitiems, jūsų veiksmai, ambicija tekyla į pat padanges. Mylėkite didžiuosius veikalus, kurie verti nuopelno pas Dievą ir garbės pas žmones. Bet tenevadovauja jums jaunystės sapnai. Juose nėra patyrimo ir išminties. Pirm eisiant darban, klauskitės savęs, ar jūs esate pakankamai stiprūs, ir ar išmintis jums leidžia šokti į tą darbą. Gal jums reikės palaukti Dievo valandos bepildant tuo tarpu savo kasdienius uždavinius.

Kad būti charakterio žmogumi *Nuo pasirinkimo* neužtenka pasirinkimo. Kas iš *prie veiksmo.* mūsų nėra gyvenęs uolumo momentų? Kuomet aš mačiau vieno šventojo ar šiaip didvyrio įkurtą dorybę ir ji sužavėjo mane savo magiška grazybe, ar aš sau nesakiau, būsiu ir aš doras? O vėl kiti, besiklausydami griausmingos ir karštos prakalbos apie dabartinės valandos uždavinius, ar nežadėjo pasišvęsti prakilniai idėjai? Kiek jaunuolių, ilgai besipriešindami slaptinai Aukštybių malonei, kuri juos kvietė padaryti brangiausią auką, savo sąžinėse verčiami tarė: būsiu ištikimas Dievo balsui, kurs mane kviečia?

Ir kas iš to? Pageidavimai, pažadai, gal net priesaikos! Kiek naudos? Dažnai nei kiek. Vos nutilo aplodismentų audra ir pranyko paskutiniai žodžiai sužadinę mummyse entuziazmą; vos peržengėme mistingosios šventyklos slenkstį, kur mūsų širdis ragavo aš nežinau kokios saldžios emocijos; vos užsidarė knyga, kurioje mūsų siela susitikus su didvyrio asmenybe jautė reikalo pakilti aukščiau visų mūsų smulkučio gyvenimo mažmožių, kaip mes ir vėl atsibudome tie patys. Mūsų rezoliucijos mirė praktiškojo gyvenimo priangy, kaip vilnis ant smėlio kranto. Mes ir vėl esame nykštukai ką ir seniau, ir vaitodami, mes

velkamės be garbės, visuomet tie patys silpnadvasiai, visuomet tie pat lepšiai.

Norint ką nors nuveikti, neužtenka projekta iškelti, trokšti, reikia pasirinkusiai griebtis darbo. *Nuo decizijos reikia pereiti prie akcijos.*

SUGĖBA ATSPISIRTI.

Kiek kliūčių sutinkama einant prie akcijos! Aš pažymėsiu svarbiausias, kad parodžius *antrąją charakterio žymę*

Pajuoks ir grūmcs. Ateis diena, kuomet tu pasitiksi su žmonėmis, kuriems dorybė svilina akis. Tikri tironai, jie stengsis tave iš tiesos kelio išvesti. Jie tave pajuoks; atzagareiviu vadins. Jie tau įkalbinės, kad religija, kurią tu praktikuoji, tėra moterų dalykas; kad šiandien reikia užmiršti visus senuosius prietarus, kurie ilgai žmones kvailino.

Kuomet pajuoka tavęs neįveiks, jie tau grasins. Neatsiklaupei jų pajuokiamas, jie smūgiais norės tave nužudyti. Jeigu tu būsi ištikimas savo pareigai, gązdins jie tave, tu nebeteksi to darbo, vietos nustosi, jie tau duonos kąsnį iš burnos ištrauks, jie tave ištrems, kalėjiman įstums.

Ir kaip elgiasi žmonės akyvaizdoje tų tyronų? Vieni nulenkia galvą ir aukoja savo laisvę. Kiti nenusigąsta, eina savo pareigas, nes tai jų pareiga. Tiems, kurie nori juos suklaudyti, jie atsako: *Nevalia to daryti!* Juos nori nutempti į nepadorius teatrus, krutamuosius paveikslus, juos nori nuvesti į įtartinus kliūbus, į draugijas, nori prikalbinti prie suktos spekuliacijos: nevalia! Tesijuokia iš jų kuklumo, iš jų padorumo, jie taip pat nusišypsos. Ankščiau ar vėliau, tie niekšai, jeigu jie neprarado paskutinio žmoniškumo jausmo, nusilenks prieš juos.

Juokai ar pašaipa jų nenugalėjo. Jie nei grūmojimų nepaiso. Pastato juos pavojūn. Jie nedreba. Net mirtis jiems nebaisi. Jie žino, kad mirtis dėl pareigos yra didvyrio aureolė. Mirti, tai reiškia sau kaklą apnuoginti, atsiklaupyti, paguldyti galvą ant kaladės. Gi paskui jausti ją krintant už tiesą ir teisybę, štai amžinas garbės paminklas. Ir delto, kaip tie trys izraelitų jaunuoliai, mūsų kankinių pirmtakūnai, jie atsako: "Mes klaupiame prieš mūsų tėvų Dievą. Karaliau, tu gali mus nužudyti, bet Dievas gali mus apsaugoti nuo tavo piktumo. O jeigu jam patinka, kad mes mirtume, nesvarbu, mes visvien laikysimės savo pasirinkimo." (*Dan. III, 16*).

Ar tie, kurie atsispiria pajuokoms ir *Girs ir smilkins.* grūmojimams, nesuklumpa kartais smilkinant? Net ir nenuoširdūs komplimentai gali žmones sutarpinti. Ar

tau trūksta balsų? Girk ir gausi. Jis gal bus net aitrausias tavo priešas. Esi juodinamas, skaitomas ignorantas? Turėk saldų liežuvį ir paliksi baltas kaip sniegas, pataikauk, ir greit būsi paškelbtas didvyriu. Žmonių tuštybė! Nesvarbu, kad pakampėmis iš tavęs juokiasi, dar daugiau niekina. Maža, labai maža yra žmonių, kurie neapsvaigtų pagyrimais smilkinami.

Kiti suklumpa pagundos čaižomi. *Geiduliai* Džiuguliai mašina. *Geidulius* sotina. *ir garbė*. Grimsta purvan. Parduoda savo garbę, žudo sveikatą, net gyvybę.

Kitus vėl apsvaigina žibantis auksas, garbė. Už gabalą aukso, už garbės titulą, nenorėtumei tikėti, žmonės klaupia prieš tuos, kurių neapkenčia, matai juos vergaujant. Apšauk jį kad ir mėšlyno karaliumi, o jis — puikybės maišas ir padan pabučiuos.

Tu matei tą jaunuolį. Jis talentingas, mokytas, gražiai išauklėtas. Jis iškalbus, legvai plunksna vadžioja, veiklus. Bet be turto, be protekcijos, be karjieros. Jis turi apsispręsti, gyvenimo vagą pasirinkti, nes jis jau dvidešimties metų. Kuris bus jo kelias? Jis gali eiti dešinėn ar kairėn. Eiti dešinėn, tai reiškia dirbti, studijuoti; užsidaryti visai dienai ofise, laboratorijoje, klasėje, bet ir kas iš to? ir ar ilgam laikui? Jis žvalgosi: jo drabužiai nudėvėti, jo piniginė subliuškus, paskutinis laiškas iš namų jam nieko nežada... Tuomet jis girdi vieną balsą: "Eikš pas mus. Mes galingi, mūsų rankose valdžia, turtai, garbė. Ar nori čia rasti savo laimę? Tu turi mokslo, inteligencijos, charakterį, žodį, plunksną: tavo ateitis auksinė. Bereikia tik norėti. Ar nori!. Ar nori būti mūsų? Ar nori prisidėti prie šio biznio, prie šio kliūbo, prie šios organizacijos, įsikinkyti prie šio laikraščio, agituoti už šį kandidatą... Visa tai grynas auksas, jaunuoli, gali jį prisirinkti kiek nori, tik nusilenk..."

Taip, bet reikia nusilenkti! O Vienok jaunuolis nusigrėžė nuo žadamojo turto, nuo rozėmis barstytosios ateities. Jis be nieko. Nesvarbu! Bent aukso veršiui jis nesilenks, prieš jį neklaups ir nesidės prie šventvagiško Izraeliaus šokio. Jis tegarbina vieną Dievą ir jam vienam tetarnaus.

Tas jaunikaitis turi charakterį. Reikia charakterio kad pagyrimai neparblokštų, savo geidulius suvaldytum, reikia charakterio, kad pasitenkintum neturtu, nors vieno žodžio užtenka, kad galėtum būti turtingas ir laimingas.

PAJĖGIA IŠTESĖTI.

Belieka nugalėti paskutinoji kliūtis. Tie, kurie ją perlipa, bus tikrai ir pilnai charakterio žmonės.

Yra pasaulį prakilnių sielų. Jos puolasi darban. Jokia auka jų nenubaidys. Šitas jaunikaitis ilgai buvo ištižęs. Bet draugo ar trimito garso pažadintas, jis šoka gint laisvės. Prakilnusi kraujas užvirė ir net silpnas organizmas įgavo naujos gyvybės. Jis matomas visur. Jis neapleidžia susirinkimo. Jis steigia ratelius, organizuoja draugijas. Jis kalba, jis rašo. Negaišta. Po kelių savaičių žiūrėk, susikūrusi ugnelė užgėso.

Ko jam stigo kad ištesėtų? Jam stigo tos dorybės, kuri, anot šv. Tomo Akviniečio, duoda ištesėjimo geriems pasiketinimams ligi jie nebus apvainikuoti, nepaisant nei ilgiausio laiko, nei kliūčių: *tvermingumo*.

Istabioji dorybė, sako šv. Bernardas, ji užpelno žmonėms garbę ir dorybės karūną. Bė jos, tas kurs kovoja, nelaimi, negauna palmės. Ji yra tvirtųjų jėga, dorybių pilnuma. Pašalink *tvermingumą*, patarnavimas nebetenka dovanos, geradarybė padėkos ir jėga pagyrimo.

Ši dorybė nėra visiems paprasta. Mes esame taip judrūs ir taip nepastovūs! Laikas, didysis visų darbų griovėjas, ardo geriausias mūsų norus. Greit gema mūsų širdy entuziazmas ir dar greičiau gęsta, kuomet mums tenka susidurti su žiauruoju gyvenimu. Reikia energingos sielos, kad kasdieninių darbų monotoniją nugalėjus.

Baikštumas ir nusiminimas. Baikštumas daug gražiausiai pradėtų darbų pameta, juo labiau, nusiminimas.

Imdamies darbo, mes juk jaučiamės taip pasirizę, taip tvirti, neabejojame, kad pašiseks. Senai, sakysime, mes grumiamės su ištvirkusiu geiduliu. Jam šėlstant mes stiprėjame, jį pažabojame. Staiga, tas vylingas žaltys, kurį rodėsi nugalėjęme ar užmigdėme, triukšmingai pakelia galvą. Nebetenkame tuomet lygsvaros ir susiklaidiname. Nepasisekimai daugėja. Ginklai iš rankų išpuola. Visa žuvo! Veltui mano pastangos eina! Tai nusiminimo kalba.

Jeigu tu darbuojiesi žmonių labui, sutiksi kitokį nusiminimą. Tu pasišventi šiam asmeniui; jo gerovei tu nieko nesigaili, net savo reikalus užmiršti. Be tavo nuoširdžios pagelbos, jo laukia pražūtis. Jis tau, rodos, turėtų būti amžinai dėkingas. Netrukus, jis tavęs nebepažįsta, savo geradarį užmiršta. Tu darbuojies draugijoje. Savo gabumą, sveikatą, laiką aikvoji. Gi štai net tie, kurie turėtų tau pagelbėti, visokiais būdais tau kliūdo, tave painioja. Jie pavydi tavo talentams, bijosi, kad tu jų garbės nenustelbtum. Jie atakuoja tavo veikimą.

Priešų šūviams lekiant, tavo uolumas auga. — Bet kuomet tie, kuriems tu tiek gera darei, tavo artimiausi prieteliai tau pavydi, duobę kasa, koks skausmas, nusiminimas. Ar nekilo pagunda, kuri ragina tave viską pamesti: tesizino, tedaro patys, man gana!

Pakešti, ištesėti, tai tikrai kulminacinis (aukščiausias) jėgos punktas. Visi triumfai ir laimėjimai turi šį sekretą.

Tik tokia valia, kurios ūpas neatmaino, kuri nesvyruoja ir kliūtims nepasiduoda, kuri nepaisant nuovargio ir nepasisekimo žengia tvirtu žingsniu ir tiesiu keliu, kurį pasirinko, nors reiktų ir mirti ant pareigos lauko, teduoda mums teisės vadintis charakterio žmonėmis.

Beabejo, reikia valios pasirinktant, pradedant darbą, bet ištesėti ir eiti ligi savo pasirinkimų galo, reikia dar daugiau valios. Tas nenugalimas tvermingumas tikrai valią vainikuoja, nuosekliai yra *vyriausioji charakterio žymė*.

Pastabos ir Apžvalga.

— *Vajus*. Sulig pranešimų, kai kurios kuopos uoliai ir entuziastingai ruošiasi prie 1925 metų Vajaus. Laikas subrust visoms kuopoms.

— *13 kp. sukaktuvės*. Didžiausioji šiuo metu Vyčių 13-toji kuopa, Chicago, Ill., sulaukė 10 metų gyvavimo ir darbuotės sukaktuvių. Kad tinkamai šį įvykį paminėjus, 13-ji kuopa savo iškaščiais paėmė šiame "Vyčio" Nr. priedą 16 puslapių didumo. Tai labai graži sukaktuvių atmintis. Ji liks laikų laikams, amžių amžiams. Gi įvairios vakarienės ar kitokios pramogos ateina, praeina ir dingsta, lyg šuktelėjimas ore.

— *Sekantis "Vyčio" Nr.* išeis už sausio 15 dieną.

— *Pažanguojam*. Pastaruoju laiku, Clevelandiečiams Vyčiams padedant, suorganizuota Vyčių kuopa Columbus Ohio. Išrinkta valdyba ir padaryta darbo pradžia.

Tuo pačiu metu, pasidarbavus Dv. Vadui kun. Dr. Ig. Česaičiui, Minersville, Pa. atgaivinta 39-ji kuopa. Iki šiol, sulig pranešimo, jau virš 60 narių įsirašė įmokėdami laikinuosius mokesnius.

Iš Pensylvanijos ateina ir daugiau džiuginančių žinių. Ten tikrai prasideda nauja jaunimo era.

— *Dr. Vinco Kudirkos 25 metų mirimo sukaktuvės*. Š. m. lapkričio 16 dieną suėjo 25 me-

tai nuo mirties Dr. V. Kudirkos, didžio patrioto, tautos budintojo, Lietuvos Himno autoriaus. Lietuvoje jo sukaktuvės minėta labai iškilmingai. Surengta gausybė paskaitų, kuriose gabūs prelegentai publikai išdėstinėjo Kudirkos nuopelnus lietuvių tautai.

Amerikos lietuvių laikraščiai tuo tarpu, sekdami amerikony spaudą, daug rašė apie Koretz'us ir šiaip visokius svindlerius, o Vinco Kudirkos 25 m. mirties sukaktuves praleido tarsi susitarę jų nepastebėti.

Šiame "Vyčio" Nr. atspausdinam iš "Kario" straipsnį, kuriam gražiai aprašyta V. Kudirkos gyvenimas, darbuotė. Tautos himno autoriaus asmenį vertėtų visiems lietuviams arčiau pažinti ir ir tinkamai įvertinti. Lietuvoj plačiai kalbama apie pastatymą atatinkamo paminklo. Būt ne gražu, jei amerikiečiai paliktų užpakaly.

— *Nusavinimai*. Mahanojaus "Saulė" atspausdina iš "Vyčio" raštus nepažymėdama šaltinio, iš kur raštai imti. Kitais žodžiais kalbant, "Saulė" nusavina.

— *Del svetimų kalbų lietuvių bažnyčiose*. Visuose katalikų laikraščiuose pasipylė raštai, kuriuose smerkiama įvedimas svetimos kalbos lietuvių bažnyčiose. Nedaug šiuo klausimu interesoja laisvamaniai. Tačiau, atėjus tinkamai progai, jie šį faktą mokės tinkamai išnaudoti siundymui žmonių prieš bažnyčią ir prieš dvasiškiją.

Kaip Vyčiai iškeldami klausimą, ar vadintis Lietuvos Vyčiais, ar Lietuviai Vyčiai Amerikoje, taip iškeldami kalbos klausimą mūsų bažnyčiose, padaryta svarbus ir rimtas darbas. Tautinės apatijos ir nutautimo banga pradėjo mus graužte graužti, naikinti, o iki šiol nieks nei šnipšt. Šis "gvoltas", gal būt, ne vienam parodys, iš kur smarkiausi nutautimo pavojai eina ir pasvarstysime, ar verta be jokio jau svyravimo išsižadėt lietuviškos kalbos teisių.

Nereik įrodinėt, kad geru šios šalies piliečiu būt, tai nebūtinai reik anglo-sakso "skūra" apsitraukt. Geru amerikonu gal būt ir lietuvis neišsižadėjęs savo tautybės, savo kalbos.

Lietuviai būrėsi į krūvą, kūrė parapijas, statė bažnyčias, kurios privalo būti jų ir tikibinės ir tautinės tvirtovės. Kitaip būt nesiburta, o būt pasinaudota kitataučių statytomis. Vargu bepanorės lietuviai daugiau statyt naujas bažnyčias, jei jose įsigali kitataučių kalba.

Išsižadėt savo teisių, savo tautybės yra nenaturalus dalykas. Neprotingas žvėris, neprotingas paukštis gina savo lizdą, savo veislę net iki

paskutinio gyvybės lašo. Ką tad kalbėt apie protinę žmogų.

Įvedimas kitataučių kalbų pamaldosna lietuvių bažnyčiose yra nieku nepateisinamas ir vien užgaunantis lietuvių katalikų jausmus ir įsitikinimus.

Šiuo klausimu ypač turėtų kalbėti senieji lietuviai, pirmieji lietuvių parapijų ir bažnyčių pionieriai.

— *Remtinios įstaigos.* Aukščiausioji Amerikos lietuvių mokykla, — tai šv. Kazimiero Akademijs. Ją veda Kazimierietės vienuolės. Ši įstaiga tur savo skyrių Lietuvoj. Centras — Pažaislio vienuolynas, pagarsėjas nepaprastai gražia bažnyčia, rūmais, rūšiais, sodu ir apylinkių reginiais. Ši vieta ir užsienio turistų akis vilioja. Čia seserys Kazimierietės per didelį vargą sukūrė pradžią darbo. Atidarė noviciatą, įsteigė moksleinę. Iš čia jos Lietuvos jaunimo švietimo ir auklėjimo darbą pradėjo plėsti ir tas jų darbas vis didesne vaga eina.

Po karo susikurt buvo nelengva. Viskas išgriauta, išardyta, iškoneiveikta. Per sienas ir grindis vėjas ūžia, per stogus lietus byra. Valdžia ir visuomenės darbuotojai užimti gausybe rūpesnių, nepriklausomybės statymo ir gynimo reikalais. Seserys vienuolės — tos vargo bitės, apsišarvavę skruzdės darbingumu ir susiklausymu nugalėjo visas kliūtis ir Lietuvai naudingą, kilnų darbą pradėjo. Jų darbo vaisiai duos labai geidžiamų rezultatų. Iki šiol ten auklėjimas buvo blogai pastatytas. Viskas sulig rusų kurpalio.

Vietinis šv. Kazimiero seserų vienuolyno skyrius varo didelį darbą išlaikydamas šv. Kazimiero Akademijs, tą vienintėlę aukštesnę lietuvių mokslo įstaigą. Ši įstaiga, davusi visuomenei jau gan gausų būrį inteligentinių pajėgų, pati už save kalba.

Atsiranda gerų žmonių, kurie šią įstaigą remia materialiai. Tai šv. Kazimiero Akademijos Rėmėjų Draugija.

Š. m. rugsėjo 26 d. šv. K. A. Rėmėjų Draugija Chicagoj, vienuolyno salėj, laikė Seimą. Iš prisijusių sveikinimų ir įvairių apyskaitų, matyt, kokia didelė organizuota pajėga remia Akademijos darbą. Seimas tarp kitų reikalų svarstymo, rado reikalingu sustoti ties Akademijos darbo trukdytojų ir jos vardo žemintojų pastangomis ir išnešė griežtą protesto rezoliuciją, kuri šitaip skamba:

“Iš delegatų pranešimų paaiškėjus, kad per Chicago kolonijas skleidžiamos paskalos, būk šv. Kazimiero Akademijs neturinti “High School” teisių ir būk baigusios Akademijs nepriimamos į

universitetus, šv. Kaz. Akad. Rėmėjų Dr-jos Penktasis Seimas, remiantis Akademijos vedėjos pareiškimu, kad mokykla yra valdžios įregistruota ir jai pripažintos visos teisės, atsižvelgiant taip jau į kai kurių delegatų pranešimus, kad jų dukters baigusios Akademijs be jokių kliūčių buvo priimtos į universitetus, nutarė:

1. Griežtai protestuoti prieš skleidžiamas paskalas apie Akademijs, kaipo niekuo nepamatuota šmeižta,

2. Šį protestą paskelbti katalikų spaudoj,

3. raginti Rėmėjų skyrius ir katalikų veikėjus, kad savo kolonijose aiškintų tėvams tikrą Akademijos padėtį ir jos naudą,

4. pravest agitaciją, kad tėvai gausingai leistų savo dukteris į mokslą ne kitur, kaip tik į savo Akademijs.”

Kiekvieno lietuvių kataliko prievolė yra užstoti žodžiu ir remti darbą įstaigą, kuri taip reikalinga lietuvių tautystės ir tikėjimo palaikimui.

Remiant vietos darbą, mes privalom atmint ir sulig išgalių remt šv. Kazimiero seseris Lietuvoj, kurios iš Pažaislio pradeda skleist naujos šviesos spindulius — eina auklėt Lietuvos jaunąją kartą prisilaikant obalsio “Dievas ir Tėvyne.”

— “*Kresai*” *įbaidė lenkus.* Lenkai, prisiplėšę iš kaimynų svetimos žemės, pavergę gudus, ukrainiečius, vokiečius, žydus ir lenkus, pajuto viduriuose turį nesuvirškinamą gromulį. Lenkų kresuose (pakraščiuose) dedas nepaprasti įvykiai. Kraujo liejimo, dvarų deginimo, lenkų kolonistų “svilnimo” nuo žemės paviršiaus nesulauko nė žandarai, nė pati kariuomenė. Padėties rimtumą konstatuoja jau ir pačių lenkų laikraščiai. Štai Vilniaus lenkų laikraštis “Slovo” taip aprašo tą padėtį (ištr. iš “Lietuvos” vertimo):

“Kaimas! Kas dedas kaime?.. Užsidarę patogiose ar bent nepavojingose dėžėse, miesto namuose, ar atjaučiant bent iš dalies, ar suprantate tas baisenybes, kurios siaučia didelį, pusiau suirusį, tik pusiau apgyvendintą dvarą, “paskutiniausias maurų sodybas”!

“Aplink, tartum, tylios, nuodingos ir vilingos gyvatės, slankioja ankstybų sutemų ir vakaro šešėliai, artėja nakties tamsa... Kaž kas kaž kur slapstosi. Kur? Ar artimame miške, ar prie kelio, ar už namų, ar jau sodne, ar jau čia pat prie namų sienų? Laukti to kas naktį... žinoti, kad nieks neapgins, net žinoti, kad nieks nesulaikys piktadarių, nes jie pabėgs be baimės, be baumės... Iš tiesų, šis gyvenimas, “kresų” pragaro vaizdas, gali sunaikinti ir stipriausius organizmus. Žmonės nemiegant, nes “geriau būti užkluptiems nemiegant.” Bent kiek pinigų laiko paruošę kad nekankintų... Banditai juk neskiria: grobia neskirdami klebonijas, dvarus, šlėktų dvarelius, žydus, net kaimiečius kolonistus! Grobia kaimus, muša ant kelių, ties pat Vilniū žmonės, kurie veža maistą į turgų! Į banditus eina iš pradžių nepelningų karo sklypų kolonistai, atleistoji policija, bedarbiai, kurių skaičius, miško prekybai sumažėjus, vis auga, įvairūs svečiai iš užsienių, iš nevisai

palankių valstybių, o pamažu dedasi prie jų ir karo jaunimas, kurs, tam tikros sporto rūšies vedamas, eina plėsti kaimynų.

“Visa tai plinta, kaip epidemija, ir liečia vis platesnias minias. Žmonės įpranta į banditizmą. Vilniaus krašto kaimietis, ramiausias ir tyliausias pasauly, tampa laukiniu vilku, kurs puola ne tik svetimus, bet ir savo rūšies ir veislės žvėris del malonumo kankinti, nailinti, del azarto, beveik del žaislo.”

Kai Dievas baudė aigiptiečius už gobšumą ir pavergimą svetimos žydų tautos, tai siuntė įvairės nelaimės. Tas pat dėsis su Lenkija. Pirmoji nelaimių rykštė jau palietė. Lenkija visais pakraščiais apnyko banditai. Tai nemažai atseina lenkams kraujo ir turto.

Pavergtiems, matyt, teliko viena išeitis: ug-nimi ir kardu keršyt už pavergimą.

— *Palaidojo nemirusį.* Gavom “Tėvynės Balsas”, išeinančio Wilkes-Barre, Pa., Nr. 49-tą už š. m. gruodžio 6 d. Matyt, liberalai peranksti užgiedojo “Requescat in pace.” Prasti graboriai, jei nemirusį jau į duobę guldo. Gyvasis dabar gal gražiai pasijuokt ir primint seną teisingą priežodį: nekask kitam duobės, nes gali pats jon įpulti.

Seni žmonės sako, kad ne laiku apraudoti ir apšaukti mirusiais, po to ilgai ir smagiai gyvena. Mes linkim “Tėvynės Balsui” tokio likimo susilaukt.

— *Palankiai atsiliepė.* Kaip ir tikėtasi, kiti katalikų laikraščiai palankiai atsiliepia apie mūsų Trečiąjį Vajų. Štai “Tėvynės Balsas”, liberalų spaudos palaidotas ir juodu kryželiu paženklinatas, ūmai pasirodo gyvas ir palankiai sveikina Vyčių Vajų. Pirmiausia įspėja mūsų Centrą, kad į Vyčių armiją nebūtų imami bile pasitaikęs jaunikaitis, ar mergelė “nuo kampo.” Laikraštis teisingai pastebi: “Į armiją nerenkama žmonių raišų, viena akimi ar ranka”. Tai taikoma prie mūsų pašalpos skyriaus, į kurį taip pat reik imt tik rinkinius.

Turim pasiaiškint, kad Centro Valdybai visos tos mintys yra aiškios, žinomos ir kartas nuo karto jas primena organizacijos darbuotojams, kuopų vadams.

Toliau “Tėv. Balsas” vaizdžiai nusako, delko mums reik organizuotis ir kokie pavojai mums graso, jei būsim pakrikę:

“Lietuviai yra lėti žmonės, vienok kuomet pavojus pasirodo, lietuvis nebėga nuo karo lauko. Tai nesykj buvo išmėginta. Dabar pavojus prie durų. Amerikonizacijos giltinė stovi su dalgiu prie durų. Kad išgelbėti mūsų jaunimą nuo mirties, stokim į apsigynimo darbą, padėkim savo jaunimo organizacijai ir įsirašykim, kitus paraginkim. Amerikoj duota laisvė organizuotis, jei mes būsim liurbiais, tai visi tik pasijuoks, kad pas lietuvius

nebėra dūšios: pas rusus jie rusai, pas lenkus — lenkai, pas amerikonus — amerikoniai. Kai cigonai maino savo vardą, už putros bliūdą parduoda savo įgimtas teises. Jei tos mūsų egiptinės nelaisvės laikuos mes taip buvom sumenkėję, kuomet mūsų tauta kentėjo Rusijos bei Lenkijos priespaudą, tai gal mus kai-kas iš mielaširdystės išteisintų už mūsų tautinę silpnybę — bet ne šiandien! Lietuva šiandien ne kokios tautos įnamis, ordinarčikas, bet Šeiminingas savo likimo, lygus Anglijai, Francijai ir kitom tautom. Už savo tautą nereikia šiandien rausti, bet galima didžiutis. Lietuva yra žinoma visam pasauliui, jos ambasadoriai sėdi didžiausių tautų sostinėse. Jei pasaulis mus gerbia, su mumis skaitos, kodėl mes nenorėtumėm tik patys gerbti, savo kilme didžiutis, savo kalbos, savo tautinės kultūros laikytis? Jei mes Amerikoj ištautėsime, nemeskim kaltės ant Amerikos, kuri duoda mums teisės savo kultūrą auginti, mes tik patys būsim kalti. Tad visi pasiruoškim mūsų jaunimą organizuoti. Beja, vajuos laike reiktų dar priminti, kad lietuvint savo pavardes. Gana nešioti lenkiškas uodegas prie pavardžių arba sagstyti angliškas.”

Labai gražiai! Ypač paskutinis patarimas — neiškraipyt lietuviškų pavardžių — reiktų įsidėmėti. Pavardžių nutautinimo epidemija ypač yra užsikrėtę New York, N. J. apylinkių lietuviai. Iškraipymas negražus, nežmoniškas. Jokio originalumo, jokios spalvos nelieka.

(*Priedas.* Mus stebina vienas dalykas, kad “Tėvynės Balsas” rašydamas patriotinius raštus, “nepatriotine” rašybą vartoja. Kartais redaktoriaus “nēr namie,” tą žinome, bet jo atsakomybė visitek “neišvažiuoja”).

Didis dalykas — motina! Jei trokšti tikrojo grožio, kilnaus jausmo, šventumo — eik prie sergančio kūdikio lošelio ir pažiūrėk į motiną, jeigu ji iš tikrųjų yra motina. Špažinskis.

Menas — tai Ieva, duodanti obuolį jaunam dailininkui. Kas paragaus tojo obuolio, tas nustos sielos ramumo ir pasitenkinimo rojus; kalta čia Garbė — tasai klasingas žaltys. Rubinšteinas.

L. Vyčių 13-tos Kuopos 10 Metų Gyvavimo Darbuotė.

LIETUVOS VYČIŲ 13 KUOPOS PRADŽIA.

Tai buvo 1914 metų rudenį. Kun. Fabijono Kemėšio iniciativa, pritariant vietinės kolonijos veikėjams, šv. Kryžiaus par. salėj buvo surengtos prakalbos paaiškinimui Vyčių organizacijos tikslų. Vyriausiu kalbėtoju buvo kun. F. Kemėšis, tuolaikinis "Draugo" red. Kalbėjo dar ir kiti, išsitardami apie reikalingumą įsteigti Vyčių kuopą, kad vietos jaunimas, čia susispietęs, galėtų su visa organizuota Amerikos lietuvių jaunomene pasidarbuoti tautos ir bažnyčios labui.

Priešingų nusistatymų asmenų nebuvo. Delto nuspręsta kuopa neatidėliojant organizuoti.

Steigiamasis kuopos susirinkimas įvyko spalio 29 dieną, šv. Kryžiaus par. svet. Čia padaryta kuopos pradžia. Išrinkta valdyba, išrinkta kai kurios komisijos, kurios ėmėsi darbo, kaip tai mokintis vaidinimų, ruošti vakarinius kursus mokinimui lietuvių kalbos taisyklingsnio skaitymo ir rašymo, lietuvių istorijos, geografijos, aritmetikos, anglų kalbos ir tt.

Pirmuoju 13 kuopos pirmininku išrinko mane. Tačiau gyvenimo apystovos labai trumpą laiką (apie porą mėnesių) teleido užimti šią vietą. Išvažiavus Valparaisan mokintis, prisiėjo nutraukt aktyvų dalyvavimą kuopos darbuotėj.

Užtai negaliu sistematingai išrodyti tolesnių 13 kuopos darbų. Tai padarys tie, kurie arčiau stovi visų kuopos protokolų ir arkvyvų. Čia tik vieną kitą akyvesnę mintį, vieną kitą ryškesnę apsiereiškimą, pergyvenimą.

Kiekviena Vyčių kuopa tur savo pergyvenimus, istoriją, liūdnas ir smagias valandas, skaisčių ir tamsių gijų savo gyvavimo darbuotėj. Gi 13 kuopos praeitis bene bus margiausia visų kitų kuopų. Dar mums ją beorganizuojant jau mus kai kas net iš saviškių pajuokdavo. Ką, girdi, tie stokijardiniai mano nuveikti. Jus čia stokijardų atmosfera užtroškys. Ir, išties, buvo tokių momentų, kad kuopos gyvybė pakybdavo lyg ant plauko. Bet štai, žiūrėk, ji, lyg tas feniksas iš pelenų, da skaisčiau pakildavo. Daugiausia jai gyvybės teikdavo moksleiviai, valparaisiečiai, ypatingai atostogų metu.

Šiandien gi 13-ji kuopa užima organizacijoj pirmą vietą narių skaičiumi, kuris siekia trijų šimtų. Kuopa tur beisbolo kamandą, kuri per 12-ji Seimą Homesteade padarė daug triukšmo

sumušdama Homesteado-Pittsburgho kamandą, įveikė visas Chicagos kamandas ir užtai jai liko pripažinta šių metų čempionatas ir aukščiausios dovanos. Tai atsitiko delto, kad kuopa įsiūgdė dvasios ir kūno milžinų asmenyse Stancikų, Paulikų, Janušų, Sedemkų, Panavų ir k. Kuopa del savo budrumo sugebėjo sutraukti jaunimą iš tolimesnių Chicagos kampelių.

Baigdamas linkiu 13-tai kuopai geriausios kloties ir ateity.

Ilgiausių metų!

Matas Zujus,
pirmasis 13 kp. pirmininkas.

—x—

Sofija Jurgaitė.

LIETUVOS VYČIŲ 13 KP. DEŠIMTIES METŲ GYVAVIMAS IR DARBUOTĖ.

I Ž A N G A .

Kiekvienas didelis, naudingas darbas reikalauja tam tikrų, stiprių jėgų jį atlikti. Suprantama, tą atlieka pasišventę asmenys. Geras sumanymas, veikimas traukia būrius vienybėn ir pradėtasis darbas tęsiamas toliu.

Obalsis iškeltas: organizuot Lietuvos Vyčių kuopas. Principai aiškūs, tikslai rimti ir skaidrūs. Lyg malonaus vėjo pūstelėjimu, tie atbalsiai atskrido, atsimušė į didžiulę koloniją; tartum, kas rodyte nurodė: čia randasi medžiagos, tik reik mokėti sunaudoti. Suprantama, atsirado ir kėblumų, priešingų vėjų, trukdytojų; toje valandoje ūkanoti debesys padangėse blaškėsi, nakties tamsa viską supo. Pasaulėžiūros kova virė. Neilgai. Štai pergalės vėliava plevėsuoja. Kova laimėta. Darbas pradėtas!

1914 metai.

Spalio 29 d. šv. Kryžiaus par. svet. susirinkęs būrelis tėvynainių suorganizavo Lietuvos Vyčių 13-tą kuopą. Iš 21 atsilankiusiųjų, išrinkta valdyba, pirmieji kuopos pionieriai, kurie padėjo pirmuosius pamatus. Dvasios vadas — kun. P. Lapelis, pirmininkas — Matas Zujus, pirm. pagalb. — Uršulė Jakubauskaitė, prot. rašt. — A. Lauraitis, fin. rašt. — Agota Rumšaitė, izd. — V. Daukša, izd. globėjai — P. Virbickas ir Anasztazija Vileikaitė, maršalka — Mikalauskas.

Susirinkimus nutarta laikyti Davis Square Park salėje.

MATAS ZUJUS,

“Vyčio” Red., L. Vyčių 13 kp. vienas organizatorių, pirmasis jos pirmininkas.

Į valdybą įėjo darbštūs, energingi, sumanūs asmenys, daug žadantys visuomenės labui.

Tiesa, pirmieji žingsniai buvo dygliuoti, erškėčiuoti, vienok kantriai nešta ir įvairiais būdais mėginta pagerinti kuopos susimus, kad pritraukus kuodougiausiai jaunimo prie organizacijos. Susirinkimai ėjo kas savaitę. Kviesdavo kalbėtojus, prelegendus, kurie naudingų paskaitų paruošdavo. Žiemos sezonui atėjus, įsteigta vakariniai kursai. Sekėsi. Negana to, rengta vakarų, vaidinimų. Kad kuopoje atsirastų daugiau judėjimo, siunčia delegatus A. Lauraitį, B. Eudeikaitę, P. Virbicką, A. Rumšaitę ir V. Kuziną į Lietuvos Vyčių Chicagos apskričio susirinkimus įsiziūrėti, įsiklausyti, kaip kitur veikiama, krutama.

Pradėtas darbas sparčiai varomas — laike susimų išpildomi programėliai, paskaitos. Gale metų jau 65 nariai. Tais pačiais metais įvyksta atmaina valdyboje. Pirmininkas ir išdininkas atsisako ir į jų vietas išrinkta pirm. — A. Lauraitis, rašt. — P. Virbickas, išdin. — V. Rūkštalis, kasos glob. — B. Eudeikaitė.

1915 metai.

Šiais metais įvesta susmuose debatai. Davis Square Parko administracija kviečia Vyčius dalyvauti įvairių tautų parodose. Vyčiai noriai eidavo. Svetimtaučiai niekad nepamiršdavo Vyčių ir šie gerai atstovaudavo lietuvius.

Šių metų valdyba: Dvasios vadas — kun. P. Lapelis, pirm. — P. Virbickas, pirm. pag. — B. Eudeikaitė, prot. rašt. — V. Rūkštalis, fin. rašt. — L. Abaravičia, išdin. — M. Šaučuvėnas, kasos glob. — A. Rauvaitė ir J. Stasiūnas.

Iškyla kūno kultūros klausimas, tariamasi imtis gimnastikus. Pakviečiama mokytojas. Matas Zujus, dabartinis “Vyčio” red., nariams paskaitydavo referatų. Nariai gauda progos lavingies iškalboj bei vaidinime. Vieną vakarą surengė — nepavyko, tuoj tariasi atkartoti. Gautą pelną virš 20.00, skiria parap. naudai.

Nariai susitarę būriais lanko muzėjus, kur patyrę inteligentai daro paaiškinimus.

Po susirinkimų įvedami žaidimai.

Vasaros metu rengiama išvažiavimai.

Iš Centro pranešus apie Kongresą, kuopa siunčia delegatus kun. Lapelį ir J. Pošką. Sugrįžę praneša dziuginančių žinių, kad Vyčiai steigia nuosavą organą “Vytį”.

Per šiuos metus kuopa surengė apie dešimtį vakarų. Suprantama, izdas augo ir didėjo, pinigų susidarė virš \$64.00 Tais laikais rodėsi jau daug turto turinti.

Vasaros metu įvesta sporto, būtent “tennis”.

VINČAS RŪKŠTALIS,

Vyčių spaustuvės vedėjas, vienas pirmųjų 13 kp. darbuotojų, 2-ras iš eilės jos raštininkas.

KUN. P. LAPELIS,

Visų Šventų par. klebonas, Roseland, Ill., 13 kp. ex-dvasios vadas, žodžiu ir plunksna daug prisidėjęs prie katalikų jaunuomenės žadinimo ir organizavimo.

Vedėju išrinko J. Pošką. Vytis Poška daug širdies įdėjo į šį darbą. Būdamas moksleiviu, jis nenuilstančiai darbavos organizacijos gerovei. Vyčių 13 kp. džiaugiasi, kad J. Poška dabar profesionalas, sėkmingai varo savo darbą gydytojaus srity. Linkima geriausios kloties!

Atsitikus nelaimėi su "Eastland" laivu, kurioj žuvo amžiną atilsį Vytė Laurinaitė, kuopos nariai lanko šermenis. Antras liūdnas įvykis tai mūsų dvasios vado kun. P. Lapelio iškėlimas į kitą parapiją — Roseland — už kleboną. Žodis tenka kun. Lapeliui. Nors trumpą laiką gyveno su Vyčiais, vienok uoliai dalyvaudamas susirinkimuose, suteikdavo gerų patarimų. Idealistas, poetas, kalbėtojas ir tuos talentus aukodavo Vyčiams. Niekados nepamiršime kun. Lapelio ir jo didelio pasišventimo.

Kun. P. Lapelio vietą užima kun. J. Statkus.

1916 m. Liet. Kat. Spaudos dr-ja spausdina "Metraščių". 13-ji kp. nusiuntė paveikslą, kurs tame "Metraštyje" buvo įdėtas.

Kuopa remia savo narius moksleivius. Iš

rengto vakaro gauto pelno \$28.90 nutarė pasiųsti moksleiviams — J. Poškai ir V. Damašui į St. Bede College, Peru, Ill. Kiek galėjo, tiek šelpė moksleivius savo aukomis.

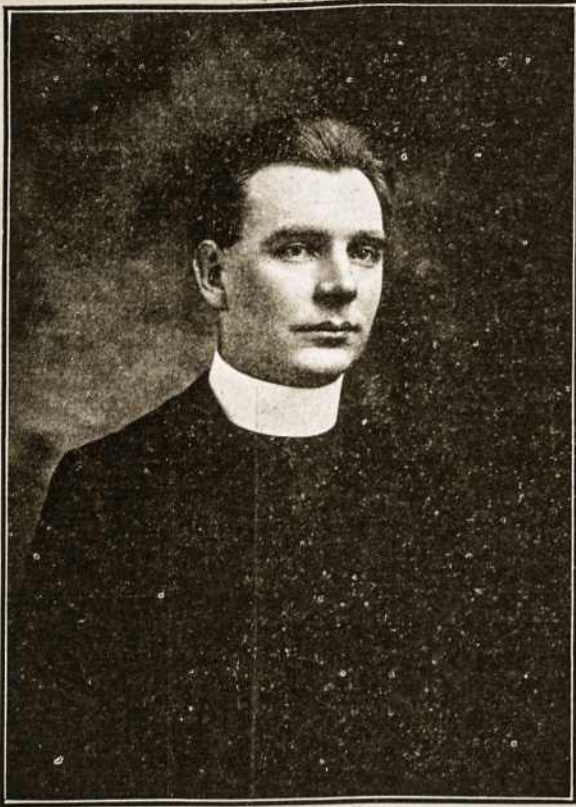
Renka valdybą — dvasios vadas kun. J. Statkus, pirm. — B. Keperša, pirm. pagelb. — O. Šulinskaitė, nut. rašt. — A. Jocaitė, fin. rašt. — V. Straševičius, izd. — M. Šaučiuvėnas, kasos glob. — L. Tirūnaitė, F. Hofmanaitė ir F. Birgiola.

Dv. vadas kun. J. Statkus pirmiausiai pradėjo rūpintis organizuoti jaunamečių kuopą. Darbas sekėsi.

1916 metai.

Kas kartą daugiau rengiama vakarų, kurie vis daugiau pelno nešė.

Kuopos arenoj pasirodo naujas darbuotojas — klierikas Juozas Skripkus (dabar kunigas), kurs uoliai veikė ir daug naudingų prakalbų pasakydavo. Ir jaunamečių Vyčių nepamiršdavo.

KUN. N. PAKALNIS

13 kp. ex-dvasios vadas, iškėlęs daug naudingų sumanymų, savo iškalingumu, energija ir pasišventimu palaikydavo kuopos ūpą ir pasirūpinimą darbuotis.

Jiems irgi surengdavo prakalbų, juos mokino, lavino.

Pirmin. Zingeriui atsisakius, jo vietą užima p-lė Jadvyga Vasiliauskaitė (Čepulienė). Jauna būdama, ji stojo prie L. Vyčių kuopos ir nenuilstančiai darbavosi prie visų užsiėmimų. Jadvyga pasižymėjo vaidinime.

Ištikus baisiam karui, daugelis Vyčių eina kariuomenėn. Kuopa nepamiršta narių kareivių, palaiko su jais gyvus ryšius, o mirusius atmena šv. mišiomis ir maldom.

Metų gale susidaro tokia valdyba: dvasios vadas — kun. J. Statkus, pirm. — P. Virbickas, pirm. pagelb. — L. Martinkaitė, prot. rašt. — J. Vasiliauskaitė, fin. rašt. — Alf. Panavas, izd. — I. Zingeris, kasos glob. — F. Birgiola, O. Laurinskaitė ir M. Mikšaitė, korespondentas — Vincas Stancikas.

1917 metai.

Pirmininką pavaduoja Alfonsas Panavas.

Tais metais prisirašo kuopon kun. N. Pakalnis. Su jo užmanymais, judėjimas kyla, būtent atsiranda Dramos Ratelis, atgija vakariniai kur-

sai (spalių 25 d.). Kviečiamas vargonininkas išmokyti giedoti hymnus. Kun. Pakalnis važiavo į Penktąjį Kongresą.

Pirmininko vietą užima V. Straševičia. Šitas jaunikaitis buvo Vyčių džiaugsmu. Jis dirbo, o ypatingai vaidinimų srity, nes buvo atsižymėjęs scenos mėgėjas. Visuose vakaruose dalyvavo kaip komiteto darbininkas.

Trumpai suėmus per tuos metus padaryta septyni vieši vakarai, šeimyniškas vakaras, eilė prakalbų, įsteigta vakariniai kursai, vakaras del moksleivių, paaukota 5.00 del "Vyčio" ir 10.00 Tautos Fondui ir tt. ir tt.

Sekantienis metams valdyba: dvasios vadas — kun. N. Pakalnis, pirm. — V. Straševičia, vice-pirm. J. Parkauskis, prot. rašt. — J. Vasiliauskaitė, fin. rašt. — F. Birgiola, kasos glob. — O. Laurinskaitė, M. Mikšaitė, izdin. — M. Šaučiuvėnas.

1918 metai.

Liet. Vyčių 13 kp. įstoja Labdarybės Sąjunga garbės nariu.

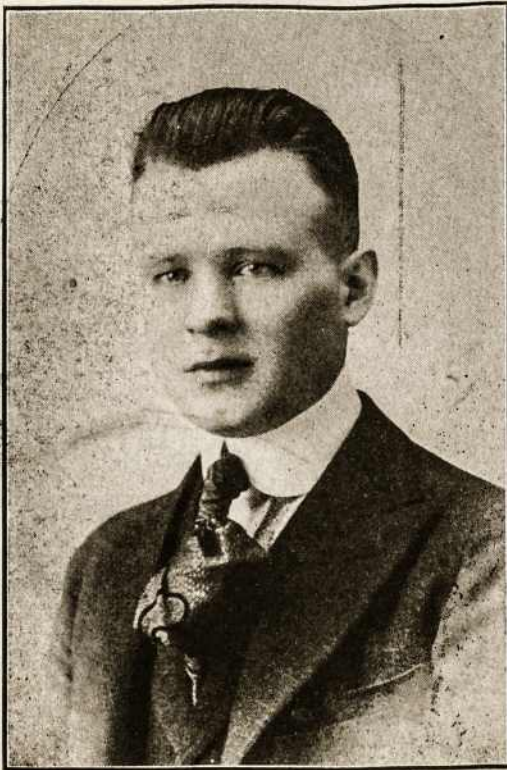
Atidarė knygyną, kurį paaukavo Blaivininkų kuopa. Nariai uoliai naudojas knygomis.

Kun. J. Statkų, didelį darbuotoją, jaunimo mylėtoją iškėlė į kitą parapiją. Kun. Pakalnis

VINCAS STANCIKAS,

Vienas pirmųjų 13 kp. narių. Penktas metas iš eilės eina finansų raštininko pareigas. Ypatingu jo pasidarymu kuopa išaugo iki 300 narių. Jis tikras 13 kp. "apaštalas."

ALFONSAS PANAVAS,

L. Vyčių spaustuvės direktorius, 13 kp. ex-pirmininkas. Be Vyčių darbuotės, dar buvo Chicagos Apskričio Federacijos pirmininkas, taip gi dvejus metus buvo šv. Kryžiaus parapijos trustistas. Suorganizavo vietinį Federacijos skyrių ir buvo pirmasai jo pirmininkas. Buvo L. L. P. B. vietinės stoties pirmininku.

užėmė jo vietą. Jo nuopelnus sunku aprašyti. Jis buvo tas gyvasis sidabras Vyčių tarpe. Jis, tarytum, visus įkvėpdavo. Kuopos judėjimu pradėjo domėtis čia gimęs ir augęs jaunimas ir rašyties į prakilnią organizaciją. Kun. N. Pakalnis buvo visų tėvas. Jo pagerbimui surengta vakarėlis, kurs puikiai pasisekė. Suteikta dovana -- arnota už \$125.00.

Nemaža svečių lankė kuopos susirinkimus. Tarp kitų kun. D. Mikšys, atvykęs iš Sibiro, daug atpasakodavo apie Tėvynę, apie sujungtas jėgas, kurios duoda pasauliui stiprybės.

Laimingi 1918 metai! Kodel? Todėl, kad Amerikos jaunimas pradėjo burties po Vyčių vėliava. Pirmieji žingsniai buvo padaryti žmonių atvykusių iš Lietuvos. Jie padarė pradžią ir užleido darbą vietos jaunimui. Šiais metais stoji darban J. Parkauskis, Sofija Mastauskaitė ir kiti. Vytė Mastauskaitė savo jaunystę praleido Vyčiuose, ji buvo vaidila, dainininkė, kuopos darbuotoja. Liet. Vyčių 13 kp. visados bus dė-

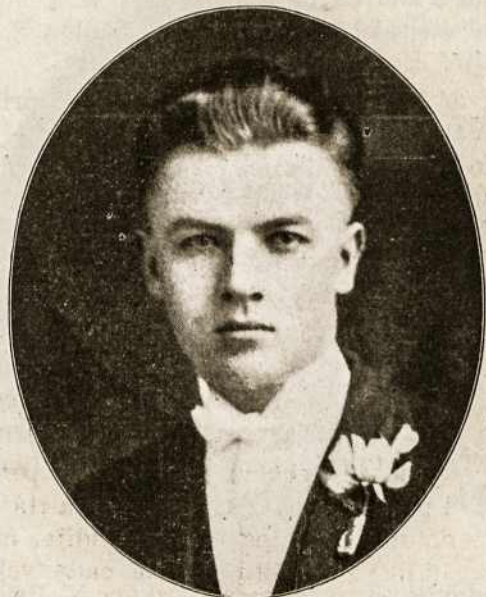
P. SEDEMKA,

L. Vyčių spaustuvės direktorius, 13 kp. ex-pirmininkas, aktyvus narys. Išrinktas 1925 metams L. V. Chicagos apskričio pirmininku.

kinga Sofijai Mastauskaitei (Krasauskienei) už visą triūsą, pasišventimą. Josios darbo nuopelnai neišdils.

1919 metai.

Valdyba: dvasios vadas — kun. N. Pakalnis, pirm. — J. Parkauskis, prot. rašt. — J. Vasiliauskaitė, fin. rašt. — S. Jurgaitė, išdin. — J. Baltutis, kasos glob. — O. Laurinskaitė ir K. Norvilaitė.

MYKOLAS PANAVAS,

13 kp. ex-pirmininkas ir raštininkas. Vienas veiklesnių narių.

SOFIJA NAVICKAITĖ,

L. Vyčių spaustuvės knygvedė, 13 kp. vice-pirmininkė ir viena darbingiausių narių.

Jaunimas būriais spiečiasi į prakilniąją organizaciją. Vyčių daug, o dar priekyje stovi jaunimo — Vyčių mylėtojas kun. N. Pakalnis, kuris drąsino prie naudingų užsiėmimų. Steigiami visuomeniški kursai, vedami gerb. kun. prof. Pr. Bučio. Visais žvilgsniais jie sekėsi. Žmonių lankėsi daug. Užsibaigus kursams, Vyčių 13 kp. suteikia kun. prof. Bučiui 100 dol. dovaną.

Darbščiam pirmin. V. Straševičiui apleidus Vyčių 13 kp., jo vietą užima energingas vyras Alfonsas Panavas. Taipgi ir rašt. a. a. J. Martinkaitė atsisakė, tai jos vieton išrinkta S. Mastauskaitė.

A. a. Martinkaitė uoliai darbavosi prie Vyčių. Vaidinimuose užimdavo žymią rolę. Bet nelemtoji mirtis atsilankė ir pakirto dar žydinčioj jaunystėj. A. a. Martinkaitė (Petkienė) buvo pavyzdinga narė.

Pradėta gausiai remt Lietuvos Raudonasis Kryžius. Rinkta aukos ir drabužiai.

Surengta eilė vakarų. Statyta "Gyvieji Nabašinkai," "Palocius Eežero Dugne," "Žmogždžiai", "Išgriovimas Kauno Pilies". Taipgi pagelbėjo Chic. apskr. chorui pastatyti "Kornevilio Varpai." Du pasilinksminimo vakarų surengė didžiulėje svetainėje.

1920 metai.

Valdyba: dvasios vadas — kun. N. Pakalnis, pirm. — Al. Panavas, pirm. pagelb. — M. Jociūtė, prot. rašt. — Sofija Bajorinaitė, fin. rašt.

SOFIJA PUKELAITĖ,

13 kp. narė, išėjus šv. Kryžiaus par. mokslaine, baigė Lindblom High School commercial šaką. Mokytojai, pastebėję nepaprastus gabumus ir rintumą, kvietė ten pat prie mokyklos darbuotis. Prie Vyčių priklauso nuo pat mažų dienų.

— M. Panavas, izdin. — J. Baltutis, kasos glob. — Sof. Navickaitė, M. Jocaitė; Dramos skyriaus pirm. — F. Birgiolas, korespondentas — V. Stancikas.

Atvaidinta "Gims Tautos Genijus." Puikiai

MOKYTOJA SOFIJA BAJORINAITĖ,

13 kp. ex-raštininkė, daug pasidaravusi kuopos gerovei; mokytojauja Norwood Park High School.

ST. PAULIKAS.

13 kp. beisbolo komandos metikas (pitcher). Pasidėkojant jo talentui valdyti sviedinį ir lazda, 13-ji kuopa 1924 metais gavo L. Vyčių Chicagos Apskričio Beisbolo Lygos čempionatą.

pasisekė. Toliau atkartota "Pirmi Žingsniai" ir to vakaro pelną skyrė moksleiviams.

Rėmė katalikų spaudą, šelpė moksleivius ir daug kitų gražių darbų atliko.

1921 metai.

Kas metų pasitaiko įvairenybių. Taip dėjos ir šį metų.

Jaunimo mylėtoją, kun. N. Pakalnį jo vyriausybė iškėlė į kitą parapiją. Kuopa surengė išleistuvių vakarą.

Atvykus naujam dvasios vadui kun. A. Martinkui surengė sutiktuvių puotą.

Tolesniai dalyvauja J. Skripkaus primicijos iškilmėse.

Laikė Misijų — Vyčiai gausingais būriais atliko baž. priedermes.

Lankosi Centro asmenys spaustuvės reikalais, nupiešia naudingumą ir reikalingumą Vyčiams turėti nuosavą spaustuve. Vyčių 13 kp. paskyrė kvotą \$450.00.

Vienas darbščių kp. veikėjų, Matas Kniukšta, važiuoja į Lietuvą aplankyti savo tėviškės. Puikus programą atliktas ir kartu dėl atminties įteikta dovana — auksinė plunksna.

Tais pačiais metais p. p. Saboniai, pastangomis Vyčių 13 kp., stato "Adomas ir Jieva." Publikos patraukė daug ir pelno liko nemažai.

Naujų Metų sutiktuvių vakarą surengė smagų programą ir šokius.

SOFIJA JURGAITĖ,

13 kp. narė, uoli laikraščių korespondentė; baigusi šv. Kazimiero Akademiją. Meno mėgėja.

ANTANAS J. ŽVIRBLIS,

13 kp. narys, baigęs elektro-inžinieriaus mokslą, visuomenės darbuotojas.

ANTANINA BALTUTIENĖ,

Moterų Sąjungos darbuotoja, šv. Kazimiero Akademijos Rėmėjų Draugijos amžinoji narė, šv. Kryžiaus parapijos Moterų Sąjungos vietinio skyriaus pirmininkė. Daug pasidaravusi 13-je kuopoje.

1922 metai.

Valdyba: pirm. — P. Sedemka, vice-pirm. — J. Janušas, rašt. — S. Bajorinaitė, fin. rašt. — V. Stancikas, izd. — J. Baltutis, izdo glob. — M. Laurinskaitė ir J. Martinkus, koresp. — V. Stancikas, žaislų kom. — P. Sedemka ir Sof. Bajorinaitė.

Trumpai pabrėšiu šių metų veikimą, būtent: surengta šaunus vakaras moksleivių Fondo naudai. Vyčiai troško susilaukti daugiau moksleivių, nes moksleiviai žymiai prisidėdavo prie kuopos judėjimo.

Kultūros Vajų rengiant — Vyčiai lankosi į prakalbas, aukoja ir remia savo darbu prakilnią misiją.

Rengia vakarus, dalyvauja išleistuvėse kun. N. Pakalnio, kuris išvažiavo į Lietuvą.

Galop suorganizuota atletų skyrius. Manageris išrinktas J. Janušas. Jis daug širdies įdėjo dirbdamas Vyčiuose. Nemaža vargo ir triūso reikėjo padėti, kol atletų skyrių sutvarkė. Bet Vyčio Janušo gabumai ir pasišventimas visa nugalėjo. Dabar jis lanko Valparaiso mokyklą ir tęsia mokslą.

1923 metai.

Valdyba: pirm. — P. Sedemka, vice-pirm. — P. Kazakevičius, rašt. — S. Bajorinaitė, fin. rašt. — V. Stancikas, izd. — J. Baltutis, izdo glob. — A. Panavas ir dvasios vadas kleb. A. Skrypkos.

Gavėnios laiku užkviesta ponai Saboniai koncertuoti. Publikos ėjo tiek, kad kitoji pusė grįžo į namus. Pasekmės džiuginančios.

Kuopos beisbolininkų komanda išsijucius dirbo vasaros metu. Dirbo, kad pakėlus Vyčių vardą svetimtaučių akyse. Atletų valdyba buvo išrinkta sekanti: H. Druktenis, S. Paulikas, B. Latoza, B. Misevičius.

Springfieldo Vyčiams atvykus į Chicagą, mūs kuopos nariai surengė pagerbimo vakarėlį. Daug svečių atsilankė ir smagiai laiką praleido.

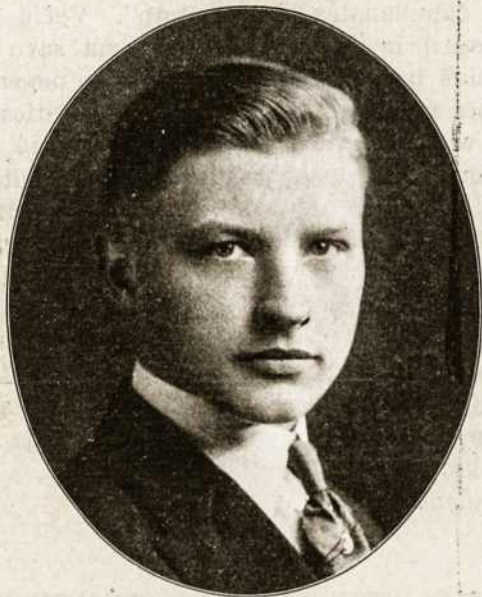
1924 metai.

Žaibo greitumu bėga laikas, bet vaisiais galime pasididžiuoti. Ypatingai šių metų darbuotė iškėlė kuopą. Naujų narių Vajus kopuikiausia padisekė. Prisirašė 170 narių. Daug tame Vajuje pasidaravo vienas iš uolių darbuotojų — Vincas Stancikas. Jis prirašė 150 narių. Gauta iš Centro ir Apskričio dovanos, viso 75.00, iš kurių 35.00 paskirta V. Stancikui už jojo neuilstantį veikimą.

SOFIJA MASTAUSKAITĖ-KRASAUSKIENĖ,

13 kp. ex-raštininkė, daug pasidaravusi kuopos gerovei, žinoma scenos mėgėja.

KAZYS BALTIKAUSKAS,
dabartinis 13 kp. pirmininkas, L. Vyčių Chicagos Apskr.
Beisbolo Lygos raštininkas. Baigęs vidurinę mo-
kyklą ruošiasi išeiti aukštąjį mokslą.

JUOZAS JANUŠAS,
pirmasai organizatorius beisbolo komandos, pirmas jos
menadžeris. Dabar lanko Valparaiso, Ind. mokyklą.
Čia gimęs ir augęs.

Kuopa nepamiršo ir kitų darbingų narių. Sofija Bajorinaitė baigė kolegiją su laipsniu B. Ph. ir stojo mokytojauti. Kuopa surengė pagerbimo vakarėlį, per kurį jauni mokytojai išreikšta nuoširdžių linkėjimų ir įteikta Enciklopedija Britanica dovanų.

Šiais metais kp. daug darbavos sekantieji Vyčiai: A. Panavas, V. Stancikas, M. Panavas, V. Rūkštalis, J. Paukštys, J. Janušas, P. Sedemka, P. Kazakevičius ir k. Tai labiausia užgrū-

dinti kuopos nariai. Jie daug metų veikė ir kantriai turėjo nešti visokių keblumų. Jaunesnieji Vyčiai esame begalo dėkingi jiems ir kartu su jais darbuosimės ateity. Mes tikim, jie ir toliau nenuleis rankų.

Valio Vyčių 13 kp. šulai!

Dar vienas įvykis tenka žymėti. Tai 13 kp. beisbolininkų laimėjimai. Per Chicagos Vyčių Beisbolininkų Lygos vakarą garbingai paskelbta

B. LATOŽA,
dabartinis 13 kp. beisbolo komandos menadžeris, savo pavyzdingu rimtumu išlaiko kamandoj gražią discipliną.

BALYS MISEVIČIUS,
13 kp. beisbolo komandos kapitonas, su kuriuo visi sportininkai skaitosi.

JONAS BALTUTIS,

Chicago Apskr. Federacijos išdininkas, katalikų įstaigų rėmėjas, daug pasidarbavęs 13-je kuopoje.

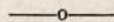
ALEX GERCHES,

nuo mažų dienų priklauso prie 13 kp., gabus piešėjas. Laikui einant iš jo galima tikėtis tikro artisto. Atvaizdas yra jo paties rankos darbas.

13 kp. čempionatas, įteikta "cup". Vyčių 13 kp. didžiuojasi ir džiaugiasi turėdama savo tarpe darbščius beisbolininkus. Lai niekas neperskiria vienybės ryšio. Ir lai ateinančių dešimties metų darbo vaisiumi viršija praėjusių. Pirmyn!

Suvedus krūvon, gaunam tokių rezultatų iš 13 kp. 10 metų gyvavimo darbuotės: surengta 35 vaidinimo vakarai, pastatyta 12 istorinių kūrinų, surengta 20 įvairaus turinio paskaitų, kelios dešimtys debatų ir prakalbų. Kuopa sulig išgalių rėmė bažnyčios ir tautos reikalus prisilaidydamas savo konstitucijos, obalsių ir idealų. Žodžiu, jcs vėliava visuomet drąsiai iškelta vedė prie prakilnių darbų. Lai Dievas padeda ateity dar sėkmingiau darbuotis!

Ilgiausių metų!

DEŠIMTIES METŲ GYVAVIMO SUKAKTUVIŲ SULAIKUS.

1922 metais mūsų organizacija minėjo 10 metų savo gyvavimo sukaktuves. Buvo išleista specialis "Vyčio" No. 14 (127), kuriame išvardyta organizatoriai ir asmenys prisidėję prie organizacijos darbuotės; nusakyta organizacijos 10 metų darbai.

Kaip pati organizacija turi savo praeitį, tradicijas, taip ir atskiros kuopos. Šių metų pabaigoj, šiame "Vyčio" No. 21 (167)-me, Lietuvos Vyčių 13-ta kuopa mini savo 10 metų gyvavimo ir darbo dienas. Neturiu po ranka kuopos nutarimų knygos, nei tam tikrų dokumentų, kad galėčiau nuodugniai išskaityti kuopos nuopelnus. Už tad rašysiu tik iš atsiminimų.

Man irgi teko garbės būti šios kuopos pirmųjų narių tarpe. Vėliau, už poros mėnesių nuo kuopos pradžios likau išrinktu jos raštininku. Iš priežasties lankymo mokyklos, Valparaiso, Ind., nevisuomet galėjau aktualiai prisidėti prie kuopos veikimo.

Pirmieji darbai. Suorganizavus Lietuvos Vyčių 13-tą kuopą, tuojau įsirašiusieji nariai pradėjo nenuilstančiai dirbti. Prieš dešimtį metų čia būta daug iš Lietuvos atvykusio jaunimo, kurs didžiuma mažai pažino bei mokėjo anglų kalbos, ypač rašto. Kad palengvinus jam gyvenimo sąlygas, Vyčių 13-ta kuopa įsteigė vakarinius kursus. Anglų ir lietuvių kalbas dėstydavo p. A. Lauraitis. Tų kursų buvau raštininkas. Vakarinius kursus galėjo lankyti ir nenariai. Mokesčiai buvo visiems lygūs — \$1.00 už vieną mėnesį. Ak, būdavo, kad prieš į tuos kursus geltonkasių lietuvių, vaikinų tik ką "importuotų." Lankantieji mokyklą pamatydavo, kad Vyčiai rūpinas apšvieta, tai dalis tuoj įsirašydavo į kuo-

JADVYGA VASILIAUSKAITĖ-ČEPU LIENĖ,

13 kp. ex-pirmininkė, ex-raštininkė, savo laiku daug pasidarbavo kuopos gerovei.

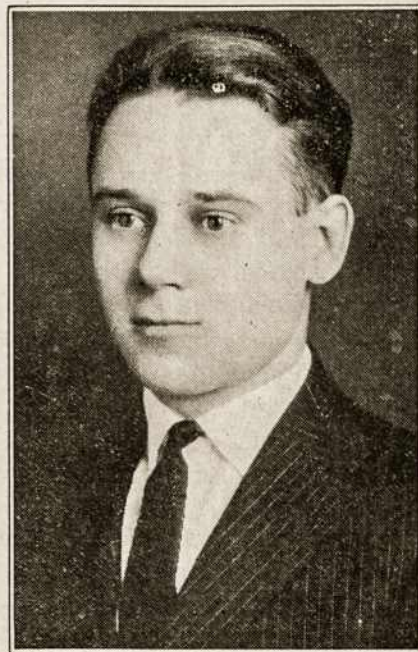
pą. Tiesa, tie kuopos nariai nedavė mūsų tautai "milžinų", bet juos netam ir steigėm. Kūrėm vakarines mokyklas lavinti, šviesti jaunimą. To ir atsiekta.

Pažymėsiu keletą asmenų lankančių tuos kursus ir vėliau įstojusių į kuopą: tai buvo Vincas Stancikas, Mykolas Panavas, Vitoldas Straševičius ir kiti. Jie daug, daug Vyčiams dirbo. Šiandien Vincą Stanciką žmonės vadina Town of Lake šulu, bet jau pradeda vadinti Town of Lake "apaštalu." V. Straševičius buvo labai sulenkėjęs. Pavardę rašydavo Straszewicz. Jį Vyčiai padarė tikru lietuviu ir geru tėvynainiu. Tiek apie mokyklą. Vyčiai be paskaitų, mokyklų rengė vaidinimus. Berods, jei neklystu, tai pirmas veikalas buvo pastatyta P. Virbicko: "Sulyg Naujausios Mados" (J. Elijošiaus svetainėje, 4600 S. Wood St.). Augant ir stiprėjant kuopai, augo ir dramos skyrius.

Kodel kuopa gavo 13-tą numerį. Žmonėse yra įsigyvenusi nuomonė, kad "13" yra nelaimingas ("nesčėslyvas"). Tai ir organizuojant Vyčių kuopas, visos kolonijos bijojo "13" "nesčėslyvo" numerio. Vyčių organizacijoj pirmiausia suorganizuota Vyčių kuopa Montello, Mass. Ji gavo 1 Nr. Ten gyveno Vyčių tėvas Norkūnas. Tuoju organizuota Lewiston, Maine; tai kuopai duota No. "2". Ir taip iš eilės ėjo iki priėjo prie No. "13", kuris buvo apleistas. Mūsų kaimynė 16 kuopa ankščiau suorganizuota (prie šv. Jurgio parapijos Chicago, Ill.), bet ji turi 16-tą numerį. Wilkes-Barre, Pa. ir 14-ta kuopa, Cicero, ankš-

čiau suorganizuota už 13-tą kuopą. Town of Lake Vyčių kuopai duota numeris 13.

• Ar "13" skaičius yra nelaimingas, ar ne, tai čia jau prietaringų žmonių dalykas, vienok 13-tai kuopai reikėjo pergyventi daug nelaimingų ir sunkių laikų! Jcs praeitis įdomi. Kuopa išaugdavo gausi nariais, turtinga pinigais, stipri ištverme, jėgomis, bet ir vėl tuoj siūpa. Nei viena kuopa Chicagoj gal neturėjo tiek priešų, kaip 13-ta. Neskaitant idėjos priešų, net kai kurios Chicagoj Vyčių kuopos būdavo (dar ir nūnai) nedraugingai į mus žiūri. Vyčių 13-ta kuopa (išėmus Matą Zujų, kuris išbuvo vos apie porą mėnesių jos pirmuoju pirmininku) neturėjo pasaulinių inteligentų, kokių turėjo 4-ta, 5-ta, 16-ta, 36-ta ir kitos kuopos. Mes šiandien pažvelgę 10 metų praeitin, dėja neturime laimės minėti Kaupus, Karosus, Aleksandravičius (Aleksius), Zujus, Sakalus, Šimučius, Pakštus ir kitus. Juos savinties garbė tenka 4, 5, 16, ir 36 kuopoms. Mes tik galime džiaugtis dvasiškiais, kurie mūsų parapijoj buvo, tai: kun. P. Lapeliš, dabar Visų Šventų parap. klebonas, kun. J. Statkus ir kun. N. Pakalnis. Taipgi būdamas klieriku ir vėliau kunigu, tik neilgai, Juozas Skripkus. Šie visi kunigai tai buvo 13-tos kuopos prieteliai! Išvardinant 13-tos kuopos dvasiškius, prietelius, turiu garbė prie jų priskaityti mūsų parapijos kleboną kun. A. Skrypką. Jis yra Vyčių didelis prietelius ir rėmėjas Vyčių dailės. Visuomet remia Chicagos Apskričio korą. Mūsų gerb.

JUOZAS PAUKŠTYS,

13 kp. aktyvus narys, eina dentisterijos mokslą Indianapolis universitete.

KLEOFA VITKAUSKAITĖ,

gabi pianistė, kuri muzika pajvairina 13 kp. susirinkimus. Yra baigusi Liet. Beethoveno Konservatoriją, Lindblom High School komercijos kursą.

klebonas tiek dirba bei dalyvauja su 13-ta kuopa, kiek klebono sąlygos ir laikas leidžia. Klebonui Skrypkai ir mums reikia džiaugtis, kad šv. Kryžiaus parapijoj didžiausia Vyčių organizacijos kuopa. Narių arti 300.

Pirmieji kuopos nariai. Kiek atmenu pavarde pačioj pradžioj buvo veikliausi šie nariai: P. D. Virbickas, Šaučiuvėnas, Mikalauskas, Ofmanaitė, Mičiulaitė, Tirūnaitė, Maruzaitė, Auškalniai ir kiti.

Pastovūs kuopos nariai, kurie nuo 1915 metų išlaikė kuopos gyvybę ir per visą laiką išitempę dirbo Vyčių idejos dirvoj, randame šiuos: Vincas Stancikas, Alfonsas Panavas, Mykolas Panavas, Povilas Gudžiūnas. Vėliau prisirašę kuopoj dirbo Baltučiai, Janušas, "Trys Zosytės", Kaniušėnas, Kazakevičius, P. Sedemka persikėlę iš 16 kuopos, Vaisiliauskaitė ir eilė kitų.

13-tos kuopos buvo likę vos keli nariai. 1922 metais Lietuvos Vyčių Chicagos Apskritis mane įgaliavo aplankyti kai kurias Vyčių kuopas choro reikalais. Tais metais, žiemos laiku, atvažiauvau pas 13-tą kuopą. Priėjus prie Davis Square Parko svetainės, kurioj 13-ta kuopa laikydavo susirinkimus, žiburių nesimatė. Paklausus parkučio užvaizdos, pasakė, kad K of L nariai yra susirinkę vienam mažam kambarėly. Įėjus į tą kambarį, radau: V. Stanciką, Panavą, Sedemką, Kazakevičių, Janušą ir vieną Zosytę. Tai visa kuopa. Tada jie tarėsi, ar dar kuopą skaityti gyvuojančia ar likviduoti. Pasitarę priėjo prie

išvadų gaivinti kuopą ir artinantis pavasariui organizuoti Baseball Tymą. Janušui tenka garbė stoti priešaky organizuoti tymą. Jam padėjo darbu ir aukomis kiti, ką tik žymėti nariai. Pavasariui išaušus, šale kitų Vyčių tymų ir 13 kuopos tymas išėjo arenon.

13-ta kuopa arčiausia gyvena Vyčių Centro, organizacijos širdies. Jos išnykimas būt atjaučiamas smūgis visai organizacijai.

13-ta kuopa viena didžiausių kuopų. Centro Valdybai paskelbus naujų narių vajų (1924 metais), 13-ta kuopa turėjo apie 50 narių. Visą Vajaus laiką 13-ta kuopa mažai naujų narių prirašė. Kuomet Centro Valdyba prie Vajaus priskyre dar gegužės mėnesį, tai tą mėnesį įtraukta į kontestą ir 13-ta kuopa. Gegužės mėnesy Centro Raštinė išsiuntinėjo 13-tos kuopos veiklesniems nariams ir Baseballininkams laiškus. Ragingo dėti pastangas, kad laimėtų pirmą Vajaus dovaną ir baseballo "čampionatą." Nuo to laiko 13-ta kuopa stoji Vajaus kontestan. Prirašė per gegužės mėnesį 170 naujų narių ir laimėjo pirmas dovanas: iš Centro — \$50.00, iš Chicagos Apskričio — \$25.00. Abi dovanai auksu. Taipgi baseballininkai laimėdami čampionatą gavo puikią taurę ir \$75.00 auksu.

Vajaus metu daug darbavosi V. Stancikas, S. Navickaitė, Panavai. Daugiausia dirbo V. Stancikas. Jis prirašė 150 naujų narių. Dabar 13-ta kuopa gausingiausia nariais ne vien Chicagoje, bet visoj organizacijoj. Ji turi narių arti trijų šimtų (300).

Basebolininkai. Pradžioj Vyčių kuopos steigė vakarinius kursus, dramos skyrius, tik vėliau

JONAS PARKAUSKAS,

13 kp. ex-pirmininkas, biznieriūs, gausus rėmėjas katalikų įstaigų, ypatingai beisbolininkų kamandos.

MYKOLAS PETROŠEVIČIUS,

gabūs solo smuikininkas, įvairina 13 kp. susirinkimus įvairia muzika.

pradėta tikrai dirbti sporto srity. Į K of L sporto istorijos lapus bus įtraukta ir 13-ta kuopa. Ji sporto reikalams negailėjo nei trūso, nei finansų. Kuomet Chicago pradėjo kvėpuoti sporto dvasia, ji gaivino ir 13-tą kuopą. Pradžioj kitos Vyčių kuopos į 13-tos kuopos tymą žiūrėjo it tyčiodamies, nes ši kuopa neturėjo žymesnių užtarėjų. Jų parama buvo pasitikėjimas saviimi. Iš ties, kiti turėdami rėmėjus vadovus galėjo tyčiotis iš mūs. 1922 ir 1923 metais 13-tos kuopos tymas buvo vienas jei ne tvirčiausių, tai vienas iš tokių, tačiau prie čempionato neprileista. Kuomet 13-ta kuopa padidėjo iki 300 narių, jcs sportas dar geriau sustiprėjo. Ir jau šiais, 1924 metais, 13-ta kuopa liko tokia galinga, kad jau jos negali apgalėti. Jai pripažinta pirmenybė. Jos beisbolo tymas supliekė Waukeganiečius (liepos (July) 4-tą), Homesteadiečius (laikė XII-tojo Seimo), taipgi ir visus chicagiečių tymus.

Dabar laimingas "13". Iškilmingai surengto basebolininkų puotoj, lapkričio 13, įteikta 13-tos kuopos basebolininkams "Vaza" ir 75 dol. auksu. Tai išeina, kad lapkričio 13 d. 13-ta kuopa iš 13 žaidimų pralaimėjo vieną ir liko nugalėtoja. Visi prietarų sekėjai sarmatykitės!

Vincas Rūkštalis.

L. VYČIŲ XIII-tos KUOPOS 10 METŲ SUKAKTUVĖS.

Istojimas į Vyčių organizaciją. Kai prieš 10 metų, gyvenant Detroit, Mich., pasirodė laikraščiuose apie Vyčių veikimą ir jų kilnius tikslus, iškart juos pamėgau ir supratau, kad tai yra

tinkamiausia lietuvių jaunimo organizacija. Kadangi Detroit tuomet Vyčių kuopos dar nebuvo, tad ir vykau Chicagon tikslu įstoti į Vyčių eilę ir pridėti savo dalį.

Dar gerai atmenu tą momentą, kai likau priimtas Vyčių XIII-ton kuopon. Tai buvo vasario 4 d., 1915 m.

Pirmi išpūdžiai. Tuokart Vyčių XIII kp. buvo ką tik susiorganizavusi ir jau turėjo netoli pusės šimto narių, kurie visi buvo išimtinai ateiviai. Jų tarpe buvo gerokas būrelis narių, atsidavusių Vyčių idealams, būtent: M. Zujus, V. Rūkštalis, P. Virbickas, kun. P. Lapelis, Ant. Peldzius, L. Tirūnaitė, Marozaitė ir kiti. Kiek vėliau prie kuopos prisirašė M. Panavas, Al. Panavas, P. Gudžiūnas ir kiti.

Kuopos augimas ir darbuotė. Reikia pasakyti, kad kuopos augimas vis nuolat didėjo ir didėjo, kol pasiekė šimto narių (1916 metuose). Ir toks skaičius laikėsi iki 1921 metų. Šis penkių metų laikotarpis Vyčių XIII kuopos istorijoje yra svarbiausias. Kiek svarbių ir triukšmingų momentų pergyventa!

Laikotarpis nuo 1921 metų iki šių laikų daug kuomi skyrėsi, nes prisiėjo Vyčiams kur kas

VYTAUTAS STRAŠEVIČIUS,

13 kp. ex-pirmininkas, daug pasidarbavęs scenos srity. Jo pastangomis pastatyta Šekspyro veik. "Hamlet." Čia pat jo žmona Silvija.

liūdnesnių momentų pergvyventi. Narių skaičius ėmė mažėti, pagaliau iš šimtinės teliko vos 25 — 30 narių.

Viena nebuvo susiklausymo pačių narių tarpe. Mat, kai kuopoj jau buvo "fifty-fifty" ateivių ir čia augusių mergaičių, tai jos pradėjo lyg nesutikti. Žinoma, toks elgėsys negi eis kuopai sveikaton. Be to, šioj parapijoj buvo steigiama jaunimui atskira draugijėlė — "Alumni," lyg jie nebūtų sutilpę Vyčiuose? Tokios ir tolygios priežastys ir buvo privarę Vyčių kuopą prie sumažėjimo.

Kilimas. Šiuo vėlesniu laikotarpiu patys veiklesnieji nariai ėmė dvigubai veikti.

Ypatingai daug pasidarbavo Al. Panavas, P. Sedemka, J. Janušas, Baltučiai ir kiti.

1923 metais, J. Janušui pasidarbavus, suorganizuota beisbolo tymas, kuris pasirodė kitiems Chicagos Vyčių tymams tiesiog neperkandamas riešutas. Gi šiemet Vyčių XIII kuopos beisbolo tymas, menadžieriaujant B. Latožai ir žaidžiant Stasiui Paulikui priešaky, išlaimi Chicagos Vyčių beisbolo Lygoj čempionatą. Prie čempionato išlaimėjimo daug pasidarbavo ir kapitonas B. Miševičius.

Būtų tiesiog nedovanotina nepaminėt "rooterių", kurie tiek prisidėjo, kaip ve: Al. Panavas, V. Rūkštalis. P. Sedemka, M. Panavas, Onytė Katauskaitė, "Trys Zosytės", O. Pašakarnaitė, Elenutė Baltrukonaitė, S. Gudinautė, M. Petrošaitė, K. Kučinskaitė ir kiti. Pažymėtina ir biznierių: J. Parkausko, J. Šukevičiaus ir Joniko palankumas 13 kp. beisbolininkams. Jie visuomet būdavo su Vyčių XIII kp. tymu.

Šiuosmet, kaip Centras paskelbė Vajų, XIII kuopa sukonzentravo visas jėgas, stojo į darbą ir galų gale laimėjo pirmą dovaną — 75 dol. prirašydama 170 naujų narių. Dauguma yra čia augusių tarp 16 — 23 metų amžiaus.

Dabar kuopoj čia augusieji sudaro 88%, gi ateivių beliko tik 12%. Amžiaus žvilgsniu narių sąstatas taip išrodo: nuo 16 metų iki 21-mų — 66%, nuo 21 iki 27 — 22%, nuo 27 iki 32 — 8%, nuo 32 ir aukščiau — 4%.

Ateities perspektyvos. Vyčių XIII kp. numatoma šviesi ateitis, nes visos sunkiosios kliūtys yra išmėgintos ir įgyta patyrimo!

Dabar nauji nariai kur kas noriau rašosi ir pagaliau čia augęs jaunimas liekasi patvarus, nes čia atranda pageidaujama "intellectual pleasure." O kur dar visokis sportas, menas, pasilinksminimai. Nors dabar Vyčių susirinkimuose ir mažiau lietuviškumo, bet vis delto ta pati lietuvių įgimta dvasia laikosi. Kad ir čia augęs jaunimas, vis delto jaučiasi lietuviais.

Gal manes nevienas užklausti, kokią tu nauja turi iš Vyčių, dirbdamas netoli per 10 metų? Aš, priklausydamas prie Vyčių daug ką galėjau pasimokinti ir surasti, kaip minėjau, "intellectual pleasure." Būdavo linksmiausias valandos, kai dalyvauji Vyčių susirinkimuose, kur mus Vyčius rišo vienas idealas, vienas tikslas: šviestis, lavintis ir paskui likti naudingais tautai ir bažnyčiai. Be to, turiu prisipažinti, kad niekas kitas nedavė akstino siekti aukštesnio mokslo, kaip tik Vyčių darbuotė, jos kilnūs obalsiai ir idealai. Be to, ir Vyčių organas nuolat ragino ir skatino lavintis siekti aukštesnio mokslo.

Antra, priklausant prie Vyčių, jauties gyvu lietuviu. nežiūrint, kaip toli nustumtas nuo Tėvynės žemės, nuo tautos kamieno.

Tegyvuoją 13-ji kuopa! Tegyvuoja Vyčių organizacija!

V. Stancikas.

IŠ LIETUVOS.

— *Kudirkos mirties sukaktuvių paminėjimas.* Lapkričio 15—17 d. Kaune įvairių organizacijų buvo iškilmingai minimos V. Kudirkos mirties 25 metų sukaktuvės. XI. 15 vakare Valstybės Teatre buvo surengtas V. Kudirkos vakaras, kuriame buvo paskaitų apie Kudirką, jo darbus ir nuopelnus, ir po paskaitų buvo atlikta koncertinė dalis. XI. 16 visą dieną ėjo paskaitos apie Kudirką ir koncertai. Buvo paskaitos Baltosios Gulbės Salėj, Universitete ir Valstybės Teatre paskaita-koncertas. Vytauto bažnyčioj, dalyvaujant Valstybės Operai, buvo pamaldos už Kudirką. XI. 17 Tautos Teatras ir Vilkolakis suruošė didelį V. Kudirkos vakarą. Be to, ir mokyklos praėitą ir šią savaitę surengė Kudirkos vakarų. XI. 20 L. M. P. Sąjungos Kauno gimnazija suaugusiems ruošia V. Kudirkos vakarą. Tokių pat iškilmių ruošia dar ir kitos mokyklos.

"K."

— *Klaipėdos vokiečiai.* Nuo pat Klaipėdos krašto prisidėjimo prie Didžiosios Lietuvos vietiniai vokiečiai visokiais būdais kiršina gyventojus prieš Letuvą; jie norėtų vėl pakliūti į Vokietijos globą ir baigti ištautint visus lietuvius. Neseniai vokiečiai mėgino sukelti riaušes, bet jų užmanymas liko iš anksto susektas. Dabar vėl vokiečiai per savo atstovus policijoj norėjo nuginkluot vieną šaulį. Bet šis pasirodė taip narsus, kad jokiais grasinimais neatidavė ginklą. Prie šios progos tenka apgailestauti, kad vokiečiams padeda ir mūsų socialistų bei valstiečių liaudininkų agitatoriai, visokiais būdais kiršindami klaidinčius prieš Lietuvos vyriausybę.

"V."

— *Seimas priėmė įstatymą apie šventadienio dieną.* Šiuo įstatymu einant sekmadieniais užginta prekyba ir viešieji darbai. Šis įstatymas sukėlė didelių protestų žydu tarpe, kurie lig šiol nebuvo papratę švęsti šventadieny. Delei to pirmadieny, lapk. 17 d. suruošta žydu "streikas" Kaune, uždaranč krautuves. Žydu rabinatas už streiko organizuotą traukiamas atsakomybėn.

Dovana Vilnijos lietuviams. Varšuva. "Rzeczpospolita" praneša, kad Vilniaus lietuviui gavę iš Amerikos propagandos tikslams (sic!) 10 tūkstančių dolerių, surinktų ten sukaktuvių dieną, kaip generolas Želigovskis pagrobė Lietuvos sostinę.

Kas Jaunimo Veikiama.

CHICAGO, ILL. L. Vyčių 16 kp. 10 metų gyvavimo darbuotės apžvalga. Šiemet rugsėjo mėnesį suėjo dešimt metų, kaip negausingas jaunimo būrelis, vadovaudamasis prakilniu tikslu, susirinkęs šv. Jurgio par. sveitainėje įsteigė L. Vyčių 16 kuopą.

Pirmieji nariai. Pirmaisiais nariais buvo p. Julius Kaupas, buvęs "Draugo" redaktorius, M. Žaldokas, P. Baltutis, E. Jovaišaitė, J. Mickeliūnas, M. Gurinskaitė, M. Janušauskienė, B. Janušauskas, Iz. Janušauskas, S. Jovaišaitė (dabar yra mirusi), Kazanauskas, J. Karosas, Pr. Gudas, dabartinis "Darbininko" redaktorius ir kiti. Gaila, kad pirmutinis protokolas yra dingęs, todėl ir negalima visų buvusių pirmame susirinkime vardus sužinoti. Bet, kiek teko patirti, tai pirmame susirinkime prisirašė penkioliką narių.

Pirmoji valdyba susidėjo iš šių asmenų: Dvasios vadas — gerb. kun. Ig. Albavičius, pirmininkas — J. B. Kaupas, raštininkas — P. Baltutis, rašt. pag. — M. Gurinskaitė, išdininkė — M. Janušauskienė, izdo globėjai — M. Žaldokas ir J. Karosas.

Nors ir iš negausingo narių būrelio susidėjo mūsų kp., bet gana iš įžymių asmenų ir visuomenės darbuotojų.

Tuojaus liko įsteigtas nemažas kuopos knygynas, kuriuo kp. nariai ir pašaliniai asmens veltai naudojos. Ypač žymėtina dažnai rengtos diskusijos ir paskaitos įvairiomis temomis. Tam darbui netrūko nei pajėgų nei pasišventimo ir pagaliaus vis kaskart mūsų pajėgos didėjo. Netrukus prisirašė L. Šimutis, dabartinis "Garso" red., p. A. Nausėdienė, Iz. Ilekis, B. Jakaitis, J. Tumasonis, M. Zujus, "V." red. ir visa eilė kitų narių, nors ir ne taip įžymių, bet vis gabių ir pasišventusių jaunimo labai.

Nuo pradžios, kaip diskusijose taip ir kituose kuopos darbuose, daugiausiai tekdavo veikti mūsų inteligentams.

Bet toliaus pradėjo imti dalyvumą ir paprasti darbininkai, vaikinai ir mergelės, taip kad į trumpą laiką mūsų kuopoj atsirado nemažas skaitlius pusėtinai prasilavinusių naujų darbuotojų, kurie veikdavo netik kuopoj, bet ir kitose organizacijose, kaip tai Tautos Fonde, kur mūsų nariams teko užimti įvairias valdyboj vietas, būti kolektoriams ir dalyvauti įvairiose komisijose.

Spaudos Draugijoj irgi nemažai mūsų nariai yra pasidarbavę.

Kuomet 1918 m. buvo surengta K. Spaudos vaju, tai mūsų kuopos gražiai pasidarbauta. Nes užprenumeruota 27 įvairaus turinio katalikiški laikraščiai ir parduota knygų už kelioliką dolerių.

Nors tas darbas buvo varomas Spaudos Draugijos vardu, bet išskyrus tik vieną p. J. Bubnį, kiti visi to darbo darbininkai buvo L. Vyčių 16 kp. nariai. Jie nežiūrėdami nei šalčio nei blogo oro, ėjo per namus ir platinė katalikišką literatūrą.

Paskelbus Lietuvos Valdžiai Lietuvos Laisvės Paskolos Bonų vaju Amerikoje, Vyčiai irgi nemaža parodė savo pasišventimo ir gražią Tėvynės meilę. Vieni darbuotojai vietinėj Paskolos Bonų stotyje, gi kiti Chicagos L. P. B. Apskirtyje, kaip, pavyzdžiui: p. Vytis V. Stulpinas buvo apskričio pirmininkas, gi Vytis Mickeliūnas rašt. Kuomet buvo paskelbtas Aukso ir Sidabro F. vaju įsigyti Lietuvai nuosavą valiutą, mūsų nariai nemaža yra prisidėję savo triūsu ir pastangomis.

Nežiūrint to, kad mūsų nariams prisiėjo darbuotis įvairiose organizacijose tautos ir visuomenės labai, tačiau nemažai yra nuveikta ir kuopos naudai. Pasistengsiau tai čia trumpoj sutraukoj pažymėti.

Vakarų lig šiol kuopa yra surengusi 78, kurių dalis buvo parapijos naudai; paskaitų — 14; prakalbų — 8.

Kuopos nariai ir pati kuopa yra paaukavusi per Tautos Fondą Lietuvos labai \$1,250.00 dol.

Lietuvos Laisvės Paskolos bonų per I ir II vaju išpirko už \$2,600.00 dol.

Kultūros reikalams — Katalikų Universitetui yra sudėję aukų \$310.00.

Prie įsteigimo L. Vyčių Spaustuvės mūsų kp. irgi yra žymiai prisidėjusi, nes dar 1919 metais vasario m. pasiuntė į L. Vyčių Centrą spaustuvės Fondan \$115.00 dol. aukų.

Gi 1921 metais, kuomet L. V. organizacija pasiryžo galutinai įsigyti nuosavą spaustuve, tai mūsų kuopa pirmiausia išpildė jai paskirtą Centro Valdybos kvotą ir prisiuntė Centran, \$570 dol. paskolos be nuošimčių ir \$15.00 dol. aukų.

Tuo būdu mūsų kp. įsteigimui L. Vyčių spaustuvės davė \$570 dol. paskolos ir \$130 dol. aukų; viso kartu \$700 dol.

Labdarybės tikslams yra paaukavusi \$40.00 dol. Nupirkimui aukso kardo Lietuvos Vyriausiam kariuomenės Vadui generolui S. Žukauskui yra aukavusi \$20.00 dol.

Tai tiek apgraišomis imant L. Vyčių 16 kp. yra nuveikusi per tą dešimtį metų. Žinoma, čia yra tik dalis pažymėta jos nuveiktų darbų, nes nėra galima viską smulkiai surašyti. Tai užimtų daug laiko ir vietos laikraštyje.

Už pasidarbavimą organizacijos labai kuopa yra pakėlusį ir garbės narius: p-les E. Jovaišaitę, M. Stambriūtę ir P. Baltutį. Taipgi nemažai yra pasidarbavę mūsų kuopai J. Baubkus, K. Baubkienė, O. Balsaitė, M. Bujauskaitė ir kiti.

Dabartinis narių skaitlius. Per tą dešimtį metų savo gyvavimo kuopa netik kad nemažai yra nuveikusi įvairiose srityse, bet nemažai yra ir nariais padidėjusi. Iš penkiolikos narių kuopa išaugo į šimtą šešiasdešimt ir aštuonis narius.

Žymi kuopos narių dalis paeina iš įvairių Lietuvos dalių. Gi kiti yra gimę ir augę Amerikoje, taipgi turim keletą narių gimusių ir augusių Anglijoje. Juos visus riša viena idėja — tarnauti Dievui ir Tėvynei.

Mūsų inteligentai. Mūsų kuopa turi garbės savo tarpe turėti nemažą skaitlių inteligentų. Šiais metais beveik visi lietuviai katalikai inteligentai gyvenantieji šioj kolonijoj priklauso prie L. Vyčių 16 kp.

Jų tarpe didžiai gerbiamas pralotas M. L. Krušas, kuris priklauso prie kp. nuo to laiko, kaip tik apsigyveno šioj kolonijoj ir yra nemažai parodęs kuopai palankumo. Gerb. kun. J. Skripkus irgi jau kelinti metai kaip priklauso ir yra kp. dvasios vadas. Gerb. kun. J. Statkus dar neseniai priklauso, bet rodo daug gyvumo, kartais išjudina visą kuopą iš pat pamatų.

Iš pasaulinių inteligentų prie kuopos priklauso advokatas V. Rutkauskas, advokatas A. E. Stasiulionis, V. Stulpinas, P. Baltutis, "V." red. M. Zujus ir kiti.

Mūsų muzikai. Įžymiausi muzikai lietuvių tarpe irgi yra L. Vyčių 16 kp. nariais. Kompozitorius A. S. Počius, varg. J. Sauris, dainininkas tenoras J. Ramanauskas. Taipgi turime keletą ir jaunesnių muzikų, kaip tai A. P. Stulga, vargonininkas, J. Katauskaitė, pianistė, ir kitus.

Mūsų studentai ir moksleiviai. Lankančių įvairias mokyklas irgi nemažas būrelis. Būtent: V. Balanda lanko De Paul Universitetą, J. Simanaitis lanko Loyolos Universitetą. High School lanko šie nariai: Iz. Vaišviliūtė, St. Šalčius, J. Kančaitė, E. Vaitukaitė, P. Kaminskaitė, A. Stulga, J. Gricaitė, A. Gelvautaitė, J. Bubnis, V. Petrauskas, St. Pranaitis, Ed. Jeselskis, Alex. Kumskis.

Daugumas jų lanko katalikų mokyklas, kiti gi viešas.

Mūsų darbuotojai. Prie L. V. 16 kp. priklauso daug inteligentų, nemažai studentų ir moksleivių ir jie visi prisideda prie kuopos darbuotės. Bet nevisuomet jiems laikas ir aplinkybės tai leidžia. Gi nuolatiniai darbuotojai, kurie suka visą aparatą kuopos veikime yra šie asmenys: B. Jakaitis, P. Čižauskas, V. Petrauskas, Pr. Juška, J. Andrešiūnas, A. Janušas, A. Budris, J. Stasiulonis ir J. Pabijonas. Juos netik kad visuomet matome kp. darbuotės priešakyje, bet kartu ir kitose draugijose veikiant.

P. Gritėnas.

Red. prierasas. Mūsų žiniomis, 16-ji kuopa, paminėjimui 10 metų darbuotės sukaktuvių, š. m. spalį 30 dieną surengė šeimyninį vakarą, kurio pokyly dalyvavo kuopos nariai, gausus būrys inteligentų, svečių iš kitų kuopų. Dainuota, sakyta kalbų, kuriose išreikšta gražių ir viltinų minčių del 16 kp. ateities.

16-ji kuopa, ačiū jos dabartiniams vadams-darbuotojams, kaip P. Gritėnas, pirmininkas, B. Jakaitis, P. Čižauskas ir eilė kitų, duoda sektiną pavyzdį kitoms kuopoms. Būt gera, kad ir kitos kuopos, sulaukę sukaktuvių, užkorduotų savo darbus paskelbdami spaudoje.

SPRINGFIELD, ILL. Susirinkimas. L. V. 48-tos kp. antras šio mėnesio susirinkimas įvyko lapk. 19 d.

Vytė Kuperienė, kuri daugiausia darbavosi, kad pasekmingai įvyktų Justo Kudirkos koncertas, išdavė raportą. Iš jos raporto pasirodė, kad ne visi dirbo tiek, kiek galėjo, bet čia, kaip ir visur, yra narių, kurie daugiau laiko pašvenčia ieškojimui kuopos klaidų, negu darbui del jos gerovės. Daugiausia bilietų išpardavė Antanas Repšys, Kotryna Kuperienė, Alena Bucevičiūtė ir Ona Gudauskaitė. Kalbėdama apie koncerto rėmėjus, turėtu pažymėti, kad Vytės Sugentaitės motina išpardavė suvirš penkiasdešimt bilietų, — bet tiek to — koncertas įvyko ir pasekmės buvo labai geros. Ačiū tiems, kurie pasidarbavo.

Koncertas. Po ilgo pasilsio, lapk. 23 d. L. V. 48-tos kp. choras surengė koncertą. Nors mažai laiko turėjom prisirengti, bet visi buvo patenkinti. Programos buvo įvairūs.

Kitos pramogos. Nutarta įvykinti "Coffee ir Pie Social" (lapk. 27 d.) ir į komisiją išrinkta: Juzė Sugentaitė, Adelė Vainavičiūtė, Kotryna Kuperienė, Alena Bucevičiūtė ir Ona Gudauskaitė.

Kiekvienais metais yra paprotys turėti Kalėdų Eglaitę parapijos vaikams ir kadangi Kalėdos artinas, tai apie tai buvo kalbėta. Kuopa atjaučia parapijonų palankumą ir per Kalėdas užkviečia Kalėdų Dėduką atsilankyti ir suteikti jų vaikams dovanų ir tt. Į komisiją išrinkti sekantieji: Ona Gudauskaitė, Kotryna Kuperienė, Julė Gedminaitė ir Viktoras Alaunis.

Prieš susirinkimo uždarymą skaitėm antrą konstitucijos punktą, būtent — Organizacijos nariai. Kadangi konstitucijoje aiškiai pažymėta, kad organizacijos nariais gali būti vien tik praktikuojantieji R. Katalikai, sekantis klausimas buvo įneštas: Ar galima asmenis, kurie buvo užauginti katalikais, o dabar nuo tikėjimo atšalę, kalbinti priklausyti prie L. Vyčių organizacijos? Po trumpos diskusijos prieita šios išvados: Jeigu nariai žino tokius asmenis ir tiki, kad po prisirašymo į L. Vyčių organizaciją bus praktikuojanti katalikai, galima juos kalbinti prisirašyti prie organizacijos.

Ona G.

MONTREAL, CANADA. — Lapkričio 16, 1924 m. Liet. Vyčių 33-ji kuopa vaidino puikią dramą, tai yra: "Kantri Alena."

Vaidilos taip natūraliai vaidino, kad visi žmonės tuomi gėrėjosi, ir sakė, kad dar niekad Montreale taip puikiai atvaidinto veikalo nebuvo matę.

Puikiausia atliko savo roles sekanti: Pranas Tautkus, Karaliaus Enriko rolė, Elena Bandziūtė — Kantri

Alenos, Povilas Staigvila — Turkų ciesaoriaus, Agota Kreivienė — Enriko motinos, Elz. Jankauskiūtė — Klaris, Juozas Skyras — Kunigaikštės, Ona Bandziūtė — Kunigaikščio sesers.

Šie vaidilos taip puikiai vaidino, kad netik moterėlės, bet dar ir iš vyrų kai kurie apsiašarėjo.

Elena Bandziūtė ir Elz. Jankauskiūtė taip gaudino publiką savo jautriais balsais, kad tas ilgai paliks žmonių širdyse.

Kiti vaidilos, kurių rolės netaip buvo svarbios, bet ir gi gerai vaidino.

Ačiū mok. Elz. Budriūtei už gerai atliktą sufleravimą ir už visas scenos dekoracijas.

L. V. 33-čia kp. darbuojasi. Už tai turime būti dėkingi gerb. kleb. J. Dakniui, kuris savo malonia kalba ir visomis pastangomis gaivina užmigusį jaunimą.

Valio Liet. Vyčių 33-čioji kuopa! Daugiau tokių įspūdingų vakarų.

Lakštingalėlė.

SPRINGFIELD, ILL. L. V. 48 kp. bruzdėjimas. — L. V. 48 kuopos susirinkimas įvyko lapkričio 5 dieną. Pirm. Jonas Adomaitis atidarė jį su malda. Visų komisijų raportai buvo išduoti ir vienbalsiai priimti.

Įvykusieji spalį 31 dieną maskaradiniai šokiai Carpenters Hall'ėje pavyko kuogeriausia. Atsilankė daug publikos ir liko gražaus pelno. Skirtosios dovanos del parėdžiausių kostiumų teko Elenai Šiuriūtei ir Marei Kongeriūtei, o del naiviausių teko Petručiui Lukaičiui ir Jurgiui Čėsnai.

Justo Kudirkos koncertui, kurs pasekmingai pavyko Centennial Rūmų Auditoriume lapkričio 16 dieną buvo išrinkta darbininkai. Box-office — A. Alaunis, bilietų priimti — A. Vyšniauskas ir A. Bakūnas, ushers — J. Sugentaitė, B. Jokubauskaitė, E. Bucevičiūtė, J. Svenkūnaitė ir O. Gudauskaitė. Justas Kudirka pasirodė tikras dainininkas. O muz. A. Pocius akkompanavo visoms Justo Kudirko dainoms, duodamas ir savo muzikalių kūrinių.

Nutarta surengti "Valentine Dance" vasario 14 dieną, 1925 m. ir tam tikslui pasamdyti State Arsenal svetainę. Į rengimo komisiją įėjo: A. Repšys, J. Adomaitis ir A. Bakūnas. Vytis A. Repšys viešai išreiškė drąsią nuomonę, kad iš "Valentine Dance" pelnas bus skaitomas ne dešimtinėmis, tačiau šimtinėmis. Gi visos Vytės išreiškė geriausių pasisekimų linkėjimą.

Šiame susirinkime visų išreikšta vieša nuoširdžioji padėka pasidaravimo komisijai: Kotrynai Kuperienei, Juliei Gedminaitėi ir Vincui Kasparui už surengimą prašmatnaus vakarėlio su programmu pagerbimui jaunamečių Base-Ball'o komandos, laimėjusios miesto čempionatą praėjusio sezono.

Kilo nesusipratimų del choro vardo. Kaip žinoma, tai parapijoje gyvuoja Lietuvos Vyčių choras jau nuo 1916 metų. Tas pats choras gieda ir bažnyčioje. Bet gi klebonas niekada jo nepripažino viešai. Del susitaikymo buvo pakviestas šin susirinkiman ir patsai klebonas. Kilo karštos diskusijos ir ginčai. Galop klebonas pasizadėjo sekmadienį (lapkričio 9 d.) pripažinti, pagarsindamas iš sakyklos, kad bažnyčioje gieda L. V. 48 kuopos bažnytinis choras. Sekmadienis atėjo ir praėjo, o klebonas nepagarsino, kad bažnyčioje gieda L. V. 48 kp. bažnytinis choras.

Weiner Roast partija Washington Parke įvyko lapkričio 6 dieną. Jaunimo būta gražaus. Ir visi dalyvavusieji sako, kad turėjo "good old times."

L. V.

NASHUA, N. H. Šis tas iš L. Vyčių 20 kp. darbuotės. — Lapkričio 9 d. laikytam susirinkime nutarta rengti Naujų Metų sutikimo vakarienę (gruodžio 31 d.). Į rengimo komisiją išrinkta O. Bugailiūtė, A. Verkauskaitė, Jonas Bartis, V. Šimkus. Jei komisija pasidarbuos, tai vakarienę turėsime šaunią. Per vakarienę gros Vyčių

orkestra lietuviškus ir nelietuviškus šokius. Mūsų orkestra susideda iš sekančių asmenų: varg. A. Stanšausko — pianisto, A. Kupčiūno — smuikininko, Juozo Vaišvilos — seks., Vytauto Razvadausko — dr. Nors orkestra neseniai pradėjo lavintis, bet jau yra ko pasiklausyt, kada ji groja.

Ačių pasidarbavimui gerb. kleb. kun. P. Daniūno įgijom puikią salę, ačių pasidarbavimui gerb. varg. A. Stanšausko susilaukė savo orkestros, kuri bus mūsų kuopos papuošalu.

Onytė.

SO. BOSTON, MASS. Organizatorių pasitarimas. — Lapkričio 2 d., vietinė Vyčių kuopos kambariuose, L. V. N. A. Aps. organizatoriai turėjo pasitarimą. Gaila, kad ne visi pasizadėjusieji atvyko. Vytis Jonas Spranaitis skaitė laišką iš Centro — Vajaus reikale. Šis klausimas nuodugnai apsvaistytas. Nutarta, kad kuopos, kurioms aplinkybės pavelina, Vajų tuo pradėtų. Generaliu organizatorium išrinkta gerb. Jonas Spranaitis. Jam pavesta susitarti su kalbėtojais ir kuopų atstovais prakalbų reikale ir visai Vajaus mašinerijai vadovauti. Aptarta ir organo "Vyties" platinimo būdai.

Susirinkimėliui pirmininkavo V. T. Savickas, raštininkavo P. Grigaliūnaitė iš Lawrence.

Kuopos susirinkimas. Ta pačią dieną įvyko ir L. V. 17 kuopos susirinkimas. Kaip paprastai, buvo gausingas ir gyvas. Užsibrėžė žymiai praplėsti savo darbuotę, nes tam atsirado pajėgų ir noro.

Vytė B. Lukoševičiūtė ir J. Babinskaitė išdavė raportus iš N. A. Aps. suvažiavimo.

Parapijos fėrams paskirta 10.00 ir išrinkta apie 10 darbininkų (Del parapijos fėrų vietinė kuopa Vajų turėjo atidėti iki po Naujų Metų).

Sporto klausimas gyvai apkalbėtas. Jo svarbą ir reikalingumą prirodė gerb. kun. P. Strakauskas savo karšto kalboje (Mat, sporto reikalai mūsų kuopoj ligšiol vis nesisekdavo iškelti iki priderančio laipsnio). Jaunas Vytis Silvestras K. Jaškelevičius apsiėmė sporto srity pasidaruoti. Sportininkų ratelio globėju sutiko būti gerb. kun. P. Strakauskas. Nutarta prie kuopos suorganizuoti literatinį ir debatų skyrių. Pirmuoju organizatorium išrinkta Bronė Lukoševičiūtė, antruoju — Jonas Petrauskas ir A. Ivaška. Pastaram sk. kun. P. Strakauskas pasižadėjo duoti keletą paskaitų. Del stokos laiko kiti reikalai palikta sekančiam susirinkimui.

Susirinkime dalyvavo Vytė P. Grigaliūnaitė iš Lawrence.

Vakarienė. Lauktoji kuopos narių privatinė vakarienė įvyko lapkričio 16 d. parapijos salėj. Buvo gausi ir įspūdinga. Mat, kaip valgių, taip ir programo prirengime vadovavo tos sryties žinovai. Valgiams — Veronika Marcinkoniūtė, programo — kun. Pranas Strakauskas. Dalyvavo vien nariai ir keletas Vyčiams artimų garbės svečių, t. y. P. Gudas, "Darb." Redaktorius, artistas smuikininkas A. Židanavičius, pianistė O. Čiurlūtė iš Amsterdam, N. Y. ir M. Šeikis.

Vakarienė pradėta malda, kurią atkalbėjo kun. K. Urbanavičius. V. T. Savickas trumpai pareiškęs vakarienės tikslą, pakvietė kun. P. V. Strakauską būti toastmasteriu. Kiek gyvumo, linksmaus ūpo atsirado vakarienujančių tarpe! Vakarienė gausi, originaliai įrengta, o muzikalis programos visų jausmus sužadino. Artistas Židanavičius savo smuika tikrai visus sužavėjo. Jam akompanavo neseniai pasirodžiusi gabi pianistė O. Čiurlūtė. Kiti programo dalyviai buvo garsiosios sesutės Gribaitės, Skudurienė, Motiejūnaitė, Alena Kiburiūtė, Kneizienė, K. Švagzdžiūtė.

Skaityta buvusio kp. raštininko Jono Červoko laiškas iš Washingtono.

Kalbų buvo daug. Jas sakė kun. K. Urbanavičius, P. Gudas, P. Daužvardis, Kneizys, Milius, Savickas, V. Grudziuskas, B. Lukoševičiūtė, J. Savilionitė ir kiti. Kal-

bos buvo kupinos prakilnių minčių, kitos gausios juokeliais, bet visos vedė mintis prie bendro tikslo ir darbo — Vyčių Idėjos.

Negalima nepaminti ir tų, kurios daugiausia darbo padėjo rengdamos šią vakarienę, tai mūsų jaunos šeimininkės: V. Marcinkoniūtė, Z. Kiaupaitė, U. Vilkiūtė, K. Vilutaitė, P. Mikalaukaitė, C. Sadauskaitė. Iš vyrų — A. Bendoraitis, S. Danielius, K. Povilaitis, V. Tamuliūnas ir k. Tik jų triūsu ši graži vakarienė surengta.

Vytis.

CLEVELAND, OHIO. L. Vyčių 25 kp. susirinkimas. Lapkričio 10 d. L. Vyčių 25 kp. laikė mėnesinį sus-
liet. svet. Šį kartą narių buvo atsilankę negausiai. Gaila, kad mūsų kp. nariai nevisi supranta Vyčių organizacijos idealą ir mažai kreipia domės į kp. sus-mus.

Nors šis sus-mas buvo negausus nariams, bet nutarimais buvo gana gyvas. Daug naujų įnešimų iškelta.

Paprastai, kaip visuomet, pirmiausiai eina raportai.

Iš basebolo kamandos veikimo, neatsilankius manageriui gerb. J. Venslovui, šis dalykas palikta vėlesniam laikui. Komisija "Keistučio" vaidinimo rengimo raportavo, kad pilna apyskaita nepadaryta; bet ji pareiškė, kad pelno kp. liks.

Kp. išreiškė didelę padėką artistams, kurie dalyvavo "Keistutyje" ir programų rinkėjams, o ypač gerb. N. Skirbantui, kuris daugiausiai surinko pagarsinimų — už \$89.00. Kp. nariai džiaugiasi susilaukę naują gabų darbuotoją. Taip pat buvo išreikšta ir kitiems rinkėjams didelė padėka: gerb. Pr. Urbšaičiui, A. Grigaliūniui, Pr. Bartnikui ir p-lei Simonaitėi, kuri antrą vietą užėmė pagarsinimų rinkime. Daugiau tokių drąsuolių, kaip Vytė N. Simonaitė!

L. Vyčių 25 kp. nutarė paminėti dešimt metų sukaktuves savo gyvavimo. Šiuo darbu rūpintis pavedė kp. pirm J. Kuzui. Kaip teko sužinoti, dešimt metų sukaktuvės bus apaikščiotos gegužės mėnesy 1925 m.

Buvo diskusuojamas ir laiškas, kurį prisiuntė iš Vyčių Centro kas link organizacijos vardo keitimo. Džiūma narių sutiko, kad Vyčių vardas būtų permaintytas į L. K. of A.

Vienas narys pareiškė, kad iš Vyčių 25 kp. trys nariai lankėsi Columbus, Ohio ir suorganizavo naują Vyčių kp. Garbė tiems nariams, kurie nenuilstančiai darbuojasi!

Šiame sus-me prisirašė prie kp. vienas naujas narys — Juozas Medelis.

Lapkr. 20 d. šv. Jurgio parap. svet. įvyko L. Vyčių 25 kp. baseolininkų pagerbimui vakarienė. Jaunimo prisirinko gana daug. Visi gražiai pasišoko ir pasilinksmino, vėliau buvo skani vakarienė. Teisingiau pasakius, šiais metais čempionato mūsų tymas nelaimėjo, bet jis paeiliu "nuvilko" 7 ar 8 kitataučių tymams uniformas: tik paskutinis tymas pajėgė jį apgalėti. Taigi mūsų jaunasis tymas nepametė vilties, bet jis kitą metą tikrai laimės čempionatą.

Stalai mūsų rengėjų, buvo apstatyta liet. trispalve. Labai gražiai išrodė. Visiems baseolininkams Vytė A. Simonaitė prisegė po gražią rožę, neaplenkiant ty mo menadžerio ir izdin. A. Grigaliūno.

Susėdus visiems vakarieniauti, vakaro vedėjas pirmiausiai pakvietė kp. pirm. J. Kužą pakalbėti. Gerb. kp. pirm. gana gražiai apibūdino kp. praeitą darbuotę ir būsimąją. Baigdamas savo kalbą įteikė gerb. N. Skirbantui auksinę fontaninę plunksną, kurią priimdamas pasižadėjo dar daugiau pasidaruoti del Vyčių.

Gražiai kalbėjo narap. kometetinėkas Ad. Padegimas. Gyvas ir agitatyves kalbas pasakė gerb. muz. J. ir M. Čižauskai, kurie visuomet myli su Vyčiais dalyvauti.

Paskiausiai kalbėjo ty mo menadžeris, gerb. J. Venslovas anglų kalboje. Nors jis gana gražiai kalba lietuviškai, bet jis buvo priverstas kalbėti angliškai, nes keli

atsirado, kurie liet. nesuprato. Šis nepailstantis darbuotojas yra vedęs, bet jis turėdamas moterę Vyte ir didelę Vyčių "patrijotę", visuomet tur liuosas rankas su Vyčiais darbuotis. Taip-pat negalima praleisti nepadėkojus mūsų gerb. šeimininkėm: P. Štaupienei ir B. Buknienei, kuriodvi taip puikiai surengė šią vakariene. Reikia tarti ačių ir gerb. J. Venslovui, A. Bukniui, J. Kvederui ir Pr. Urbaičiui.

Aldonutė.

WESTVILLE, ILL. Nors "Vytyje" ir nesimato žinučių iš 85-tos kp. veikimo, bet tai visai nereiškia, kad čia visi užsnūdę.

Gruodžio 3 d. įvyko viet. kuopos sus-mas. Paaiškėjo, kad iš rengto vakaro gryo pelno liko \$53.50.

Komisija rengusi "motion pictures," kurie buvo gruod. 1 d., raporto neišdavė, nes pasitaikius blogam orui, kai kurie nesunešė pinigų, bet manoma liks gražaus pelno.

Ši sus-mą Vytis Karužis išskirstė roles del angliško veikalo, kuriame dalyvaus net 20 vaidilų.

Buvo kalbama apie skubotą ruošimąsi prie "Piloto" Dukters".

Vietinis klebonas pranešė apie būsiantį prieš sąvėnią bazarą, ir išdavė nekuriems bilietų knygeles.

Vyčiai organizuoja savo orkestrą ir jau po Kalėdų rengia šokius.

Lapkr. 30 d. choro vadas J. Kudirka atsisveikino su jaunimu, nes išvyksta į tolimus rytus. Jis buvo didis jaunimo prietelis, visa siela atsidavęs su juo dirbo, todėl Vyčiai apgailėstauja netekę vedėjo.

Atsuj.

CHICAGO, ILL. "Laisvės Kovotojai." Š. m. lapkričio 27 dieną C. S. P. S. salėj Liet. Dramos Teatras, artisto Vaičkaus vadovaujamas, pastatė chicagiečiams Gai-galo parašyta 4-rių veiksmų kūrinį "Laisvės Kovotojai." Kūrinys vaizduoja lietuvių kovą už laisvę ir nepriklausomybę ir tuos vargus bei smūgius, kuriuos teko nešti iki tų kovą laimėjo.

Pirmam akte vaizduojama išlydėjimas karan jaunų vyrų. Čia įeina scenos tėvo su sūnum ir meilužių Onos ir Antano atsisveikinimai.

Antram akte vaizduojama kumečių pirkčia. Čia kumečiai išsipasakoja visus vargus ir priespaudas. Apie dvarininkų ir jų akamonių žiaurumus. Grįžta kariai iš fronto. Jie išgirsta apie likusių namuose kumečių nesiliaujančius persekiojimus ir vargus, ypač iš dvaro akamono Zlodzejevskio pusės. Kariai prisiekia skriaudas užbaigti.

Trečiam akte vaizduojama ta pati kumečių pirkčia. Įgriūva akamonas Zlodzejevskis, lenkų pataikūnas ir šnipas. Jis tyčiojas iš kumečių, ypač iš Onos, kurios vyrą Antaną lenkai suėmė nelaisvėn, už jo narsų kovojimą, sušaudė. Jis meta Onai atplėšta ir perskaityta laišką. Ona apkniaubusi kūdikio vygę, garsiai skaito laišką. Iš naujo įgriūva Zlodzejevskis legionistų lydymas. Suima Oną, kurią stumdydami išveda. Ona ima ir kūdikį.

Ketvirtam akte vaizduojama ta pati Antanienės pirkčia. Ona prie kūdikio vygės karo dainą dainuoja, lyg įkvėpimui tėvo Antano dvasios jų kūdikiui (Dainos melodija iš rusų motyvų). Pro namus praeina Lietuvos kariuomenė, traukianti prieš lenkus. Girdisi trimtų balsai ir kojų trempimas. Moterys džiūgauja. Į pirkčią įeina lietuvių karininkas. Renka žinias apie dvarą ypač apie Zlodzejevskio, kaipo lenkų šnipą, darbus. Daugiausia slapybių išduoda kumetis Bagočius. Seka Zlodzejevskio suėmimas, tardymas, teisimas.

Scenos, sukurtos kūrinys, yra gyvos ir pergyventos. Kai kurias jų pergyveno kiekviena Lietuvos pirkčia. Ne-nuostabu, kad žiūrėtojai, tarsi, užgipnotizuoti, žiūrėjo į praeinančius vaizdus, kurie ne vienam skaudžiai gnai-bė jausmus ir širdį. Juk tai mūsų tautos žmonių, mūsų

tėvų, motinų, brolių, seserų, kaimynų kova už geresnį socialį būvį, kova už laisvę ir nepriklausomybę.

Kūrinio silpna pusė ta, kad jis lyg neužbaigtas. Iš-rodod, kad autorius jį rašė tomis valandomis, kada sunku buvo numatyt, koks bus Lietuvos likimas. Paskui kūri-nio akcijos kulminacinis taškas sudarytas vidury, užtai pabaiga išėina nublankusi.

Vaidilos. Tėvo rolė — artistas Vaičkus. Jo trumpas pasirodymas davė ryškų kaimiečio tipą. Vaičkus — patyręs, talentingas vaidila. Gaila, kad jo rolė šiam kū-riny buvo trumputė.

Onos rolė — vaidila Tandziulytė. Neabejotinas ta-lentas. Balsas tyras, skardus, mimika, gestai — viskas jai padeda. Tandziulytė "Laisvės Kovotojuose" davė tokių momentų, kad, anot kai kurių, "šiuropuliai" eina. Jos at-sisveikinimas su Antanu, jos apraudojimas Antano, rau-dos prie vygės, ištiesų žavėjo ir šiuropulius kėlė.

Antano rolė — vaidila Kristopaitis. Tai mėgėjas vaidila, bet jau žymu artisto "palisiūs".

Senio Bagočiaus ir kareivio — vaid. Kemėšis. Taip pat nauja pajėga, artisto Vaičkaus ranka dailinama.

Adomienės — Jakavičiūtė. Patyrusi ir gabi vaidila. Ji gyvai vaidino kaimietės tipą ir kitiems kalbant ir judant po sceną, ji tylėdama, tik mimika ir gestais ne-kartą traukdavo žiūrėtojų akį ir domę.

Zlodzejevskio — Juozas Kreiva. Tinkamesnį sunku būt įsivaizdint. Jo išvaizda, jo lietuviškai lenkiškas žar-gonas priminė jau ne vieno senai užmirštą kumečių "kotą," lenkų apaštala Lietuvoj.

Karininkas — V. Preikša. Gal būt, jis tai rolei tin-kamas, tik šiuo tarpu rolės nemokėjo. Tai statė į kė-blą padėtį ne jį vieną, bet ir kitus vaidilas. O kas ar-šiausia, kad tai įvyko pabaigoj vaidinimo, kuomet svar-bu padaryt reikiamą išpūdį.

Kareivis — K. Širvis. Tai chicagietis meno mėgė-jas. Jau patyręs. Tik kareivio tipui vaizduoti jam ge-rokai kliudė "kudlos". Tik dirstelėjus, matai, kad tas kareivis dar nėra matęs kareivinių (kazarmių) ir nėra perėjęs per kareivišką dresiruotę.

Motinos kumetės — poni Svetkauskienė. Taip pat chicagietė.

Publikos buvo rinktinės, tik neuždaugiausia. Mat, tą dieną daug šokių, balių rengta. Kes nežino, į kur mūsų publika dabar labiau linksta.

"Laisvės Kovotojai" vertėtų pastatyt kiekvienoj lie-tuvių kolonijoj. Jie gyvai primena Lietuvos žmonių kan-čias, ašaras ir aukas išperkant sau laisvę ir nepriklausomybę.

SPRINGFIELD, ILL. L. Vyčių 48-tos kp. choro kon-certas įvyko lapk. 23 d. 8 val. vakare, šv. Vincento pa-rap. svetainėj.

Pirm. Adomaitis, trumpai, bet gražiai, pristatė ne-senai čia atvykusį varg. Joną Rekietį. Po introdukcijos, varg. Rekietis tarė kelioliką žodžių ne apie įvykstan-čią programą, bet skundė, kad kokis tai asmuo jį ap-kalba ir tt.

Vytis Gruštas, vakaro vedėjas, taktینگai vedė pro-gramą. Pirmiausia buvo atvaidinta trumpa komedija "Išlaimėjo." Veikalas silpnutis, bet kadangi vaidintojos: Juzė Sugentaitė, Ona Gudauskaitė, Kotryna Kuperienė, Monika Lapinskaitė ir Elena Bucevičiūtė savo roles ga-biai išpildė, publika gardžiai pasijuokė.

Choras gražiai dainavo "Ei, užtraukim tąją dainą!" "Piemenėlis," "Kariuomenės Māršas," "Piauti linksma, piauti gera" ir "Ažuolas." Programos neturėdama, ne-atmenu visas dainas, kurias dainavo solistės-ai: Alena Bu-cevičiūtė, Ona Mosteikaitė, Juzė Sugentaitė, Jonas Gruš-tas ir Jonas Adomaitis. Visi atliko savo uždavinius koge-riausia ir publika savo patenkinimą išreiškė gausiu del-nų plojimu.

Toliaus duetus šauniai dainavo: Juz. Sugentaitė ir Ona Gudauskaitė, Alena Bucevičiūtė ir Kotryna Kuperie-

nė, Ona Mosteikaitė ir Veronika Lanauskaitė.

Patrijotingas deklamacijas pasakė Ona Marčiulioniūtė ir sesutė Marytė; o juokingą monologą gambiai išpildė Airyna Dauboriūtė.

Smuiku solo, "Souvenir" ir "Melody of Love", griežė Vytis Vyšniauskas. Ona Mosteikaitė pritarė pianu.

Programas baigtas Lietuvos imnu. Po to prasidėjo šokiai ir žaidimai.

Vienai solistei dainuojant, vargonininkas akompanuodamas pradėjo šaipytis, kraipytis ir keistai pianą skambinti. Publika negalėjo suprasti tokio pasielgimo, nes ji buvo prašyta tyliai užsilaikyti per programą, kad dainininkams nekludytų. Yra visokių atsitikimų mūsų kolonijoj, bet kad choro vedėjas būtų taip elgęsis statydamas koncertą, ypač pirmutinį šioj kolonijoj, tai pirmutinis ir, duok Dieve, kad būtų paskutinis.

Ona G.

CHICAGO, ILL. L. Vyčių XIII kp. priešmetinis susirinkimas. Gruodžio 10 d. Davis Square Parkučio salėj Vyčių trylikta kuopa turėjo priešmetinį susirinkimą, kuris buvo gausus nariais. Šalip įvairių raportų, daug kalbėta del rengiamojo vakaro, kuris įvyks sausio 25 d., 1925 m. School Hall svetainėj. L. Vyčių Chicagos apskričio choras statys operetę "Klaipėdos Jūlė".

Vyčių XIII kp. rengiasi visu smarkumu, būtent tikietai jau pardavinėjami ir žmonės noriai juos perka; be to, renkama pagarsinimai.

Kalbėta taipgi ir del J. Ramanausko koncerto, kuris įvyks gruodžio 21 d. šv. Jurgio parap. svetainėje. Pasizadėta gausingai dalyvauti.

Neužmiršta Naujų Metų vakarėlio, rengiamo paminėjimui 10 metų gyvavimo sukaktuvių.

Po to eita prie rinkimo naujos valdybos 1925 metams. Rinkimo rezultatai liko šitokie: Antanas Durša — pirm., Zosytė Navickaitė — pirmoji vice-pirm., Kaz. Baltauskas — antruoji vice-pirm., Onytė Katauskaitė — protokolų raštininkė, V. Stancikas — fin. raštininku, Myk. Panavas — izdininku, Marytė Stirbaitė su Pranu Durša izdo globėjai, žaidimų vedėja — Zosytė Jurgaitė, gi jos padėjėja — O. Pašakarnaitė, Pr. Durša — maršalka. Kaip visuomet sulig konstitucijos, dvasios vadas liekasi gerb. klebonas kun. Alek. Skrypko. Ir pagaliau Z. Jurgaitė išrinkta generale korespondente.

Reikia pridurti, kad ši naujoji valdyba sudaryta iš asmenų atsidavusių Vyčiams. Delto galima tikėtis gausingų darbų ir skaisčios ateities.

V. Stancikas.

—X—

REDAKCIJOS ATSAKAI.

Eug. Šnekučiui. "Iš studento dienraščio: "Jaunystė" ir "Motina" — gavom. Kas tiks — panaudosim.

J. Tarvydui. "Šv. Augustino kovos" įdavėm "Meilei" (301 State St., Du Bois, Pa.).

Miečiui — V. K. Nuoširdžiai ačių už nuolatinį bendradaravimą. Iš nespausdintų Tamstos raštu yra "Kelionė" (vert. iš "Mis. Romanas." R. Schützso), "Lietuvoj švietimasis," "Būsimas filosofas." Netinka.

J. Bijūnui. "Kristus ir Žmonija" įdavėm "Meilei".

"Vyčio" korespondentams. Gerbiamieji, nerašykit keiliems laikraščiams žodis žodin tų pačių korespondencijų. "Vyčio" redakcija ateity tokias labai trumpins, arba visai nedės. Apie tą patį dalyką rašant kad ir keliems laikraščiams, visgi galima skirtingai parašyti. Dabar lyg kokios "evangelijos" — korespondencijos eina žodis žodin keliuose laikraščiuose. Pačioms redakcijoms ir skaitytojams, kurie, paprastai, seka bent kelis laikraščius, yra nemalonu, neįdomu.

C. E. Pauloniui. Referatą temoj "Vytis", prisiųstą

per J. P. T. — gavom. Jame yra gausios medžiagos rimtam straipsniui. Reikia tik aiškiau išdėstyti mintis, išgrynint stilių ir kalbą. Dabar labai jaučiama netobulas vertimas. Pažiūrėsim, gal ir panaudosim.

Peter Kale. "Lithuanian Youth in Sport" — gavom. Iš viso to, kas prirašyta, galima buvo trumpa žinutė parašyti. Ilgam rašte išėjo viskas skystai, ištęsta. Be to, aprašomi faktai tur būt aiškesni, kada, kur, kas dalyvavo. Mes manom, kad Tamsta ir pats žinai, kad rašytoju nieks negimsta, o reik padirbėt, kol juomi pastoji. Už tai del mūsų pastabų neužsigausit. Mes linkim gero, o ne blogo.

A. Matučiu: "Jaunavedžiai," "Sekmadienio Rytmeity"; J. Trakiškiui: "Dainų Dienoj," "Pūščioj," "Kalėjime," "O skausmas!" Vincui Silpnučiui: "Sunku," "K. L."; Jurgiu Dainai: "Daina" (Liet. karių ramios valandėlės); Lukošiu Juozui: "Naktis"; K. Demskiui: "Viltis"; P. E-nui: "Rytas," "Žemės sapnas," "Ilgesvs," "Rudens gandas," "Skambink, sese"; Joninių Paparčiui: "Lietuvaitė," "Vysta rūtos," "Į darbą," "Aš dainuoju," "Seselės," "Broleliai," "Lietuviai," "Mano gėlės," "Verkia jau tėvynė," "Kilk, saulute," "Ruduo" — persiuntėm "Darbininkui" (366 Broadway, So. Boston, Mass.).

KUOPOMS IR NARIAMS.

Centro Valdyba atkartotinai primena kuopoms ir nariams apie mokesčius. Bet vis yra kuopų ir narių, kurie tų paraginimų tarsi negirdi. Centro Valdyba nutarė atsilikusiems su mokesniais organo "Vyčio" nesiūsti.

Kuopos ir nariai, kurie nor sistematingai gaut visus organo numerius, neatsilikite su mokesniais.

Dar primenam, kad siunčiant mokesnius reik prisi-laikyti Seimų nustatytos tvarkos, tai yra, reik siųst tiek, kiek nustatyta, būtent: prieš Naujus Metus (kurie dar skolingi) reik mokėt po 25c. į mėnesį, o po Naujų Metų — 1 dol. už pusmetį, o 2 dol. už metus.

Centro Administracija ir ateity nesiųs "Vyčio" atsilikusiems mokesniami.

Centro Raštinė.

Vyčių Vajus prasideda sausio 1 dieną, o baigiasi vasario 28-tą. Organizacijos darbuotojai, rėmėjai ir vadai į darbą! Šis Vajus savo pasekmėm tur pranešt (aplenkt) visus kitus iki šiol buvusius Vajus.

Vytės-Vyčiai, neužmirškime savųjų Lietuvoj. Užprenumeruokim jiems "Vyti". Jie mums už tai bus labai dėkingi.

Vyčiai-Vytės, apsidrauskim save nelaimėj ir ligoje. Visi rašykimės į Pašalpos Skyrių. Yra trys skyriai, į kurių patogiau, į tą rašykimės. Tik neužmirškim save apdrausti, kad ištikus ligai ar nelaimėi nesigailėtume.

Telephone Yards 1546

Res. 11061 S. Irving Ave.
Tel Beverly 2300

W. J. Stankunas

Photographer.

Paveikslus ima dienomis ir vakarais. Imti prie nakties šviesos išeina toki pat geri, kaip ir prie dienos šviesos. Prityrę fotografistai darbą atlieka kogeriausia.

3315 So. Halsted St.,

opposite 33rd Pl. CHICAGO, ILL.

JOS. F. BUDRIK PIANŲ KRAUTUVĖ

PARDUODA GULBRANSEN PIANUS, DIRBTUVES KAINA LENGVAIS IŠMOKĖJIMAS.

REGISTRUOJANTI GULBRANSEN PIANAI YRA APKAINUOTI TAIP:

COMMUNITY
\$450.00

SUBURBAN
\$530.00

COUNTRY SEAT **WHITE HOUSE**
\$615.00 \$700.00

Gulbransen Registruojančius Pianus parduoda ir garantuoja mūsų krautuvė.

JOS. F. BUDRIK

3343 So. Halsted Street

antra krautuvė:

3327 So. Halsted Street.

Didžiausias Radio Ištobulinimas

BRUNSWICK—RADIOLA

Phonografas ir Radio išvieno.

Pasukdamas guziką, Jūs gaunate muziką iš oro "Misterija."

Savo namuose Jūs galite klausytis: operos, geriausių pasaulio dainininkų, geriausios orkestros, taip aiškiai ir gerai, kaip ir sėdėdamas teatre, užsimokėjęs \$5.00 tikieta. Ant kito pasukimo, Jūs turite rekorduotą muziką visų laikų Jūsų kamando. Jūsų mėgiamus rekordus gros kaip tik Brunswick tegali gerai juos groti.

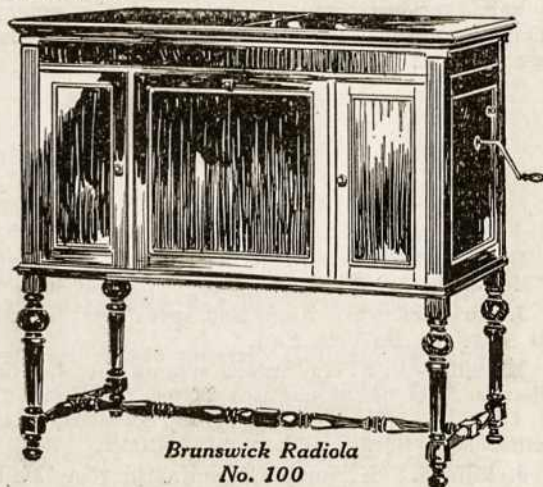
Didelis pasirinkimas visokių modelių. Kainos nuo \$190.00 ir aukščiau. Jūsų seną fonografą arba pianą priimsime mainais, kitą dalį ant lengvų išmokėjimų.

JOS. F. BUDRIK

(Krautuvė geriausių Radio setų).

3343 and 3327 So. Halsted St., Chicago, Ill.

Mes taipgi užlaikome lietuviškas gaidas visų geriausių kompozitorių, lietuviškus rekordus ir volelius-rolls del Player Piano.

Brunswick Radiola
No. 100

Combining the world-noted Brunswick phonograph with the Radiola Regenoflex—a four-tube dry-battery operated non-radiating regenerative receiver.